

- rozhodnutí České národní banky č.j. 2023/152538/650 ze dne 1. prosince 2023, sp.zn. Sp/2020/150/573

Sekce dohledu nad finančním trhem II

V Praze dne 1. prosince 2023
Č.j. 2023 / 152538 / 650
Ke sp. zn. Sp/2020/150/573
Počet stran: 58

ROZHODNUTÍ

Česká národní banka (dále též jen „správní orgán“) jako orgán dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o České národní bance“), a orgán dohledu nad oblastí poskytování spotřebitelských úvěrů podle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), rozhodla v rámci přestupkového řízení Sp/2020/150/573, které je vedeno se společností **Zaplo Finance s.r.o., IČO 294 13 575, se sídlem 5. května 1746/22, 140 00 Praha 4 – Nusle**, podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, (dále jen „přestupkový zákon“) ve spojení se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) pro podezření z porušení předpisu upravujícího oblast poskytování spotřebitelských úvěrů,

t a k t o :

I. Společnost Zaplo Finance s.r.o., IČO 294 13 575, se sídlem 5. května 1746/22, 140 00 Praha 4 – Nusle, se uznává vinnou, že

- i) v období od 1.1.2019 do 14.11.2019 při on-line sjednávání smluv o spotřebitelském úvěru u prvních smluv o úvěru s jednorázovou splatností a prvních smluv o úvěru splatném ve splátkách nezajistila písemný souhlas spotřebitelů se smlouvou o úvěru v případech, kdy úvěr byl vyplacen bezhotovostně, a dále nezajistila, aby smlouvy o spotřebitelském úvěru byly opatřeny písemným podpisem jí samotné a žadatelů o úvěr tak, aby byla zajištěna dostatečná právní jistota o tom, kdo a kdy právní úkon učinil, čímž nezajistila písemnou formu smlouvy o spotřebitelském úvěru;**
- ii) v období od 3.1.2019 do 14.11.2019 poskytla spotřebitelské úvěry bez toho, aniž by před uzavřením smlouvy o úvěru řádně posoudila úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací, neboť**
 - a) v 55 případech z celkového vzorku 60 případů spotřebitelských úvěrů s jednorázovou splatností, konkrétně v případech spotřebitelů [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 3.1.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 4.1.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 11.1.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 17.1.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 20.1.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 30.1.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 7.2.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 8.2.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 15.2.2019),**

(smlouva č. [redacted] ze dne 22.2.2019), [redacted]
[redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 27.2.2019), [redacted]
(smlouva č. [redacted] ze dne 1.3.2019), [redacted] (smlouva
č. [redacted] ze dne 7.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne
7.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 13.3.2019),
[redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 13.3.2019), [redacted]
(smlouva č. [redacted] ze dne 15.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted]
ze dne 18.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 23.3.2019),
[redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 26.3.2019), [redacted]
(smlouva č. [redacted] ze dne 27.3.2019), [redacted] (smlouva
č. [redacted] ze dne 1.4.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne
10.4.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 11.4.2019),
[redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 18.4.2019), [redacted]
(smlouva č. [redacted] ze dne 21.4.2019), [redacted] (smlouva
č. [redacted] ze dne 26.4.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne
3.5.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 6.5.2019),
[redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 13.5.2019), [redacted]
(smlouva č. [redacted] ze dne 19.5.2019), [redacted] (smlouva
č. [redacted] ze dne 20.5.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne
28.5.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 29.5.2019),
[redacted] smlouva č. [redacted] ze dne 4.6.2019), [redacted]
(smlouva č. [redacted] ze dne 12.6.2019), [redacted] (smlouva
č. [redacted] ze dne 17.6.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze
dne 24.6.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 27.6.2019),
[redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 1.7.2019), [redacted]
(smlouva č. [redacted] ze dne 3.7.2019), [redacted] (smlouva
č. [redacted] ze dne 4.7.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne
22.7.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 31.7.2019), [redacted]
[redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 5.8.2019), [redacted] (smlouva
č. [redacted] ze dne 7.8.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne
9.8.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 10.8.2019),
[redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 23.8.2019), [redacted]
[redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 1.9.2019), [redacted] (smlouva č.
[redacted] ze dne 10.9.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne
14.9.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 24.9.2019), [redacted]
[redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 26.9.2019) a [redacted] (smlouva č.
[redacted] ze dne 14.11.2019), a v 7 případech z celkového vzorku 9 případů
spotřebitelských úvěrů splatných ve splátkách, konkrétně v případech
spotřebitelů [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 21.2.2019), [redacted]
[redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 22.2.2019), [redacted]
(smlouva č. [redacted] ze dne 12.3.2019), [redacted] (smlouva č.
[redacted] ze dne 15.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne
25.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 23.7.2019) a [redacted]
[redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 7.8.2019), při posouzení úvěruschopnosti
nepožadovala od žadatele o úvěr doložení jeho příjmů;

- b) u úvěrů, které poskytla dne 7.5.2019 [redacted] (smlouva č. [redacted]),
dne 28.5.2019 [redacted] (smlouva č. [redacted]) a dne 23.7.2019 [redacted]
[redacted] (smlouva č. [redacted]), vycházela z vyššího čistého příjmu, než byl
skutečně těmito spotřebiteli doložen, a

c) v 8 případech z celkového vzorku 60 případů spotřebitelských úvěrů s jednorázovou splatností, konkrétně v případech spotřebitelů [REDACTED] (smlouva č. [REDACTED] ze dne 3.1.2019), [REDACTED] (smlouva č. [REDACTED] ze dne 4.1.2019), [REDACTED] (smlouva č. [REDACTED] ze dne 23.3.2019), [REDACTED] (smlouva č. [REDACTED] ze dne 27.3.2019), [REDACTED] (smlouva č. [REDACTED] ze dne 3.5.2019), [REDACTED] (smlouva č. [REDACTED] ze dne 23.7.2019), [REDACTED] (smlouva č. [REDACTED] ze dne 26.9.2019) a [REDACTED] smlouva č. [REDACTED] ze dne 14.11.2019) při posouzení úvěruschopnosti nezohlednila veškeré jejich závazky uvedené ve výpisu z Nebankovního registru klientských informací, a dne 21.2.2019 v 1 případě z celkového vzorku 9 případů spotřebitelských úvěrů splatných ve splátkách, konkrétně v případě spotřebitele [REDACTED] (smlouva č. [REDACTED] ze dne 21.2.2019) při posouzení úvěruschopnosti nezapočítala a tedy nebrala v potaz jeho závazek uvedený ve výpisu z Nebankovního registru klientských informací;

iii) nezavedla a neudržovala vhodná pravidla a postupy z hlediska řádného poskytování spotřebitelských úvěrů, neboť

a) v období od 17.5.2018 do 14.11.2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru s jednorázovou splatností měla nastaven systém posuzování příjmů žadatele tak, že nepožadovala po spotřebitelích, kteří v žádosti o úvěr uvedli příjmy ve výši nižší než 35 000 Kč měsíčně, žádné doklady pro účely ověření jimi deklarovaných informací o výši příjmu;

b) v období od 10.10.2018 do 14.11.2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru splatného ve splátkách měla nastaven systém posuzování příjmů žadatele tak, že nepožadovala po spotřebitelích, kteří žádali o úvěr s měsíční splátkou nižší než 3 000 Kč, žádné doklady pro účely ověření jimi deklarovaných informací o výši příjmu;

c) v období od 1.1.2019 do 14.11.2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru s jednorázovou splatností

- měla nastaven systém posuzování výdajů spotřebitele tak, že vycházela z částky životního minima spotřebitele navýšené o fixní částku 500 Kč za žadatele o úvěr a 100 Kč za každou vyživovanou osobu v domácnosti, násobené koeficientem dle bydliště, a neověřovala tak spolehlivě, průkazně a dostatečně deklarované výdaje spotřebitele a
- násobila závazky zjištěné z výpisu z Nebankovního registru klientských informací u splátkových produktů koeficientem 0,5, čímž takto zjištěné závazky ponižovala o polovinu, a při výpočtu disponibilního zůstatku spotřebitele tak nezohlednila skutečnou výši jeho výdajů;

d) v období od 1.1.2019 do 6.11.2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru splatného ve splátkách měla chybně nastaven svůj Customer Relationship Management (CRM) systém tak, že vůbec nezapočítávala a tedy nebrala v potaz závazky uvedené ve výpisu z Nebankovního registru klientských informací u jednotlivých spotřebitelů, a řádně tak při vyhodnocení úvěruschopnosti neposuzovala závazky spotřebitelů;

e) v období od 1.1.2019 do 9.1.2020 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru splatného ve splátkách měla chybně nastaven svůj Customer

Relationship Management (CRM) systém tak, že nebrala v potaz údaje o výši výdajů zadaných spotřebitelem v žádosti o úvěr, a řádně tak při vyhodnocení úvěruschopnosti neposuzovala výdaje spotřebitelů, a

- f) v období od 1.1.2019 do 14.11.2019 neměla zavedena pravidla a postupy posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů v případech žádostí o prodloužení doby splatnosti úvěru s jednorázovou splatností, když úvěruschopnost spotřebitelů posuzovala pouze při žádosti o uzavření smlouvy o poskytnutí úvěru s jednorázovou splatností, a již nikoli při žádosti o prodloužení splatnosti poskytnutého úvěru, a neměla tak aktuální informace o schopnosti spotřebitele úvěr splatit,**

č í m ž p o r u š i l a

- i) ustanovení § 104 zákona o spotřebitelském úvěru;**
- ii) ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru a**
- iii) ustanovení § 15 odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru a**

a d o p u s t i l a s e

- i) přestupku osoby oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. k) zákona o spotřebitelském úvěru;**
- ii) přestupku osoby oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru a**
- iii) přestupku nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru,**

z a c o ž s e j í u k l á d á

podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pokuta ve výši 7 500 000 Kč (slovy sedm a půl milionu korun českých). Pokuta je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Celního úřadu pro hlavní město Prahu vedený u České národní banky, č. 3754-67724011/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

II. Společnosti Zaplo Finance s.r.o., IČO 294 13 575, se sídlem 5. května 1746/22, 140 00 Praha 4 – Nusle, se podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu ve vazbě na ustanovení § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb., ukládá náhrada nákladů řízení, které vyvolala porušením své právní povinnosti, ve výši 1 000 Kč (slovy jeden tisíc korun českých). Paušální náhradu nákladů řízení je výše uvedená společnost povinna zaplatit do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet České národní banky vedený u České národní banky, č. 115-69193891/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

ODŮVODNĚNÍ

Identifikace účastníka řízení

1. Společnost **Zaplo Finance s.r.o., IČO 294 13 575, se sídlem 5. května 1746/22, 140 00 Praha 4 – Nusle** (dále jen „účastník řízení“), je od 25.1.2013 zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 205150, jako společnost s ručením omezeným, jejímž předmětem podnikání je poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru a výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona (spis Sp/2020/150/573 (dále jen „spis“) – č.l. 1–12).
2. Jediným společníkem účastníka řízení je společnost AS "4finance", registrační číslo: 40003991692, se sídlem Lielirbes iela 17A-8, LV-1046 Riga, Lotyšská republika s vkladem 25 000 000 Kč. Základní kapitál účastníka řízení ve výši 25 000 000 Kč byl splacen (spis – č.l. 31).
3. Účastník řízení je od udělení oprávnění dne 16.5.2018 nebankovním poskytovatelem spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru. Osobou zodpovědnou za poskytování spotřebitelského úvěru je od 30.6.2020 jednatel účastníka řízení Ing. Dušan Raška, nar. 16.6.1975, trvale bytem Labská 2255, 250 01 Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (dále jen „Ing. Dušan Raška“). V době spáchání projednávaných přestupků byl osobou zodpovědnou za poskytování spotřebitelského úvěru od 16.5.2018, tj. ode dne, kdy správní orgán udělil účastníkovi řízení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, do 30.6.2020 [redacted], nar. [redacted], trvale bytem [redacted]. Ke dni zahájení řízení bylo v registru České národní banky (JERRS) zapsáno v pozici samostatného zprostředkovatele spotřebitelského úvěru činného pro účastníka řízení celkem 17 společností a 5 fyzických osob (spis – č.l. 30). Ke dni vydání tohoto rozhodnutí je v registru České národní banky (JERRS) zapsáno v pozici samostatného zprostředkovatele spotřebitelského úvěru činného pro účastníka řízení celkem 15 společností a 3 fyzické osoby¹ (spis – č.l. 224).
4. V kontrolovaném období od 1.1.2019 do 14.11.2019 poskytoval účastník řízení pouze spotřebitelské úvěry, a to buď úvěr s jednorázovou splatností (dále jen „úvěr typu SPL“) anebo úvěr splatný ve splátkách (dále jen „úvěr typu IL“), poskytované prostřednictvím prostředku komunikace na dálku² (prostřednictvím internetových stránek typu World Wide Web), síť [redacted]³ anebo prostřednictvím samostatných zprostředkovatelů⁴. Úvěry typu SPL byly poskytovány v částce od 1 000 Kč do 30 000 Kč na období od 7 do 30 dnů. První úvěr typu SPL od účastníka řízení byl poskytován do výše 16 000 Kč bez poplatku. Úvěry typu IL byly poskytovány ve výši od 10 000 Kč do 60 000 Kč se splatností v rozmezí 3 až 36 měsíců. Spotřebitel měl možnost prodloužení termínu splatnosti u úvěru typu SPL za poplatek, případně si odložit splátku u úvěru typu IL o 30 dní, a to maximálně jedenáctkrát.
5. Za období od 1.1.2019 do 27.9.2019 uzavřel účastník řízení celkem 63 853 smluv o úvěru typu SPL a 3 313 smluv o úvěru typu IL, přičemž ke konci tohoto období bylo v prodlení

¹ Samostatnými zprostředkovateli spotřebitelského úvěru činnými pro účastníka řízení jsou: [redacted]

² www.zaplo.cz a www.zaplonasplatky.cz

³ Peníze mohly být v tomto případě vypláceny též v hotovosti.

⁴ Peníze mohly být v tomto případě vypláceny též v hotovosti.

25 316 smluv o úvěru typu SPL a 1 833 smluv o úvěru typu IL. Počet zesplatněných úvěrových smluv ve výše uvedeném období byl 6 487 u smluv o úvěru typu SPL a 593 u smluv o úvěru typu IL. Ve 41 416 případech došlo k prodloužení splatnosti úvěru, a to u 18 508 úvěrových smluv. Objem úvěrů poskytnutých účastníkem řízení v roce 2019 činil 1,1 mld. Kč a celková výše jeho pohledávek po splatnosti delších než tři měsíce v tomto roce činila 102 791 753 Kč. Čistý roční obrát účastníka řízení v roce 2019 přitom byl 525 000 000 Kč.

Vyloučení zániku odpovědnosti za přestupky

6. Správní orgán se zabýval i skutečností, zda nedošlo k zániku odpovědnosti za projednávané přestupky z důvodu uplynutí promlčecí lhůty. S ohledem na skutečnost, že vytýkaná jednání účastníka řízení jsou v případě přestupků ad i) a ad ii) přestupky dokonánymi dne 14.11.2019 a v případě přestupku ad iii) přestupkem dokonáným dne 9.1.2020, **k zániku odpovědnosti** podle ustanovení § 29 písm. a) a § 30 přestupkového zákona ve spojení se speciálním ustanovením § 46e odst. 3 zákona o České národní bance **nedošlo**, neboť dle ustanovení § 32 odst. 2 písm. b) přestupkového zákona došlo doručením příkazu (tj. dne 5.5.2022) k přerušení promlčecí doby, přičemž přerušením promlčecí doby počíná promlčecí doba nová a dle ustanovení § 46e odst. 3 věta první zákona o České národní bance platí, že u přestupku, k jehož projednání je příslušná Česká národní banka podle tohoto anebo jiného zákona nebo podle přímo použitelného předpisu Evropské unie a za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 1 000 000 Kč, činí promlčecí doba 5 let. **K promlčení** by tak **došlo** v případě všech přestupků nejdříve ke dni **6.5.2027**, neboť promlčecí doba počíná dle ustanovení § 31 odst. 1 přestupkového zákona běžet dnem následujícím po dni spáchání přestupku, resp. při běhu nové promlčecí doby dnem následujícím po doručení příkazu účastníku řízení.

Postup před zahájením přestupkového řízení

7. U účastníka řízení byla dne 27.9.2019 zahájena kontrolujícími České národní banky kontrola zaměřená na dodržování povinností při výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru.
8. O provedené kontrole byl dne 17.2.2020 pořízen Protokol o kontrole č.j. 2020/026630/CNB/650 (dále jen „Protokol o kontrole“, spis – příloha č. 37, č.l. 124–145), jehož stejnopis byl účastníku řízení v souladu s ustanovením § 12 odst. 3 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění zákona č. 183/2017 Sb., doručen do jeho datové schránky rovněž dne 17.2.2020.
9. Proti zjištěním a závěrům uvedeným v Protokolu o kontrole podal účastník řízení dne 10.3.2020 pod evid. č. 2020/039222/CNB/650 námitky (spis – příloha č. 41, č.l. 150–157), o kterých bylo rozhodnuto rozhodnutím o námitkách ze dne 8.4.2020, č.j. 2020/050458/CNB/650 (dále jen „Rozhodnutí o námitkách“, spis – příloha č. 42, č.l. 158–166), ve kterém nebylo žádné námitce účastníka řízení vyhověno.

Průběh přestupkového řízení

10. Správní orgán zahájil řízení pod sp. zn. Sp/2020/150/573 dne 5.5.2022, a to vydáním příkazu ze dne 5.5.2022, č.j. 2022/46365/570 (dále jen „Příkaz“, spis – č.l. 32–62). Řízení bylo zahájeno pro podezření, že se účastník řízení jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru dopustil přestupků podle zákona o spotřebitelském úvěru.

11. Proti Příkazu podal účastník řízení dne 11.5.2022 pod evid. č. 2022/48506/570 odpor (dále jen „Odpor“, spis – č.l. 63–64), kterým se Příkaz zrušil a řízení pokračovalo. V Odporu současně účastník řízení podle ustanovení § 80 odst. 2 přestupkového zákona požádal o konání ústního jednání a navrhl stanovení lhůty⁵ k vyjádření se ke skutečnostem uvedeným v Příkaze.
12. Výzvou k odstranění nedostatků podání ze dne 17.5.2022, č.j. 2022/49981/570 (spis – č.l. 65–67), vyzval správní orgán účastníka řízení k tomu, aby uvedl konkrétní důvody, pro které o konání ústního jednání žádal, neboť jeho podání vyhodnotil jako podání, které trpí vadou.
13. Dne 26.5.2022 předložil účastník řízení správnímu orgánu pod evid. č. 2022/52668/570 „Doplnění k návrhu na ústní projednání“ (dále jen „Doplnění k návrhu na ústní projednání“, spis – č.l. 68–69), ve kterém uvedl konkrétní důvody, pro které o konání ústního jednání žádal.
14. Oznámením o nařízení ústního jednání ze dne 14.6.2022, č.j. 2022/58298/570 (spis – č.l. 70–72) nařídil správní orgán v souladu s ustanovením § 49 odst. 1 správního řádu konání ústního jednání na den 28.6.2022.
15. Dne 27.6.2022 předložil účastník řízení pod evid. č. 2022/67389/570 doplnění odporu (dále jen „Doplnění odporu“, spis – č.l. 73–142), jehož součástí byla v příloze i prezentace účastníka řízení pro ústní jednání (spis – č.l. 94–107) a výzkumná zpráva Vysoké školy ekonomické v Praze, Fakulty financí a účetnictví, zpracovatele prof. RNDr. Jiřího Witzanyho, Ph.D. „Používání statistických modelů při ověřování úvěruschopnosti spotřebitelských modelů“ (dále jen „Výzkumná zpráva VŠE“, spis – č.l. 108–141).
16. Dne 28.6.2022 proběhlo v sídle správního orgánu na žádost účastníka řízení ústní jednání zástupců správního orgánu se zástupci účastníka řízení, jehož obsah je zachycen v protokolu o ústním jednání ze dne 28.6.2022, č.j. 2022/66770/570 (spis – č.l. 143–145). V rámci tohoto ústního jednání předložil účastník řízení správnímu orgánu pod evid. č. 2022/67767/570 opětovně Doplnění odporu (spis – č.l. 146–187).
17. Přípisem „Možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí“ ze dne 28.7.2022, č.j. 2022/76484/570 (spis – č.l. 206–208), správní orgán poskytnul účastníku řízení možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí s tím, že mu k tomu stanovil lhůtu deseti pracovních dní ode dne doručení tohoto přípisu. Tento přípis byl účastníku řízení doručen dne 28.7.2022, takže stanovená lhůta byla do 11.8.2022.
18. Dne 5.8.2022 nahlédl účastník řízení prostřednictvím svého jednatele Ing. Dušana Rašky, své compliance officer [redacted], nar. [redacted], trvale bytem [redacted] a svého zplnomocněného zástupce [redacted], nar. [redacted], trvale bytem [redacted] (spis – č.l. 216–218) do správního spisu, o čemž správní orgán vyhotovil protokol ze dne 5.8.2022, č.j. 2022/79163/570 (spis – č.l. 209–215).
19. Dne 11.8.2022 předložil účastník řízení správnímu orgánu pod evid. č. 2022/80977/570 „Vyjádření k podkladům rozhodnutí“ (spis – č.l. 219–221), obsahující výhradu,

⁵ Správní orgán v tomto případě žádnou takovou lhůtu nestanovoval, neboť účastník řízení se může kdykoliv v průběhu řízení vyjadřovat k jeho předmětu.

že součástí správního spisu nebyly účastníkem řízení správnímu orgánu v průběhu roku 2021 předkládané tři dokumenty⁶ o plnění navrhovaných opatření k Protokolu o kontrole s tím, že účastník řízení jejich kopie připojil k tomuto svému vyjádření a ty se tak staly součástí správního spisu.

20. Vzhledem k tomu, že dle názoru správního orgánu byl shromážděn dostatek důkazů ke zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, rozhodl se správní orgán přistoupit k vydání rozhodnutí ve věci samé.

K části I. výroku rozhodnutí – přestupky

i) Nedodržení písemné formy smlouvy o úvěru

a) Skutková zjištění

21. Účastník řízení uzavíral se spotřebiteli smlouvu o úvěru on-line bez fyzické přítomnosti spotřebitele. Z níže uvedené právní úpravy vyplývá, že pro naplnění písemné formy právního jednání je nutné zachycení vůle jednajícího v textové podobě, což lze učinit i elektronicky nebo jinými technickými prostředky.
22. Jak je podrobně popsáno⁷ v kapitolách 2.1.1 a 2.1.2 Protokolu o kontrole, spotřebitel po založení uživatelského účtu a schválení žádosti o první úvěry typu SPL a IL nebyl žádným způsobem vyzván k podpisu smlouvy o úvěru. Spotřebitel byl v případě úvěru typu SPL pouze vyzván, aby v průběhu on-line registrace uživatelského účtu a tedy on-line žádosti o první úvěr potvrdil, že si přečetl předmluvní informace a smlouvu o úvěru a seznámil se s jejich zněním. V případě prvního úvěru typu IL byl postup obdobný, neboť spotřebitel byl vyzván, aby v průběhu on-line registrace uživatelského účtu a tedy on-line žádosti o první úvěr udělil souhlas se zněním smlouvy prostřednictvím SMS ověření, tj. PIN kódu. V obou případech úvěrů typu SPL i IL byl tak tento souhlas udělen ještě před tím, než došlo k založení uživatelského účtu a schválení žádosti o úvěr, tedy v okamžiku, kdy nemohlo dojít k předchozí dohodě o daném způsobu podpisu a k podpisu dostatečně verifikovaným způsobem ve smyslu požadavků předmětné právní úpravy. To ostatně dokládá i skutečnost, že povinnost identifikace klienta ve smyslu zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML zákon“), je dána až v okamžiku, kdy má dojít k první transakci v rámci daného obchodního vztahu, tedy v okamžiku, kdy již došlo k založení uživatelského účtu a schválení žádosti o úvěr.

b) Vyjádření účastníka řízení

23. V *Doplnění odporu účastník řízení odmítl závěr správního orgánu o tom, že nezajistil písemnou formu smlouvy o spotřebitelském úvěru a vyjádřil přesvědčení, že způsob,*

⁶ Jednalo se o tyto dokumenty: 2021_07_26_ZAPLO_Plneni navrhovanych opatreni k 30_06_2021.pdf, 2021_09_29_ZAPLO_Plneni navrhovanych opatreni k 15_09_2021.pdf a 2021_12_15_ZAPLO_Plneni navrhovanych opatreni k 15.12.2021.docx

⁷ Žadatel o úvěr typu SPL se během podání online žádosti o úvěr, která byla současně žádostí o zřízení zákaznického účtu, měl seznámit s předmluvními informacemi a smlouvou o úvěru a toto seznámení potvrdit zaškrtnutím polí: „Četl(a) jsem tyto předmluvní informace, byly mi vysvětleny a rozumím jim.“ a „Potvrzuji tímto, že jsem přečetl(a) a jsem srozuměn(a) s obsahem smlouvy o úvěru a souvisejícími obchodními podmínkami a chci ji uzavřít.“. Žadatel o úvěr typu IL byl během podání online žádosti o úvěr, která byla současně žádostí o zřízení zákaznického účtu, účastníkem řízení na jeho mobilní telefon zaslán PIN kód, který sloužil k ověření telefonního čísla žadatele, tedy nikoli k podpisu smlouvy. Poté se měl žadatel též seznámit s předmluvními informacemi a smlouvou o úvěru a toto seznámení následně potvrdit zaškrtnutím příslušných polí: „Četl(a) jsem tyto předmluvní informace, byly mi vysvětleny a rozumím jim.“ a „Potvrzuji tímto, že jsem přečetl(a) a jsem srozuměn(a) s obsahem smlouvy o úvěru a souvisejícími obchodními podmínkami a chci ji uzavřít.“.

jakým uzavíral smlouvy o úvěrech typu SPL a IL splňoval náležitosti uzavření písemné smlouvy o spotřebitelském úvěru.

24. *V protikladu k dominující funkci podpisu v českém právu, tj. funkci stvrzení konečnosti a vážnosti vůle jednající osoby, staví účastník řízení důvodovou zprávu k zákonu o spotřebitelském úvěru, ve které se podává, že zákonodárce měl při zakotvení pravidla ustanovení § 104 zákona o spotřebitelském úvěru na paměti především důkazní funkci písemné smlouvy s cílem usnadnit důkaz o vzniku právního jednání a jeho obsahu. Požadavek písemné formy pak dle účastníka řízení zásadně nemá za cíl zabránit možnému zneužití údajů jiné osoby, když prostý písemný podpis není zpravidla schopen identifikační funkci naplnit.*
25. *Správní orgán dle účastníka řízení v Příkazu nevysvětlil, z jakého důvodu má požadavek na písemnou formu dle ustanovení § 104 zákona o spotřebitelském úvěru plnit identifikační funkci, a pouze v Rozhodnutí o námitkách uvedl, že tuto funkci dovozuje z požadavku odborné péče. Přitom však obecný požadavek odborné péče nemůže sloužit k dovozování analogické aplikace povinností, které jsou výslovně upraveny v jiných právních předpisech, přičemž tuto specifickou veřejnoprávní regulaci nelze analogicky aplikovat na soukromoprávní regulaci smlouvy o spotřebitelském úvěru. Dovození povinnosti provádět identifikaci spotřebitele prostřednictvím obecného požadavku odborné péče podle zákona o spotřebitelském úvěru tak odporuje zásadě, že pravidlo chování, jehož porušení je sankcionováno správní sankcí, je z právního předpisu seznatelné.*
26. *Účastník řízení dále zdůraznil, že podle ustanovení § 562 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“) je písemná forma zachována též při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícími zachycení jeho obsahu a určení jednající osoby. V takových případech je právní jednání dle komentářové literatury učiněno písemně i tehdy, nejsou-li splněny podmínky ustanovení § 561 odst. 1 občanského zákoníku, tj. přesto, že není podepsáno. Účastník řízení je proto přesvědčen, že celý proces kontraktace prostřednictvím jeho portálu ve výsledku tyto požadavky naplňuje, a to především díky povinnosti poskytnout kopii občanského nebo jiného srovnatelného dokladu a provést kontrolní platbu, přičemž veškerá data poskytnutá v této souvislosti spotřebitelem jsou v rámci informačního systému systematicky nerozlučně agregována s informacemi o obsahu smlouvy o úvěru. Účastník řízení v této souvislosti považuje za nepřiléhavou argumentaci správního orgánu, že v daném případě nebyl naplněn požadavek elektronického podpisu.*
27. *Ustanovení článku 3 odst. 10 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (dále jen „nařízení eIDAS“) označuje účastník řízení za velmi obecné a technologicky neutrální vymezení, jehož podstatou je požadavek, aby relevantní elektronická komunikace byla spojena s relevantními údaji o jejím autorovi, které jej umožňují identifikovat. Náležitosti elektronického podpisu jsou upraveny v ustanovení § 7 zákona o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, dle kterého lze k podepisování elektronickým podpisem použít zaručený elektronický podpis, uznávaný elektronický podpis, případně jiný typ elektronického podpisu. Tento posledně uvedený pak naplňuje také prostá e-mailová či SMS zpráva, ve které jednající osoba uvede své jméno. Účastník řízení má za to, že údaje přikládané k žádosti o úvěr spolu s následnou ověřovací platbou a vložením kopie občanského*

průkazu představují ve své souvislosti dostatečný soubor dat, který požadavky zákona významně přesahuje.

28. *Argumentaci správního orgánu, že zaškrtnutí ze strany spotřebitele pole s textem „Potvrzuji tímto, že jsem přečetl a jsem srozuměn s obsahem smlouvy o úvěru a souvisejícími obchodními podmínkami a chci ji uzavřít“ není dostatečné k uzavření smlouvy, protože souhlas spotřebitele s tím, že má zájem o úvěr dle daného obsahu smlouvy nelze zaměňovat s podpisem, jímž se stvrzuje právní jednání spočívající v uzavření smlouvy a jednající v rámci kontraktačního procesu musí mít možnost zvolit si, zda svůj podpis připojí, či nikoliv, označuje účastník řízení za jsoucí v naprostém rozporu s elementárními principy soukromého práva. S odkazem na úpravu kontraktace v občanském zákoníku, kdy smlouva je uzavírána v okamžiku účinnosti přijetí nabídky, zdůrazňuje účastník řízení, že slovnímu spojení „chci ji (smlouvu) uzavřít“ nelze rozumět jinak, než že spotřebitel činí návrh na uzavření příslušné smlouvy. Dle účastníka řízení tak nemohou panovat žádné rozumné pochybnosti o tom, že projev vůle uzavřít konkrétní úvěrovou smlouvu určený účastníkovi řízení je nabídkou na uzavření smlouvy, která pak je účastníkem řízení někdy akceptována a oznámení o akceptaci obdrží spotřebitel e-mailem. Nezbytnost ještě dalšího podpisu je pak dle účastníka řízení zcela iracionální.*
29. *V souvislosti se skutečností, že souhlas se smlouvou o úvěru byl v posuzovaných případech udělen ještě před tím, než došlo k založení uživatelského účtu a schválení žádosti o úvěr, tedy v okamžiku, kdy nemohlo dojít k předchozí dohodě o daném způsobu podpisu, odkazuje účastník řízení na okolnost, že veškeré kroky v rámci kontraktačního procesu byly mezi stranami přinejmenším konkludentně odsouhlaseny.*

c) Vypořádání námitek účastníka řízení a právní kvalifikace

30. Ustanovení § 104 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že smlouva o spotřebitelském úvěru vyžaduje **písemnou formu**. Důvodová zpráva k tomuto ustanovení přitom hovoří o tom, že „*požadavek písemné formy smlouvy o spotřebitelském úvěru vyplývá z nutnosti nastolení právní jistoty v těchto smluvních vztazích a z nutnosti zajištění důkazů pro případné právní spory*“. Nedílnou součástí smlouvy o úvěru je přitom podpis, který tedy musí mít též písemnou formu.
31. Ustanovení § 561 odst. 1 občanského zákoníku stanoví, že k platnosti právního jednání učiněného v písemné formě je vyžadován **podpis jednajícího** s tím, že podpis může být nahrazen mechanickými prostředky tam, kde je to obvyklé, a jiný právní předpis stanoví, jak lze při právním jednání učiněném elektronickými prostředky písemnost elektronicky podepsat. V souladu s ustanovením § 562 odst. 1 občanského zákoníku je písemná forma zachována i při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícími zachycení jeho obsahu a určení jednající osoby.
32. Jiným právním předpisem, na který ustanovení § 561 odst. 1 občanského zákoníku odkazuje, je zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce“), který v ustanovení § 7 uvádí, že k podepisování **elektronickým podpisem** lze použít zaručený elektronický podpis, uznávaný elektronický podpis, případně jiný typ elektronického podpisu, podepisuje-li se elektronický dokument, kterým se právně jedná jiným způsobem než způsobem uvedeným v ustanovení § 5 tohoto zákona, tj. v případě, kdy právně jedná veřejnoprávní podepisující nebo osoba při výkonu své působnosti.

33. Zákon o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce pro dodržení písemné formy připouští použití všech typů elektronických podpisů ve smyslu nařízení eIDAS. Podle čl. 3 odst. 10 nařízení eIDAS se **elektronickým podpisem** rozumí data v elektronické podobě, která jsou připojena k jiným datům v elektronické podobě nebo jsou s nimi logicky spojena, a která podepisující osoba používá k podepsání. Elektronickým podpisem tedy může být i jednorázový kód, pokud je mezi stranami předem dojednáno, jakým způsobem je k podepisování používán. Dle čl. 25 nařízení eIDAS současně platí, že elektronickému podpisu nesmějí být upírány právní účinky a nesmí být odmítán jako důkaz v soudním a správním řízení pouze z toho důvodu, že má elektronickou podobu nebo že nesplňuje požadavky na kvalifikované elektronické podpisy.
34. Poskytovatel spotřebitelského úvěru má povinnost zavést mechanismy, které zajistí dostatečnou úroveň ověření identity jednající osoby, aby ochránil spotřebitele před následky právních jednání, se kterými nevyjádřil souhlas, a aby zabránil možnému zneužití údajů jiné osoby. Podpis spotřebitele i podpis poskytovatele spotřebitelského úvěru musí být proto vždy prokazatelně připojen k takovému textu smlouvy, se kterým se spotřebitel seznámil a kterým projevil vůli být vázán. V případě uzavření smlouvy prostřednictvím webové aplikace poskytovatele spotřebitelského úvěru musí tato aplikace zajišťovat spolehlivé záznamy o provedeném ověření identity spotřebitele, o informacích vyměněných mezi spotřebitelem a poskytovatelem spotřebitelského úvěru a o dalších prvcích kontraktačního procesu tak, aby mohlo být doloženo, že spotřebitel se seznámil s obsahem smlouvy, náležitým způsobem s ní vyjádřil souhlas a podpis byl připojen ke smlouvě stejného znění.
35. Z judikatury Nejvyššího soudu⁸ vyplývá, že „*Písemná forma právního úkonu předpokládá existenci dvou náležitostí, a to písemnosti a podpisu. Písemnost spočívá v tom, že projev vůle (právní úkon) jednajícího subjektu zahrnuje všechny podstatné náležitosti zachycené v písemném textu listiny. Písemný projev musí být zároveň podepsán, tj. platný až po podpisu jednající osoby.*“. Požadavek písemné formy je proto u právního jednání dodržen tehdy, zachycuje-li obsah, obsahuje-li podpis a určuje-li jednající osobu. Určení jednající osoby musí být z důvodu zabránění možného zneužití údajů jiné osoby a z důvodu ochrany spotřebitele před následky právních jednání, se kterými nevyjádřil souhlas, jednoznačné, a nemůže být pochyb o tom, že danou smlouvu skutečně podepsala daná osoba, a to i s ohledem na povinnost poskytovatele spotřebitelského úvěru provozovat dle ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru svou činnost s odbornou péčí.
36. Ze shora uvedeného tak vyplývají **tři podmínky** naplnění požadavků zákona, a sice že:
- 1) smlouva musí obsahovat podpis, který musí mít písemnou formu;
 - 2) nesmí být pochyb o tom, kdo smlouvu podepsal a naopak musí být zajištěna právní jistota o jednání smluvní strany v souladu se shora citovanou důvodovou zprávou k zákonu o spotřebitelském úvěru a
 - 3) podpis smlouvy musí dle nařízení eIDAS být logicky spojen s danou smlouvou a nemůže být udělen zcela bez logické souvislosti mimo vlastní text smlouvy.
37. Přitom však forma smlouvy o spotřebitelském úvěru a související kontraktační proces, který měl účastník řízení zaveden, byly takové, že po zaškrtnutí příslušného pole projevujícího vůli uzavřít smlouvu se žadateli o úvěr otevřela smlouva o úvěru, kterou musel potvrdit stisknutím tlačítka „Souhlasím“, čímž toliko stvrzoval v rámci podání

⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1.6.2017, sp. zn. 20 Cdo 1741/2017, ECLI:CZ:NS:2017:20.CDO.1741.2017.1.

žádosti o úvěr, že o tento úvěr má zájem, přičemž bez těchto kroků by žádost o úvěr vůbec nemohl podat. Poté, co byla žádost o úvěr schválena, o tom účastník řízení informoval žadatele o úvěr prostřednictvím SMS, přičemž samotná smlouva o úvěru mu byla zaslána na email a byla mu též zpřístupněna v online zákaznickém účtu. Spotřebitel tedy k podpisu smlouvy již nikterak vyzván nebyl, čemuž odpovídalo i samotné znění⁹ smlouvy o úvěru. Na konci smlouvy bylo jak v případě úvěru typu SPL, tak IL toliko uvedeno cit.: „K uzavření smlouvy došlo způsobem výše specifikovaným.“ a pod tímto textem už bylo uvedeno pouze datum a jméno a příjmení klienta.

38. Správní orgán je toho názoru, že ve výše popsaném postupu účastníka řízení v rámci kontraktačního procesu nebyla naplněna žádná ze tří shora uvedených podmínek.
39. **První** shora uvedená **podmínka**, že smlouva obsahuje podpis spotřebitele v písemné formě, nebyla naplněna, neboť souhlas spotřebitele s tím, že má zájem o úvěr dle daného obsahu smlouvy, nelze rozhodně zaměňovat s podpisem, jímž se stvrzuje právní jednání spočívající v uzavření smlouvy. Spotřebitel toliko projevoval zájem smlouvu uzavřít a nikoli souhlas s tím, že smlouva byla uzavřena (pakliže bude podepsána i druhou smluvní stranou – tj. poskytovatelem úvěru). Projev vůle uzavřít ať už jakoukoli smlouvu neznamena, že k tomuto uzavření ve výsledku musí nutně dojít. V opačném případě by podpis smlouvy postrádal jakýkoli smysl. Jde o to, že jednající v rámci kontraktačního procesu musí mít možnost zvolit si, zda svůj podpis na konci připojí nebo nikoliv. Za elektronický podpis přitom nelze považovat taková data, která jsou připojena vždy automaticky bez možnosti volby.
40. V této souvislosti je též podstatné, že spotřebitel musel v rámci online žádosti o úvěr vyplnit soubor údajů, bez nichž by žádost o úvěr nemohl vůbec odeslat, a projevit tak svou vůli vstoupit do kontraktačního procesu (např. jméno, příjmení nebo emailová adresa). Spotřebitel tedy vyplněním a odesláním těchto údajů fakticky stvrzoval, že jsou správné. Pokud by byla přijatelná teze, že tato „správnost“ je definitivní a není již zapotřebí jakékoliv obezřetnosti poskytovatele vyžadující tuto „správnost“ dále ověřit, byl by takový přístup v rozporu s odbornou péčí, neboť by tím byla přijata teze, že dané údaje již není zapotřebí jakkoli ověřovat.
41. Dle posouzení správního orgánu však není splněna ani **druhá** shora uvedená **podmínka**, a sice že musí být zajištěn mechanismus pro nabytí právní jistoty o jednání podepisující smluvní strany. I pokud by spotřebitel smlouvu v rámci podání žádosti o úvěr podepsal, účastník řízení nemůže mít v danou chvíli žádnou jistotu, že žadatel o úvěr skutečně jedná jménem osoby, na jejíž jméno o úvěr žádá. Účastník řízení nezajistil žadateli o úvěr vůbec žádný mechanismus pro podpis, jehož prostřednictvím by byla zajištěna dostatečná identifikace daného žadatele. Nic na tom nemění ani skutečnost, že účastník řízení byl po přijetí žádosti o úvěr, nejpozději však před uskutečněním první transakce, povinen provést identifikaci a kontrolu klienta dle požadavků ustanovení § 7 a § 9 AML zákona. Identifikace a kontrola klienta sice vychází z údajů, které klient uvedl v žádosti o úvěr (nebo případně později), ale nikterak nenahrazují mechanismus pro nabytí právní jistoty, že tyto údaje a daný souhlas skutečně poskytla v rámci žádosti o úvěr osoba, jejíž údaje budou později identifikovány a kontrolovány.

⁹ „Uzavření smlouvy a podmínky čerpání: Potvrzením a přijetím tohoto textu Klient (tj. spotřebitel – pozn. správního orgánu) navrhuje Věřiteli (tj. účastníkovi řízení – pozn. správního orgánu) uzavření výše specifikované smlouvy o úvěru. Věřitel ověří splnění podmínek pro poskytnutí úvěru (identifikace, přezkoumání úvěruschopnosti vč. ověření v klientských databázích) a v případě, že jsou splněny všechny tyto podmínky, vyjádří svůj souhlas s uzavřením smlouvy a smlouva nabude účinnosti (podle toho, co nastane dříve) (i) odesláním SMS informace o uzavření smlouvy na registrovaný telefon Klienta, nebo (ii) odesláním peněžních prostředků na registrovaný bankovní účet Klienta nebo vyplacením hotovosti (podle sjednané varianty), nebo (iii) odesláním této smlouvy na registrovaný email Klienta.“

42. Správní orgán neshledává naplnění ani **třetí** shora uvedené **podmínky**, že podpis musí být logicky spjatý s danou smlouvou. Z kontraktačního procesu nastaveného u účastníka řízení vyplývá, že aby spotřebitel vůbec mohl odeslat žádost o úvěr, musel odsouhlasit, že se seznámil s obsahem smlouvy a má zájem ji uzavřít. Tento souhlas uděloval spotřebitel mimo vlastní znění smlouvy o úvěru, neboť znění souhlasu se do znění smlouvy nijak nepropisovalo a ve smlouvě, kterou později spotřebitel od účastníka řízení obdržel v elektronické podobě, je toliko datum, kdy daný souhlas udělil a informace, že k uzavření smlouvy došlo ve smlouvě popsaným způsobem. Dle tohoto popisu má účastník řízení za to, že smlouva o úvěru nabyla na účinnosti buď zasláním SMS spotřebiteli s krátkou informací o schválení úvěru nebo přímo výplatou peněžních prostředků na účet spotřebitele anebo odesláním smlouvy na email spotřebitele. Lze tak mít za nepochybné, že i kdyby byl daný souhlas spotřebitelů podpisem, není tento logicky „připojen k jiným datům“, tedy ke smlouvě ve smyslu nařízení eIDAS. Účastník řízení tak nezajistil žádný mechanismus, jehož prostřednictvím by byla zajištěna právní jistota, že tento souhlas skutečně udělila ta osoba, s níž má být později uzavřena smlouva o úvěru. Ani skutečnost, že po udělení tohoto souhlasu je nutno zaslat kopii občanského průkazu a provést ověřovací platbu, nedává jistotu, že souhlas udělila daná osoba.
43. V protikladu s účastníkem řízení zastává správní orgán kontinuálně názor, že povinnost poskytovatele spotřebitelského úvěru provozovat činnost s odbornou péčí podle ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru v sobě nepochybně zahrnuje, a to zejména za situace, kdy spotřebitel svým jednáním vůči poskytovateli přímo (a někdy i zásadně) ovlivňuje svoji majetkovou sféru, i závazek poskytovatele spotřebitelského úvěru činit aktivně takové kroky, které povedou k ochraně tohoto spotřebitele před právním jednáním, se kterým není srozuměn nebo s ním nevyjádřil souhlas, a potažmo tak před jeho následnými neodvratnými následky. Že takovými kroky poskytovatele spotřebitelského úvěru jsou jednoznačně určení jednající osoby zabráňující zneužití údajů osoby jiné a přiřazení k němu zřejmého projevu vůle být něčím vázán považuje správní orgán za zcela samozřejmé.
44. Správní orgán rovněž v odkazu (nikoli však důrazu) důvodové zprávy k zákonu o spotřebitelském úvěru u předmětného ustanovení na zajištění důkazů pro nastolení právní jistoty ve smluvních vztazích neshledává na rozdíl od účastníka řízení rozpor se souběžnou identifikační funkcí podpisu spotřebitele v rámci požadavku písemné formy smlouvy o spotřebitelském úvěru. Rozhodně zde totiž správní orgán v logickém požadavku na připojení podpisu spotřebitele k textu smlouvy o úvěru nespatřuje nepřiměřené dovozování analogické aplikace povinností, které jsou výslovně upraveny v jiných právních předpisech. Zákon o spotřebitelském úvěru výslovně upravuje požadavek na písemnou formu smlouvy, a to včetně podpisu spotřebitele na ní, a tento předpoklad nelze funkčně nahradit jiným typem elektronického podpisu u předcházejícího pouhého souhlasu spotřebitele s tím, že má zájem o úvěr dle daného obsahu smlouvy, i pokud by tento byl považován za návrh spotřebitele na uzavření příslušné smlouvy.
45. Za situace zákonného požadavku písemné formy je nepřipadný též odkaz účastníka řízení na konkludentní odsouhlasení kroků v rámci kontraktačního procesu. Písemná forma smlouvy by byla bývala zachována i prostřednictvím elektronického podpisu spotřebitele, pokud by však k němu došlo poté, co byla žádost o úvěr účastníkem řízení schválena a samotná smlouva o úvěru byla spotřebiteli zaslána na email, resp. byla mu též zpřístupněna v online zákaznickém účtu, a byl by současně k jejímu podpisu vyzván.

46. Nelze tak, jak to činí účastník řízení, učinit závěr, že by způsob, jakým uzavíral smlouvy o úvěrech typu SPL a IL splňoval náležitosti uzavření písemné smlouvy o spotřebitelském úvěru, neboli že by zajistil písemnou formu smlouvy o spotřebitelském úvěru. Požadavek písemné formy je přitom u spotřebitelských úvěrů naprosto opodstatněný, především pak proto, aby se při jeho naplnění současným ověřením totožnosti jednatelů minimalizovala zcela nežádoucí avšak reálná možnost krádeže identity a sjednání spotřebitelského úvěru na jinou osobu.
47. Že celkové praktické nastavení kontraktačního procesu bylo z hlediska zákonného požadavku písemné formy smlouvy o úvěru u účastníka řízení nedostatečné, dokládá i jím v průběhu roku 2021 implementované opatření k písemné formě smlouvy o úvěru spočívající ve zpětné verifikaci souhlasu klienta s uzavřením smlouvy prostřednictvím zadání jedinečně generovaného PINu uloženého v informačním systému v zakódované podobě, což může představovat v procesu uzavírání smlouvy o úvěru potřebný (a doposud absentující) písemný souhlas spotřebitele se smlouvou zajišťující potřebnou právní jistotu o spojení uskutečněného právního jednání a jednoznačně identifikované jednatel osoby, včetně její vůle.
48. Výše uvedené skutečnosti dokládají, že souhlas spotřebitelů se smlouvou o prvním úvěru typu SPL a IL nenaplnoval písemnou formu smlouvy mimo jiné proto, že daný souhlas nesplňoval požadavek na jednoznačnou identifikaci jednatel osoby a tím ani na jednoznačné spojení vůle jednatel osoby s učiněným právním jednáním.
49. Na základě shora uvedených skutečností má správní orgán za zjištěné a prokázané, že účastník řízení tím, že v období od 1.1.2019 do 14.11.2019 při on-line sjednávání smluv o spotřebitelském úvěru u prvních smluv o úvěru typu SPL a prvních smluv o úvěru typu IL nezajistil písemný souhlas spotřebitelů se smlouvou o úvěru v případech, kdy úvěr byl vyplacen bezhotovostně, a dále nezajistil, aby smlouvy o spotřebitelském úvěru byly opatřeny písemným podpisem jeho samého a žadatelů o úvěr tak, aby byla zajištěna dostatečná právní jistota o tom, kdo a kdy právní úkon učinil, čímž nezajistil písemnou formu smlouvy o spotřebitelském úvěru, **porušil ustanovení § 104 zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se tak přestupku osoby oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. k) zákona o spotřebitelském úvěru.**

ii) Posuzování úvěruschopnosti spotřebitele – pochybení v konkrétních případech

a) Skutková zjištění

50. Od účastníka řízení byl v rámci kontroly správním orgánem vyžádán vzorek 60 smluv o úvěru typu SPL¹⁰ a 9 smluv o úvěru typu IL¹¹. Těchto 69 úvěrových případů zvolil správní orgán jako vzorek¹² úvěrových případů (dále jen „Vzorek úvěrových případů“), které byly posouzeny z hlediska postupu účastníka řízení a naplnění požadavků ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. Vzorek úvěrových případů je uveden v následující tabulce:

¹⁰ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složky: 11.11.2019_č.j. 2019_118086_CNB_650; 14.11.2019_č.j. 2019_119586_CNB_650; 2.12.2019_č.j. 2019_126119_CNB_650; 2.12.2019_č.j. 2019/126117/CNB/650 a 19.12.2019_č.j. 2019_134293_CNB_650

¹¹ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složky: 11.11.2019_č.j. 2019_118086_CNB_650; 14.11.2019_č.j. 2019_119586_CNB_650; 2.12.2019_č.j. 2019/126119/CNB/650 a 19.12.2019_č.j. 2019_134293_CNB_650

¹² Reprezentativnost vzorku byla zajištěna tím, že byly vybrány složky spotřebitelů, u nichž uzavřené smlouvy o úvěru vykazovaly různé parametry, tj. byly zde zastoupeny smlouvy, u nichž se jednalo o první, ale i opakovaný úvěr, u nichž došlo i nedošlo k prodloužení splatnosti úvěru, u nichž došlo i nedošlo k prodlení spotřebitele, apod.

pořadí	typ úvěru	číslo smlouvy	jméno a příjmení spotřebitele	datum uzavření smlouvy
1.	SPL			3.1.2019
2.	SPL			4.1.2019
3.	SPL			11.1.2019
4.	SPL			17.1.2019
5.	SPL			20.1.2019
6.	SPL			30.1.2019
7.	SPL			7.2.2019
8.	SPL			8.2.2019
9.	SPL			15.2.2019
10.	SPL			22.2.2019
11.	SPL			27.2.2019
12.	SPL			1.3.2019
13.	SPL			7.3.2019
14.	SPL			7.3.2019
15.	SPL			13.3.2019
16.	SPL			13.3.2019
17.	SPL			15.3.2019
18.	SPL			18.3.2019
19.	SPL			23.3.2019
20.	SPL			26.3.2019
21.	SPL			27.3.2019
22.	SPL			1.4.2019
23.	SPL			10.4.2019
24.	SPL			11.4.2019
25.	SPL			18.4.2019
26.	SPL			21.4.2019
27.	SPL			26.4.2019
28.	SPL			3.5.2019
29.	SPL			6.5.2019
30.	SPL			13.5.2019
31.	SPL			19.5.2019
32.	SPL			20.5.2019
33.	SPL			23.5.2019
34.	SPL			28.5.2019
35.	SPL			28.5.2019
36.	SPL			29.5.2019
37.	SPL			4.6.2019
38.	SPL			12.6.2019
39.	SPL			17.6.2019
40.	SPL			24.6.2019
41.	SPL			27.6.2019
42.	SPL			1.7.2019
43.	SPL			3.7.2019
44.	SPL			4.7.2019
45.	SPL			22.7.2019
46.	SPL			23.7.2019
47.	SPL			31.7.2019
48.	SPL			5.8.2019
49.	SPL			7.8.2019
50.	SPL			9.8.2019
51.	SPL			10.8.2019
52.	SPL			13.8.2019
53.	SPL			23.8.2019
54.	SPL			1.9.2019
55.	SPL			10.9.2019

56.	SPL						14.9.2019
57.	SPL						17.9.2019
58.	SPL						24.9.2019
59.	SPL						26.9.2019
60.	SPL						14.11.2019
61.	IL						2.1.2019
62.	IL						21.2.2019
63.	IL						22.2.2019
64.	IL						12.3.2019
65.	IL						15.3.2019
66.	IL						25.3.2019
67.	IL						7.5.2019
68.	IL						23.7.2019
69.	IL						7.8.2019

51. Základní pravidla a postupy účastníka řízení při posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr jsou podrobně popsány v kapitole 2.2.1 Protokolu o kontrole. Celý proces posouzení úvěruschopnosti prováděný účastníkem řízení se sestával z pěti kroků, které byly prakticky shodné pro úvěr typu SPL i úvěru typu IL. Těmito pěti kroky jsou interní kontrola, sběr a kontrola dat z externích zdrojů, skóring, solvence¹³ a fraud & AML.

1) *Příjmy žadatele o úvěr a jejich doložení*

52. Účastník řízení konkrétní postupy pro posouzení příjmů žadatele o úvěr a jejich doložení upravil ve své interní směrnici Pravidla posuzování úvěruschopnosti spotřebitele¹⁴ (dále jen „vnitřní předpis SM 011“). Výše pravidelných měsíčních příjmů žadatele o úvěr byla účastníkem řízení zjišťována dotazem v žádosti o úvěr. Následně systém řízení vztahů se zákazníky, tj. Customer Relationship Management (dále jen „CRM systém“), účastníka řízení vyhodnotil, zda se po žadateli požadovaly doklady pro ověření jím deklarovaných informací. Jak vyplývá z kapitoly 6 písm. a) a písm. b) vnitřního předpisu SM 011, žadatel o úvěr musel doložit doklady o příjmu, přesáhla-li výše jeho deklarovaných měsíčních příjmů hranici 35 000 Kč (takto byl CRM systém nastaven od 4.7.2017, do té doby platila hranice 24 000 Kč měsíčně) u úvěru typu SPL nebo překročila-li výše měsíční splátky hranici 3 000 Kč (takto byl CRM systém nastaven od 10.10.2018, do té doby byl doklad k ověření příjmů vyžadován vždy) u úvěru typu IL. Předpis SM 011 obsahoval v článku 4.1 taxativní výčet dokumentů, které byly ze strany účastníka řízení za účelem ověření výše příjmu žadatele o úvěr akceptovány. Byla-li výše deklarovaných měsíčních příjmů žadatele o úvěr typu SPL nižší než 35 000 Kč, resp. nepřesáhla-li výše měsíční splátky u úvěru typu IL částku 3 000 Kč, nepožadoval účastník řízení za účelem ověření žadatelem o úvěr deklarovaných tvrzení žádné další doklady nebo dokumenty.
53. Správní orgán zjistil, že ze 60 smluv o úvěru typu SPL předložených účastníkem řízení v rámci Vzorku úvěrových případů byl doložen příjem žadatele jen v 5 případech, a to u [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 17.9.2019; v žádosti uveden příjem ve výši 18 000 Kč), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 28.5.2019; v žádosti uveden příjem ve výši 33 000 Kč), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 23.7.2019; v žádosti uveden příjem ve výši 52 000 Kč), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 13.8.2019; v žádosti uveden příjem ve výši 23 500 Kč) a [redacted]

¹³ Vyhodnocení solvence je hlavní součástí procesu posouzení úvěruschopnosti. Jde o posouzení bonity klienta, tedy úvěruschopnosti v užším slova smyslu. Proces vyhodnocení solvence spočívá v porovnání příjmů a výdajů spotřebitele, přičemž pojem výdaje je zde užitý souhrnně, ve smyslu výdajů na úhradu stávajících závazků spotřebitele a ostatních, běžných měsíčních výdajů spotřebitele.

¹⁴ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 1.11.2019_č.j. 2019_115208_CNB_650 → soubory: Pril 41_011_Pravidla_posuzovani_uveruschnosti_spotrebitel_2018_05_31.pdf a Pril 41_011_Pravidla_posuzovani_uveruschnosti_spotrebitel_2019_10_01.pdf

(smlouva č. [REDAKCE] ze dne 23.5.2019; v žádosti uveden příjem ve výši 35 500 Kč). Dále správní orgán zjistil, že z 9 smluv o úvěru typu IL předložených účastníkem řízení v rámci vzorku úvěrových případů byl doložen příjem žadatele jen ve 2 případech, a to u [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 7.5.2019; výše splátky úvěru 2 978 Kč a v žádosti uveden příjem ve výši 22 000 Kč) a [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 2.1.2019; výše splátky úvěru 2 755 Kč a v žádosti uveden příjem ve výši 20 500 Kč).

54. Ustanovení § 86 a následující zákona o spotřebitelském úvěru upravují zákonné požadavky na posuzování úvěruschopnosti, dle nichž je před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru účastník řízení povinen posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je účastník řízení povinen posuzovat zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů.
55. Ze Vzorku úvěrových případů, tj. celkových 69 úvěrových případů, byl doložen příjem žadatele jen v 7 případech, neboli v 90 % úvěrových případů neměl účastník řízení vůbec doložen příjem žadatele o úvěr, neboť to po žadateli nijak nepožadoval, a jeho příjmy tak nezjišťoval a neověřoval.

2) Úvěrové případy

56. Součástí Vzorku úvěrových případů k úvěrům typu SPL a IL byly i úvěrové složky [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 7.5.2019)¹⁵, [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 28.5.2019)¹⁶ a [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 23.7.2019)¹⁷.
57. Ze složky [REDAKCE] vyplývá, že smlouva o úvěru typu IL byla uzavřena dne 7.5.2019 a celková výše úvěru byla sjednána v částce 98 290,50 Kč, přičemž z toho 47 500 Kč tvořila jistina. Z doložených printscreenů¹⁸ z primárního systému účastníka řízení pro práci s klienty s produktem typu IL „COLA Kimbi“ vyplynulo, že [REDAKCE] jako žadatel o úvěr vyplnil dne 7.5.2019 v úvěrové žádosti výši svých měsíčních příjmů 22 000 Kč. Z doloženého excelového souboru¹⁹, do kterého účastník řízení vyextrahoval data ze systému *Credit B*²⁰, vyplývá, že účastník řízení při vyhodnocení solvence žadatele kalkuloval rovněž s částkou 22 000 Kč jakožto jeho měsíčními příjmy. Součástí předložených podkladů byl i doklad prokazující příjem tohoto spotřebitele, nicméně z předložené výplatní pásky²¹ za duben 2019 plyne, že spotřebiteli [REDAKCE] byla

¹⁵ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 11.11.2019_č.j. 2019_118086_CNB_650 → složka: 2019_11_11_dokumentace vzorku smluv → složka: 42 [REDAKCE]

¹⁶ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 14.11.2019_č.j. 2019_119586_CNB_650 → složka: 2019_11_14_dokumentace vzorku smluv_cast 2 → složka: 24 [REDAKCE]

¹⁷ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 14.11.2019_č.j. 2019_119586_CNB_650 → složka: 2019_11_14_dokumentace vzorku smluv_cast 2 → složka: 31 [REDAKCE]

¹⁸ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 2.12.2019_č.j. 2019_126119_CNB_650 → soubor: kimbi_contract_[REDAKCE]_2019-05-07.xlsx

¹⁹ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 11.11.2019_č.j. 2019_118086_CNB_650 → složka: 2019_11_11_dokumentace vzorku smluv → složka: 42 [REDAKCE] → soubor: prtsc[REDAKCE].docx

²⁰ Do tohoto systému byly ukládány výsledky plně automatizovaného skóringu v rámci procesu posouzení úvěruschopnosti.

²¹ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 11.11.2019_č.j. 2019_118086_CNB_650 → složka: 2019_11_11_dokumentace vzorku smluv → složka: 42 [REDAKCE] → soubor: 2019-08-17-09-03-14-attachment.jpg

na účet vyplacena pouze částka 16 919 Kč. Částka uvedená na výplatní pásce tak neodpovídá tomu, s čím počítal účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti žadatele [REDACTED]. Ani z výpisu z účtu²² tohoto spotřebitele nevyplýval jiný další příjem, který by v součtu se mzdou 16 919 Kč činil 22 000 Kč.

58. Ze složky [REDACTED] vyplývá, že smlouva o úvěru typu SPL byla uzavřena dne 28.5.2019 a celková výše úvěru byla sjednána v částce 12 000 Kč. Z doložených printscreenů²³ z primárního systému účastníka řízení pro práci s klienty s produktem typu SPL „COLA ZAPLO“ vyplynulo, že [REDACTED] jako žadatel o úvěr vyplnil dne 27.5.2019 v úvěrové žádosti výši svých měsíčních příjmů 33 000 Kč. Z doloženého excelového souboru²⁴, do kterého účastník řízení vyextrahoval data ze systému *Credit B*, vyplývá, že účastník řízení při vyhodnocení solvence žadatele kalkuloval rovněž s částkou 33 000 Kč jakožto jeho měsíčními příjmy. Součástí předložených podkladů byl i doklad prokazující příjem tohoto spotřebitele, nicméně z předložené výplatní pásky²⁵ za duben 2019 plyne, že spotřebiteli [REDACTED] byla vyplacena pouze částka 23 261 Kč. Částka uvedená na výplatní pásce tak neodpovídá tomu, s čím počítal účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti žadatele [REDACTED]. Účastník řízení neměl ani jiné podklady dokládající výši příjmu spotřebitele.
59. Ze složky [REDACTED] vyplývá, že smlouva o úvěru typu SPL byla uzavřena dne 23.7.2019 a celková výše úvěru byla sjednána v částce 7 380 Kč, přičemž z toho 6 000 Kč tvořila jistina. Z doložených printscreenů²⁶ z primárního systému účastníka řízení pro práci s klienty s produktem typu SPL „COLA ZAPLO“ vyplynulo, že [REDACTED] jako žadatel o úvěr vyplnil dne 22.7.2019 v úvěrové žádosti výši svých měsíčních příjmů 52 000 Kč. Z doloženého excelového souboru²⁷, do kterého účastník řízení vyextrahoval data ze systému *Credit B*, vyplývá, že účastník řízení při vyhodnocení solvence žadatele kalkuloval rovněž s částkou 52 000 Kč jakožto jeho měsíčními příjmy. Vzhledem ke skutečnosti, že uvedená výše měsíčních příjmů žadatele přesahovala hranici 35 000 Kč stanovenou vnitřním předpisem SM 011, vyžádal si účastník řízení od žadatele o úvěr doklady prokazující výši deklarovaných příjmů.
60. Dokumenty prokazující výši příjmů byly součástí úvěrové složky [REDACTED], kterou účastník řízení doložil v rámci Vzorku úvěrových případů. Jednalo se o daňová přiznání²⁸ za roky 2016 a 2017 a dále výpis z podnikatelského bankovního účtu²⁹ za období červen 2018 a výpis z osobního bankovního účtu za období červen 2019. Z jediného doloženého výpisu z osobního bankovního účtu za období červen 2019 vyplynulo, že jediným doloženým příjmem ze strany [REDACTED], který měl

²² viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 11.11.2019_č.j. 2019_118086_CNB_650 → složka: 2019_11_11_dokumentace_vzorku_smluv → složka: 42_ [REDACTED] → soubor: 2019-08-17-09-02-50-attachment.pdf

²³ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 14.11.2019_č.j. 2019_119586_CNB_650 → složka: 2019_11_14_dokumentace_vzorku_smluv_cast_2 → složka: 24_ [REDACTED] → soubor: prtsc_ [REDACTED].docx

²⁴ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 2.12.2019_č.j. 2019_126119_CNB_650 → soubor: zaplo_contract_ [REDACTED]_2019-05-28.xlsx

²⁵ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 14.11.2019_č.j. 2019_119586_CNB_650 → složka: 2019_11_14_dokumentace_vzorku_smluv_cast_2 → složka: 24_ [REDACTED] → soubory: 2019-05-27-14-44-17-attachment.jpg a 2019-05-27-14-44-22-attachment.jpg

²⁶ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 14.11.2019_č.j. 2019_119586_CNB_650 → složka: 2019_11_14_dokumentace_vzorku_smluv_cast_2 → složka: 31_ [REDACTED] → soubor: prtsc_ [REDACTED].docx

²⁷ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 2.12.2019_č.j. 2019_126119_CNB_650 → soubor: zaplo_contract_ [REDACTED]_2019-07-23.xlsx

²⁸ Z daňového přiznání za roky 2016 a 2017 vyplynulo, že [REDACTED] měl příjmy ze samostatné činnosti v roční výši 287 867 Kč a 279 114 Kč. Čistý měsíční příjem [REDACTED] se tak během let 2016 a 2017 pohyboval mezi 22 760 Kč a 22 958 Kč měsíčně. Postup pro výpočet měsíčního příjmu z daňového přiznání upravuje vnitřní předpis účastníka řízení – viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 2.12.2019_č.j. 2019_126125_CNB_650 → soubor: Pril_40_20_Vyse_a_zdroj_prijmu.docx

²⁹ Z doloženého výpisu z podnikatelského bankovního účtu za období červen 2018 lze vyčíst celkové příjmy ve výši 52 200 Kč.

účastník řízení za poslední rok předcházející podání úvěrové žádosti ověřený, byl příjem ve výši 36 889 Kč od společnosti [REDAKCE]. Tento výpis z účtu dále obsahuje ještě položku 4 600 Kč na příjmové straně, nicméně u té není identifikován zdroj tohoto příjmu. Celková výše všech doložených příjmů tak v souhrnu činí za měsíc červen 2019 částku 41 489 Kč.

61. Účastník řízení zároveň poskytl³⁰ správnímu orgánu svůj vnitřní předpis „Pril_40_20_Vyse_a_zdroj_prijmu.docx“, upřesňující v oblasti náležitostí dokumentů, jimiž žadatel o úvěr dokládá své příjmy, vnitřní předpis SM 011. Z výše uvedeného přitom vyplývá, že účastník řízení měl k dispozici pouze jeden dokument prokazující výši příjmu žadatele o úvěr [REDAKCE], a to za předcházející měsíc. Neměl tedy dokumenty za poslední tři měsíce předcházející datu podání žádosti o úvěr tak, jak to ukládá výše uvedený vnitřní předpis. Ostatní dokumenty dokládající příjmy tohoto žadatele, které měl účastník řízení k dispozici, byly starší jednoho roku od data podání úvěrové žádosti.

3) *Výdaje a závazky v rámci posouzení solvence u úvěru typu SPL a IL*

62. Účastník řízení při kontrole na místě správnímu orgánu sdělil³¹, že v rámci posouzení solvence žadatele zohledňuje jeho závazky uvedené v Nebankovním registru klientských informací³² (dále jen „NRKI“). Při posouzení úvěruschopnosti pak počítá jen se závazky splátkových produktů, čili nezohledňuje úvěry na kreditní kartě, leasing, apod. Z kontroly na místě dále vyplynulo, že účastník řízení nezohledňuje v NRKI ani splátky po splatnosti, neboli při posouzení úvěruschopnosti je ze strany účastníka řízení počítáno jen s otevřenými splátkovými úvěry, a to tak, že jsou zohledněny závazky za období jeden měsíc zpětně a dva měsíce do budoucna, tj. jedná se o tříměsíční interval.

63. Správní orgán tento postup účastníka řízení ověřil na osmi úvěrových případech z 60 úvěrových případů úvěru typu SPL ze Vzorku úvěrových případů a zjistil, že:

1. u spotřebitele [REDAKCE] smlouva č. [REDAKCE] ze dne 3.1.2019) počítal účastník řízení se závazky z NRKI ve výši 2 015 Kč (tj. splátkový úvěr [REDAKCE] s datem ukončení 17.10.2019, s měsíční splátkou ve výši 2 015 Kč, který měl u období 11/2018 zaznamenán Status F (tj. zesplatněný úvěr)), i přesto, že tento spotřebitel měl ve výpisu z NRKI zaznamenány ještě další závazky:
 - splátkový úvěr [REDAKCE] s datem ukončení 27.3.2019, s měsíční splátkou ve výši 2 512 Kč a s částkou 11 348 Kč po splatnosti 127 dní;
 - splátkový úvěr [REDAKCE] s datem ukončení 28.2.2019, s měsíční splátkou 2 195 Kč a s částkou 5 433 Kč po splatnosti 86 dní;
 - splátkový úvěr [REDAKCE] s datem ukončení 31.10.2018 a s částkou 15 154 Kč po splatnosti 30 dní;
 - splátkový úvěr [REDAKCE] s datem ukončení 14.3.2019, s měsíční splátkou ve výši 3 805 Kč a s částkou 14 930 Kč po splatnosti 135 dní;
 - splátkový úvěr [REDAKCE] s datem ukončení 23.6.2018 s částkou 4 753 Kč po splatnosti 160 dní;
2. u spotřebitelky [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 4.1.2019) počítal účastník řízení se závazky z NRKI ve výši 500 Kč (tj. splátkový úvěr

³⁰ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 2.12.2019_č.j. 2019_126125_CNB_650 → soubor: Pril_40_20_Vyse_a_zdroj_prijmu.docx

³¹ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 30; č.l. 113–114 – Protokol o průběhu kontroly na místě ze dne 8.1.2020, č.j. 2020/003559/CNB/650

³² Jedná se o registr provozovaný společností CRIF – CZECH CREDIT BUREAU

██████████ s měsíční splátkou ve výši 500 Kč, datem ukončení 15.7.2022 a s částkou 1 500 Kč po splatnosti 76 dní), i přesto, že tato spotřebitelka měla ve výpisu z NRKI zaznamenány ještě další závazky:

- splátkový úvěr ██████████ s datem ukončení 22.11.2018 s částkou 7 059 Kč po splatnosti 108 dní;
- nesplátkový úvěr ██████████ s kreditním limitem 8 000 Kč a s částkou *Utilization* (tj. částkou k zaplacení) ve výši 8 359 Kč;
- kreditní kartu ██████████, která měla *CardStatus* F (tj. zesplatněná karta) a byla s částkou 15 209 Kč po splatnosti 586 dní;
- kreditní kartu ██████████ s kreditním limitem ve výši 35 000 Kč, s částkou *ResidualAmount* (tj. zbývajícím obnosem) ve výši 27 269 Kč a s částkou 4 237 Kč po splatnosti 46 dní;
- kreditní kartu ██████████ s kreditním limitem 100 000 Kč, s částkou *ResidualAmount* (tj. zbývajícím obnosem) ve výši 64 600 Kč a s částkou 845 Kč po splatnosti 36 dní;
- kreditní kartu ██████████ s kreditním limitem 20 000 Kč, s částkou *ResidualAmount* (tj. zbývajícím obnosem) ve výši 10 084 Kč a s částkou 837 Kč po splatnosti 45 dní;

3. u spotřebitelky ██████████ (smlouva č. ██████████ ze dne 23.3.2019) počítal účastník řízení se závazky z NRKI ve výši 5 132 Kč (tj. splátkový úvěr ██████████ s datem ukončení 15.6.2022 a s měsíční splátkou ve výši 1 492 Kč; splátkový úvěr ██████████ s datem ukončení 15.10.2019 a s měsíční splátkou 3 640 Kč), i přesto, že tato spotřebitelka měla ve výpisu z NRKI zaznamenány ještě další závazky:

- nesplátkový úvěr ██████████ s kreditním limitem 100 000 Kč a s částkou *Utilization* (tj. částkou k zaplacení) ve výši 81 691 Kč;
- kreditní kartu ██████████ s kreditním limitem ve výši 15 000 Kč a s částkou *ResidualAmount* (tj. zbývajícím obnosem) ve výši 14 972 Kč;
- kreditní kartu ██████████ s kreditním limitem 20 000 Kč a s částkou *ResidualAmount* (tj. zbývajícím obnosem) ve výši 19 338 Kč;
- kreditní kartu ██████████ s kreditním limitem ve výši 55 000 Kč a s částkou *ResidualAmount* (tj. zbývajícím obnosem) ve výši 57 056 Kč;

4. u spotřebitele ██████████ (smlouva č. ██████████ ze dne 27.3.2019) počítal účastník řízení se závazky z NRKI ve výši 13 249 Kč (tj. splátkový úvěr ██████████ s datem ukončení 25.2.2023, s měsíční splátkou ve výši 670 Kč; splátkový úvěr ██████████ s datem ukončení 25.6.2020, s měsíční splátkou ve výši 2 043 Kč a s částkou 4 286 Kč po splatnosti 61 dní; splátkový úvěr ██████████ s datem ukončení 25.12.2022, s měsíční splátkou ve výši 1 838 Kč; splátkový úvěr ██████████ s datem ukončení 25.12.2022, s měsíční splátkou ve výši 405 Kč; splátkový úvěr ██████████ s datem ukončení 25.3.2020, s měsíční splátkou ve výši 4 064 Kč a s částkou 3 726 Kč po splatnosti 3 dny; splátkový úvěr ██████████ s datem ukončení 25.2.2023, s měsíční splátkou ve výši 445 Kč; splátkový úvěr ██████████ s datem ukončení 20.12.2019, s měsíční splátkou 3 784 Kč a s částkou 3 614 Kč po splatnosti 9 dní), i přesto, že tento spotřebitel měl ve výpisu z NRKI zaznamenány ještě další závazky:

- splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 28.5.2019, s měsíční splátkou ve výši 2 756 Kč a s částkou 9 768 Kč po splatnosti 93 dní;
 - nesplátkový úvěr [REDACTED] s kreditním limitem ve výši 5 000 Kč a s částkou *Utilization* (tj. částkou k zaplacení) ve výši 5 051 Kč;
 - kreditní kartu [REDACTED] s kreditním limitem 30 000 Kč, s částkou *ResidualAmount* (tj. zbývajícím obnosem) ve výši 12 700 Kč a s částkou 2 540 Kč po splatnosti 7 dní;
5. u spotřebitele [REDACTED] (smlouva č. [REDACTED] ze dne 3.5.2019) počítal účastník řízení se závazky z NRKI ve výši 18 984 Kč (tj. splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 20.7.2049, s měsíční splátkou ve výši 6 976 Kč; splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 30.6.2026, s měsíční splátkou 4 415 Kč; splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 10.10.2026, s měsíční splátkou ve výši 3 240 Kč; splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 25.5.2022, s měsíční splátkou 1 003 Kč; splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 14.10.2026, s měsíční splátkou ve výši 1 394 Kč; splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 20.11.2024, s měsíční splátkou ve výši 1 124 Kč; splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 25.8.2024, s měsíční splátkou ve výši 832 Kč) i přesto, že tento spotřebitel měl ve výpisu z NRKI zaznamenány ještě další závazky:
- splátkový úvěr³³ [REDACTED] s datem ukončení 21.2.2022, s měsíční splátkou ve výši 2 917 Kč;
 - nesplátkový úvěr [REDACTED] s kreditním limitem 11 000 Kč a s částkou *Utilization* (tj. částkou k zaplacení) 11 345 Kč, úvěr byl 31 dní po splatnosti;
 - nesplátkový úvěr [REDACTED] s kreditním limitem 5 000 Kč a s částkou *Utilization* (tj. částkou k zaplacení) ve výši 5 070 Kč, úvěr byl 1 den po splatnosti;
 - nesplátkový úvěr [REDACTED] s kreditním limitem 1 000 Kč;
 - kreditní kartu [REDACTED] s kreditním limitem 30 000 Kč, s částkou *ResidualAmount* (tj. zbývajícím obnosem) 29 500 Kč a s částkou 354 Kč po splatnosti 16 dní;
6. u spotřebitele [REDACTED] (smlouva č. [REDACTED] ze dne 23.7.2019) počítal účastník řízení se závazky z NRKI ve výši 40 554 Kč (tj. splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 17.11.2019, s měsíční splátkou 2 724 Kč a částkou 2 724 Kč po splatnosti 13 dnů; splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 18.6.2023, s měsíční splátkou 5 130 Kč a s částkou 343 924 Kč po splatnosti 286 dní³⁴; splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 20.11.2019 a s měsíční splátkou ve výši 5 333 Kč; splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 21.12.2022 a s měsíční splátkou ve výši 13 685 Kč; splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 20.9.2022 a s měsíční splátkou ve výši 1 925 Kč; splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 26.1.2028, s měsíční splátkou 11 757 Kč a s částkou 11 694 Kč po splatnosti 5 dní), i přesto, že tento spotřebitel měl ve výpisu z NRKI zaznamenány ještě další závazky:
- splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 5.4.2019 a s částkou 27 133 Kč po splatnosti 388 dní;

³³ Jedná se o úvěr typu IL poskytnutý samotným účastníkem řízení, který nebyl započítán.

³⁴ Z výpisu z NRKI vyplynulo, že ač se jednalo o zesplatněný úvěr od 09/2018, účastník řízení přesto zahrnul jeho měsíční splátku do procesu posouzení úvěruschopnosti daného spotřebitele.

- splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 25.6.2019 a s částkou 37 000 Kč po splatnosti 61 dní;
 - kreditní kartu [REDACTED] s kreditním limitem 118 000 Kč a s částkou *ResidualAmount* (tj. zbývajícím obnosem) ve výši 122 346 Kč;
7. u spotřebitele [REDACTED] (smlouva č. [REDACTED] ze dne 26.9.2019) počítal účastník řízení se závazky z NRKI ve výši 2 861 Kč (tj. splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 14.4.2020, s měsíční splátkou ve výši 1 361 Kč; splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 14.7.2021, s měsíční splátkou ve výši 1 500 Kč), i přesto, že tento spotřebitel měl ve výpisu z NRKI zaznamenan ještě další závazek:
- nesplátkový úvěr [REDACTED] s kreditním limitem ve výši 5 000 Kč a s částkou *Utilization* (tj. částkou k zaplacení) ve výši 2 526 Kč;
8. u spotřebitele [REDACTED] (smlouva č. [REDACTED] ze dne 14.11.2019) nepočítal účastník řízení se závazky z NRKI, i přesto, že tento spotřebitel měl ve výpisu z NRKI zaznamenaný následující závazek:
- splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 1.9.2018 a s částkou 4 341 Kč po splatnosti 579 dní;
 - splátkový úvěr [REDACTED] s datem ukončení 8.12.2018 a s částkou 5 478 Kč po splatnosti 511 dní.
64. Správní orgán pak z 9 úvěrových smluv typu IL předložených v rámci Vzorku úvěrových případů zjistil, že u spotřebitele [REDACTED] (smlouva č. [REDACTED] ze dne 21.2.2019) byl ve výpisu z NRKI uveden úvěr [REDACTED] s datem ukončení 30.6.2026 s měsíční splátkou ve výši 4 415 Kč, jenž ale nebyl uveden v „kalkulátoru solvence“³⁵ sloužícím pro výpočet disponibilního zůstatku³⁶. Účastník řízení k tomu v reakci na výzvu³⁷ správního orgánu uvedl³⁸, že „u smlouvy č. 971876001 ze dne 21.2.2019, klienta [REDACTED] nebylo počítáno se závazky, uvedenými v databázi NRKI. Tento problém byl způsoben problémem (bug) ve vyhodnocovacím systému (konkrétně Experian). Tento problém byl zjištěn 1.11.2019 a v Ticket #269508 dne 7.11.2019 byl opraven.“.
65. Ve všech devíti úvěrových případech ze Vzorku úvěrových případů, u kterých správní orgán ověřoval zohledňování závazků v NRKI, tak bylo zjištěno, že účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti nezohlednil (neboli nezapočítal a tedy nebral v potaz) veškeré závazky spotřebitelů uvedené ve výpisu z NRKI, když při tom postupoval v souladu se svými nevhodně nastavenými pravidly.
66. Z výše uvedených zjištění vyplývá, že účastník řízení neposuzoval u jednotlivých spotřebitelů veškeré závazky uvedené v NRKI, a při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele tak nevycházel z kompletních a dostatečných podkladů dokládajících závazky spotřebitele, a mimo jiné tak umožnil, aby byla schválena žádost o úvěr a poskytnut spotřebitelský úvěr i v případech, kdy spotřebitel zjevně nebyl schopen splácet své předchozí závazky.

³⁵ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 2.12.2019_č.j. 2019_126119_CNB_650 → soubor: kimbi_contract [REDACTED] 2019-02-21.xlsx

³⁶ Účastník řízení měl chybné nastavení CRM systému, které mělo za následek, že při posouzení úvěruschopnosti nebyly vůbec počítány závazky uvedené v NRKI, a to u všech spotřebitelů, kteří žádali o úvěr nejpozději do dne 6.11.2019, neboť oprava systému proběhla dne 7.11.2019.

³⁷ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 33; č.l. 117 – Výzva k předložení podkladů ze dne 20.1.2020, č.j. 2020/010933/CNB/650 (bod č. 2)

³⁸ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 28.1.2020_č.j. 2020_016628_CNB_650 → soubor: 2020_01_27_ZAPLO_Odpoved_na_vyzvu_z_2019_01_20.docx

b) Vyjádření účastníka řízení

1) Příjmy žadatele o úvěr a jejich doložení

67. *Ohledně posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a pochybení v konkrétních případech odkázal v Doplnění odporu účastník řízení v obecné rovině na své východisko, podle něž ze zákona přímo ani nepřímo neplyne povinnost v rámci posouzení úvěruschopnosti nezávisle ověřovat ve všech případech tvrzení zájemců o úvěr o výši jejich příjmů a výdajů. Zároveň je toho názoru, že výklad³⁹ správního orgánu podaný v bodech 40. až 42. Příkazu nedůvodně a nepřipustně zužuje obsah povinnosti informace „ověřit způsobem přiměřeným dané situaci“, která je stanovena jako povinnost doložit veškerá tvrzení žadatelů o úvěr jakýmsi důkazem. Takový důkaz je však právě oním „nezávisle ověřitelným údajem“, který třetí věta § 84 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru ukládá poskytovatelům spotřebitelských úvěrů použít jen pro případy, kdy je to nutné.*
68. *Přijetí výkladu správního orgánu by podle účastníka řízení znamenalo, že poskytovatelé mají informace získané od spotřebitelů ověřovat pomocí dokladů (tj. nezávisle ověřitelnými údaji) vždy. Dle účastníka řízení však požadavek na ověření informací musí mít širší význam a je nutné jej interpretovat jako požadavek kritického hodnocení informací získaných od spotřebitelů, které mohou být ověřovány srovnáním s jinými informacemi získanými od spotřebitele, statistickými údaji nebo matematickými a behaviorálními modely, což účastník řízení činil.*
69. *K tomu se ještě účastník řízení domnívá, že při dodržení eurokonformního výkladu sekundárních předpisů EU je požadavek na ověřování informací obdržených od spotřebitele dán pouze pro hypoteční úvěry, nikoli pro úvěry nehypoteční, natož úvěry malého rozsahu, jaké poskytuje účastník řízení.*

2) Úvěrové případy

70. *Dále účastník řízení v Doplnění odporu uvedl, že v návaznosti na kontrolu provedenou správním orgánem provedl vlastní interní kontrolu posuzování úvěruschopnosti u spotřebitelů, při které bylo zjištěno: 1) u klienta [REDAKCE] byla jeho žádost zpracována operátorem, který opomenul aktualizovat údaje o příjmu klienta, přestože doklad o příjmech byl klientem poskytnut při podání žádosti; 2) u klienta [REDAKCE] byly výpisy z bankovních účtů poskytnuty až 17.8.2019, tedy po datu schvalování žádosti o úvěr, a proto nebylo možné dne 7.5.2019 údaje o příjmu operátorem upravovat a 3) u klienta [REDAKCE] byla žádost zpracována operátorkou, která neprovedla aktualizaci příjmů v souladu s předloženým dokladem. Nápravu těchto pochybení spatřuje účastník řízení v opatření přijatém již v návaznosti na kontrolu provedenou správním orgánem, a to sice v navýšení četnosti ověřování znalostí ze školení operátorů, o čemž informoval správní orgán.*

3) Výdaje a závazky v rámci posouzení solvence u úvěru typu SPL a IL

71. *V tomto bodě účastník řízení žádné vyjádření v Doplnění odporu a ani jindy neposkytnul.*

³⁹ Tj. výklad, že pakliže je poskytovatel spotřebitelského úvěru povinen informace získané od žadatele o úvěr za účelem posouzení jeho úvěruschopnosti ověřit způsobem přiměřeným dané situaci, je-li to nutné, též použitím nezávisle ověřitelných údajů, a lze tak dovodit mimo jiné požadavek na doložení jednotlivých tvrzení žadatelů o úvěr, platí, že při posouzení úvěruschopnosti musí poskytovatel vycházet výhradně z ověřených údajů o 1) příjmech, 2) výdajích a 3) způsobu plnění dosavadních dluhů onoho konkrétního spotřebitele a nemůže se spolehnout na pouhá jeho prohlášení a tvrzení.

c) Vypořádání námitek účastníka řízení a právní kvalifikace

72. Ustanovení § 86 odst. 1 věta první zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že poskytovatel před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudí úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Ustanovení § 86 odst. 1 věta druhá zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.
73. Ustanovení § 86 odst. 2 věta první zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že poskytovatel při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů.
74. Ustanovení § 84 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že poskytovatel spotřebitelského úvěru je povinen informace poskytnuté spotřebitelem za účelem posouzení úvěruschopnosti ověřit způsobem přiměřeným dané situaci a je-li to nutné, též použitím nezávisle ověřitelných zdrojů. Součástí odborné péče při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je také posouzení rozhodujících listin a vynaložení patřičného úsilí, aby byly zjištěny a řádně zohledněny všechny potřebné skutečnosti v nezbytném a přiměřeném rozsahu. Cílem tohoto postupu je pak získání objektivního obrazu o finanční situaci jednotlivých spotřebitelů, případně jejich domácností. Z výše uvedeného lze dovodit mimo jiné požadavek na doložení jednotlivých tvrzení⁴⁰.

1) Příjmy žadatele o úvěr a jejich doložení

75. Pokud se týká vypořádání námitek účastníka řízení, že ze zákona o spotřebitelském úvěru neplyne přímo ani nepřímou povinnost v rámci posouzení úvěruschopnosti nezávisle ověřovat ve všech případech tvrzení zájemců o úvěr o výši jejich příjmů a výdajů, dále že požadavek na ověření informací je možno interpretovat také jako možnost jejich srovnání se statistickými údaji nebo matematickými a behaviorálními modely a že při eurokonformním výkladu předpisů není požadavek na ověřování informací obdržených od spotřebitele dán pro nehypoteční úvěry malého rozsahu, odkazuje správní orgán na tomto místě z důvodu prolínání argumentace na oddíl ad c) části ad (iii) tohoto rozhodnutí – body 131. až 160., ve kterých se těmito námitkami pro jejich souvislost se systémovými pochybeními při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele podrobně zabývá.
76. Na tomto místě toliko správní orgán deklaruje, že předmětná kontrolní zjištění nejsou v žádném případě postavena na závěru, že by poskytovatel úvěru měl ověřovat prostřednictvím nezávisle ověřitelných údajů všechny údaje sdělené mu spotřebitelem. Ustanovení § 84 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví toliko povinnost poskytovatele spotřebiteli sdělit, jaké informace a doklady pro jejich ověření musí spotřebitel poskytovateli poskytnout za účelem posouzení jeho úvěruschopnosti. To je nutné

⁴⁰ viz k tomu i rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.9.2007, sp. zn. 32 Odo 1726/2006; rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 1.4.2015, sp. zn. 1 As 30/2015, ve kterém tento soud judikoval k povinnosti posoudit úvěruschopnost s odbornou péčí tak, že „věřitel musí náležitě pečlivě zjišťovat schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzení. Je také nutno dovodit, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat...”; nebo rozsudek Soudního dvora EU ze dne 18.12.2014, C - 499/13, CA Consumer Finance SA

interpretovat v kontextu celého zákona o spotřebitelském úvěru, zejména pak v kontextu ustanovení jeho § 86, dle něhož je dána povinnost posoudit úvěruschopnost „na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele“. Tyto informace získané od spotřebitele pak musí být zároveň ověřitelné. Informace o příjmech (a eventuálně o dalších složkách „rozpočtu“ spotřebitele) mají mezi informacemi získávanými od spotřebitele zásadní důležitost a jsou pro výsledné správné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele naprosto klíčové, neboť představují nezbytnou součást obrazu o jeho finanční situaci. I proto je třeba, úměrně k tomu, přihlídnout k vyšší míře nároků na spolehlivost získaných informací, z čehož logicky plyne požadavek tyto informace vždy ověřit. Doložení příjmů dokladem o příjmech spotřebitele nebo jiným relevantním způsobem je jedním z rozhodujících kritérií při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele. Účastník řízení je tak povinen zabývat se prokazatelností pravidelných příjmů spotřebitele a pravděpodobností jejich udržitelnosti po celou relevantní dobu trvání obchodního vztahu. Nelze proto vycházet z informací o příjmech spotřebitele, které účastník řízení nemá žádným způsobem doloženy ani jiným způsobem ověřeny.

77. Zjištěnou skutečností však zůstává, že účastník řízení v souladu s postupy pro posouzení příjmů žadatele o úvěr a jejich doložení upravenými v jeho vnitřním předpise SM 011 měl v rámci Vzorku úvěrových případů doložen příjem žadatele jen v 5 případech z 60 smluv o úvěru typu SPL a jen ve 2 případech z 9 smluv o úvěru typu IL.
78. Správní orgán má tak za prokázané, že v období od 3.1.2019 do 14.11.2019 v 55 případech⁴¹ z celkového vzorku 60 případů spotřebitelských úvěrů typu SPL a v 7 případech⁴² z celkového vzorku 9 případů spotřebitelských úvěrů typu IL účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti nepožadoval od žadatele o úvěr doložení jeho příjmů, tedy nezjišťoval a neověřoval příjmy spotřebitele důsledně v souladu s požadavky ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.

⁴¹ V případech spotřebitelů (smlouva č. [redacted] ze dne 3.1.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 4.1.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 11.1.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 17.1.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 20.1.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 30.1.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 7.2.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 8.2.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 15.2.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 22.2.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 27.2.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 1.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 7.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 7.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 13.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 13.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 15.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 18.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 23.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 26.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 27.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 1.4.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 10.4.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 11.4.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 18.4.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 21.4.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 26.4.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 3.5.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 6.5.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 13.5.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 19.5.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 20.5.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 28.5.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 29.5.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 4.6.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 12.6.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 17.6.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 24.6.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 27.6.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 1.7.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 3.7.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 4.7.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 22.7.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 31.7.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 5.8.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 7.8.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 9.8.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 10.8.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 23.8.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 1.9.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 10.9.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 14.9.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 24.9.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 26.9.2019) a [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 14.11.2019).

⁴² V případech spotřebitelů (smlouva č. [redacted] ze dne 21.2.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 22.2.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 12.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 15.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 25.3.2019), [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 23.7.2019) a [redacted] (smlouva č. [redacted] ze dne 7.8.2019).

2) Úvěrové případy

79. Ohledně konkrétních úvěrových případů, při kterých účastník řízení při vyhodnocení solvence žadatele, resp. při posouzení úvěruschopnosti žadatele, vycházel z vyššího čistého příjmu, než byl skutečně spotřebiteli doložen, a jeho vysvětlení, že k tomu došlo v důsledku opomenutí operátorem aktualizování údajů o příjmu spotřebitele (případ klientů [REDAKCE] a [REDAKCE]), případně v důsledku poskytnutí klientem výpisů z bankovních účtů až po schválení žádosti o úvěr (případ klienta [REDAKCE]), uvádí správní orgán, že se v tomto případě jedná spíše než o námitku o vysvětlení jak konkrétně k porušení zákona účastníkem řízení došlo. Deklarovanou nápravu spočívající v účastníkem řízení přijatém opatření týkajícím se navýšení četnosti ověřování znalostí ze školení operátorů a reálný efekt a funkčnost tohoto opatření bude moci správní orgán posoudit až v rámci případné další kontroly u účastníka řízení.
80. Kontrolními zjištěními je tak jednoznačně doloženo, že účastník řízení v daných třech úvěrových případech při posouzení úvěruschopnosti nevycházel ze skutečných a doložených čistých měsíčních příjmů žadatelů o úvěr, ale z částek vyšších, které neodpovídaly skutečnosti.
81. Správní orgán má tak za prokázané, že **u úvěrů, které účastník řízení poskytl dne 7.5.2019 [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE]), dne 28.5.2019 [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE]) a dne 23.7.2019 [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE]), vycházel z vyššího čistého příjmu, než byl skutečně těmito spotřebiteli doložen, tedy nekonal důsledně v souladu s požadavky ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.**

3) Výdaje a závazky v rámci posouzení solvence u úvěru typu SPL a IL

82. K záležitosti osmi konkrétních úvěrových případů úvěrů typu SPL a jednoho úvěrového případu úvěru typu IL, u kterých při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele účastník řízení nebral v potaz všechny jeho závazky uvedené ve výpisu z NRKI, když počítal jen se závazky splátkových produktů a nezohledňoval úvěry na kreditní kartě, leasing, apod. a ani splátky po splatnosti, se účastník řízení nikterak nevyjádřil, a toto zjištění tak nerozporoval.
83. Správní orgán má za prokázané, že **v období od 1.1.2019 do 14.11.2019 v 8 případech z celkového vzorku 60 případů spotřebitelských úvěrů typu SPL, konkrétně v případech spotřebitelů [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 3.1.2019), [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 4.1.2019), [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 23.3.2019), [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 27.3.2019), [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 3.5.2019), [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 23.7.2019), [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 26.9.2019) a [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 14.11.2019) účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti nezohlednil veškeré jejich závazky uvedené ve výpisu z NRKI, a dne 21.2.2019 v 1 případě z celkového vzorku 9 případů spotřebitelských úvěrů typu IL, konkrétně v případě spotřebitele [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 21.2.2019) účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti nezapočítal a tedy nebral v potaz jeho závazek uvedený ve výpisu z NRKI, tedy nekonal důsledně v souladu s požadavky ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.**

iii) Posuzování úvěruschopnosti spotřebitele – systémová pochybení

a) Skutková zjištění

1) *Příjmy v rámci posouzení solvence u úvěru typu SPL*

84. Jak vyplývá z kapitoly 6 písm. a) a písm. b) vnitřního předpisu SM 011, žadatel o úvěr musel doložit doklady o příjmu, přesáhla-li výše jeho deklarovaných měsíčních příjmů hranici 35 000 Kč (takto byl CRM systém nastaven od 4.7.2017, do té doby platila hranice 24 000 Kč). Předpis SM 011 obsahoval v článku 4.1 taxativní výčet dokumentů, které byly ze strany účastníka řízení za účelem ověření výše příjmu žadatele o úvěr akceptovány. Byla-li výše deklarovaných měsíčních příjmů žadatele o úvěr typu SPL nižší než 35 000 Kč, **nepožadoval** účastník řízení za účelem ověření žadatelem o úvěr deklarovaných tvrzení žádné další **doklady nebo dokumenty**^{43,44}.
85. Správní orgán vznesl v rámci kontroly prostřednictvím výzvy na účastníka řízení dotazy, od kterého data byl při posuzování solvence spotřebitele u produktu úvěr typu SPL v CRM systému zaveden limit 35 000 Kč dle kapitoly 6 písm. a) vnitřního předpisu SM 011, proč byl tento vyšší limit aplikován a proč byl zvolen v právě takové výši. Účastník řízení k tomu ve své odpovědi uvedl, že „*Změna limitu pro posuzování úvěruschopnosti byla zvolena na základě předchozí analýzy výše průměrných mezd dle údajů Českého statistického úřadu, která byla předložena Risk manažerem v červnu 2017. Průměrná mzda v analyzovaném období od 1. čtvrtletí 2016 do 1. čtvrtletí 2017 dosahovala vyšší úrovně než 24000 CZK a procento limitu tak už neodpovídalo 90 % aktuální průměrné mzdy.*“. Účastník řízení současně ve své odpovědi uvedl, že „*Změna výše limitu z výše 24000 na výši 35000 pro požadavek dokládání příjmů žadatelem o úvěr byla projednávána a odsouhlasena na pravidelném management meetingu dne 20.6.2017. K realizaci systémové změny limitu došlo dne 4.7.2019.*“, a že „*Analýza provedená následně prokázala správnost nastavení zvýšeného limitu, který nyní odpovídá 100 % průměrné mzdy.*“.
86. Účastník řízení výši měsíčních příjmů žadatele zjišťoval dotazem v žádosti o úvěr a ověřoval požadavkem na doložení dokladů v případě, že deklarovaný měsíční příjem žadatele přesahoval částku 35 000 Kč (do dne 3.7.2017 byla tato hranice nastavena na 24 000 Kč)⁴⁵. Pouze v případě, že deklarovaný měsíční příjem přesahoval výši 35 000 Kč, účastník řízení u tohoto typu úvěru požadoval alespoň jeden doklad prokazující výši příjmů. Z hlediska stáří požadovaných dokladů pak účastník řízení akceptoval doklady do stáří tří měsíců předcházejících podání úvěrové žádosti⁴⁶. V případě, že se údaje o příjmech deklarované žadatelem a informace zjištěné z doložených dokumentů lišily, počítal účastník řízení s částkou nižší.

2) *Příjmy v rámci solvence u úvěru typu IL*

87. Jak vyplývá z kapitoly 6 písm. a) a písm. b) vnitřního předpisu SM 011, žadatel o úvěr typu IL musel doložit doklady o příjmu, překročila-li výše měsíční splátky hranici

⁴³ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 9.1.2020_č.j. 2020_04496_CNB_650 → soubor: 2020_01_09_ZAPLO_Odpoved_k_protokolu_z_kontroly_na_miste.docx

⁴⁴ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 2.12.2019_č.j. 2019_126125_CNB_650 → soubor: Pril_40_20_Vyse_a_zdroj_prijmu.docx

⁴⁵ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 9.1.2020_č.j. 2020_04496_CNB_650 → soubor: 2020_01_09_ZAPLO_Odpoved_k_protokolu_z_kontroly_na_miste.docx

⁴⁶ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 2.12.2019_č.j. 2019_126125_CNB_650 → soubor: Pril_40_20_Vyse_a_zdroj_prijmu.docx

3 000 Kč (takto byl CRM systém nastaven od 10.10.2018, do té doby byl doklad k ověření příjmů vyžadován vždy). Předpis SM 011 obsahoval v článku 4.1 taxativní výčet dokumentů, které byly ze strany účastníka řízení za účelem ověření výše příjmu žadatele o úvěr akceptovány. Nepřesáhla-li výše měsíční splátky u úvěru typu IL částku 3 000 Kč, **nepožadoval** účastník řízení za účelem ověření žadatelem o úvěr deklarovaných tvrzení žádné další **doklady nebo dokumenty**^{47,48}.

88. Správní orgán se prostřednictvím výzvy účastníka řízení dotázal, od kterého data byl při posuzování solvence spotřebitele u produktu úvěr typu IL zaveden v CRM systému limit měsíční splátky vyšší než 3 000 Kč dle bodu 6 písm. b) vnitřního předpisu SM 011, proč byl tento vyšší limit aplikován a proč byl zvolen v právě takové výši. Účastník řízení k tomu ve své odpovědi uvedl, že „*Při zavedení IL produktu byl vyžadován doklad o příjmu u všech žadatelů o úvěr. Při úpravě procesu posuzování úvěruschopnosti byl nastaven limit na 3000 CZK na základě nulové korelace výše splátky s úrovní defaultu. O nastavení limitu rozhodnul Risk manažer na základě ad-hoc analýzy. Cílem úpravy procesu úvěruschopnosti bylo maximální zjednodušení generických pravidel navržených HQ při spuštění produktu.*“.
89. Pouze v případě, že výše měsíční splátky požadovaného úvěru přesahovala výši 3 000 Kč, účastník řízení u tohoto typu úvěru požadoval doklady prokazující výši příjmů. Účastník řízení v tom případě požadoval doložení příjmů za poslední tři po sobě následující měsíce, tedy akceptoval doklady prokazující výši příjmů do stáří tří měsíců předcházejících podání úvěrové žádosti.

3) Výdaje a závazky v rámci solvence u úvěru typu SPL

90. V kapitole *Posouzení informací* vnitřního předpisu SM 011 účastníka řízení je uvedeno, že za minimální měsíční výdaje se považuje součet životních nákladů a splátek stávajících úvěrových produktů. Při poskytování úvěru typu SPL vycházel účastník řízení při výpočtu úvěruschopnosti z vyšší částky ze dvou zjištěných nákladů, a to **a)** nákladů uvedených spotřebitelem při žádosti o úvěr zvýšených o fixní částku 500 Kč za žadatele o úvěr a 100 Kč za každou vyživovanou osobu v domácnosti (tato fixní částka je dále násobena koeficientem dle bydliště žadatele) nebo **b)** součtu životního minima dle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů, splátky stávajících úvěrových produktů a součtu fixní částky 500 Kč za žadatele o úvěr a 100 Kč za každou vyživovanou osobu v domácnosti (tato fixní částka je vždy vynásobena koeficientem dle bydliště žadatele) (dále jen „odhadované výdaje“).
91. Ze shora uvedeného vyplývá, že při posuzování úvěruschopnosti bylo zohledněno rodinné postavení žadatele, zejména pak to, zda vyživuje další osoby, zda se na financování provozu domácnosti podílí jiná osoba (manžel, manželka, druh nebo družka) a místo bydliště. Tyto údaje získával účastník řízení při vyplnění žádosti o úvěr. Účastník řízení dále při výpočtu odhadovaných výdajů zohledňoval závazky uvedené v NRKI.
92. Dle kapitoly 8.1.2.1 *Zaplo* vnitřního předpisu SM 011 účastníka řízení se disponibilní příjem rovná rozdílu vykázaných příjmů a vyšších výdajů spotřebitele uvedených pod písmeny **a)** nebo **b)**. Účastník řízení dále vypočítával interval možné splátky, kterým se rozumí minimální částka potřebná k prodloužení splatnosti úvěru při současném splacení

⁴⁷ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 28.1.2020_č.j. 2020_016628_CNB_650 → soubor: 2020_01_27_ZAPLO_Odpoved_na_vyzvu_z_2019_01_20.docx

⁴⁸ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 1.11.2019_č.j. 2019_115208_CNB_650 → soubor: Pril41_011_Pravidla_posuzovani_uveruschnosti_spotrebitel_2019_10_01.pdf

jistiny úvěru. Minimem tohoto intervalu byl součet ceny za prodloužení + 1/12 úvěrové částky a maximem tohoto intervalu byla výše splátky. Účastník řízení poskytl spotřebiteli úvěr, pokud byl disponibilní příjem vyšší než splátka úvěru a dále tehdy, pokud byl disponibilní příjem nižší než splátka úvěru, ale byl vyšší než interval možné splátky.

93. Jak je podrobně popsáno v kapitole 2.2.1.4 Protokolu o kontrole, posouzení solvence v rámci posuzování úvěruschopnosti probíhalo automaticky prostřednictvím programu *Experian*⁴⁹ a za použití algoritmu solvence popsaného v manuálu pro SPL v *Experian*⁵⁰. Z tohoto algoritmu vyplynulo, že účastník řízení závazky získané z úvěrového registru NRKI dělí dvěma. Účastník řízení tuto praxi potvrdil, když k tomu sdělil⁵¹, že „Závazky z NRKI byly zohledňovány s koeficientem 0,5 od 31.5.2018. Hodnota koeficientu byla stanovena na základě dat dostupných v NRKI k datu provádění analýzy, které indikovaly nulovou korelaci závazků z NRKI a defaultu.“.
94. Z výše uvedeného vyplývá, že účastník řízení závazky uvedené v NRKI, které násobil koeficientem 0,5, připočetl k výdajům uvedeným pod písm. b). Účastník řízení tak nezohledňoval při výpočtu disponibilního příjmu spotřebitele jeho reálné závazky, neboť je ponižoval o celou jejich polovinu. Tím vlastně účastník řízení vylepšoval spotřebitelův disponibilní zůstatek tak, aby mu mohl být spotřebitelský úvěr poskytnut.

4) Závazky v rámci solvence u úvěru typu IL

95. Účastník řízení při posuzování výdajů u úvěru typu IL postupoval obdobně jako u úvěru typu SPL s určitými rozdíly. Při posouzení výdajů v rámci solvence měl účastník nejdříve stejně jako u úvěru typu SPL počítat maximum z uvedených údajů v žádosti o úvěr nebo odhadovaných výdajů s připočtením závazků z NRKI. Dále se vypočetl Disponibilní příjem⁵² jako (příjmy minus výdaje) * koeficient 0,8. V případě, že byl disponibilní příjem vyšší než splátka, spotřebiteli byl úvěr schválen. Nebyl-li disponibilní příjem vyšší než splátka, žádost o úvěr byla zamítnuta. Pracovník komunikující se zákazníkem mohl spotřebiteli následně nabídnout nižší měsíční splátku, resp. celkovou výši úvěru.
96. Jak vyplývá ze shora uvedeného (srov. bod 64. tohoto rozhodnutí), účastník řízení měl chybné nastavení CRM systému, které mělo za následek, že při posouzení úvěruschopnosti nebyly vůbec počítány závazky uvedené v NRKI, a to u všech spotřebitelů, kteří žádali o úvěr nejpozději do dne 6.11.2019, neboť oprava systému proběhla dne 7.11.2019. Účastník řízení tedy při vyhodnocení úvěruschopnosti kvůli této chybě v nastavení CRM systému řádně neposuzoval závazky spotřebitelů.

⁴⁹ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 1.11.2019_č.j. 2019_115208_CNB_650 → soubor: *Experian.msg*

⁵⁰ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 1.11.2019_č.j. 2019_115208_CNB_650 → soubor: *SPL - Business Requirements - partially formatted.docx*

⁵¹ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 28.1.2020_č.j. 2020_016628_CNB_650 → soubor: *2020_01_27_ZAPLO_Odpoved_na_vyzvu_z_2019_01_20.docx*

⁵² Dle kapitoly 8.1.2.2 *Zaplona splátky* vnitřního předpisu SM 011 účastníka řízení byl disponibilní příjem počítán jako příjmy minus výdaje. Výdaji se zde rozumí kreditní výdaje + „rodinné výdaje“. Kreditními výdaji se rozumí anuita z NRKI, která je splatná příští měsíc. „Rodinné výdaje“ jsou vyjádřeny vzorcem $((3140 + ((\text{Počet pracujících v domácnosti} - 1) * 2830) + (\text{Počet nepracujících v domácnosti} * 2300))) / \text{pracující v domácnosti}$. Ve vztahu k výdajové straně výpočtu disponibilního příjmu zde oproti úvěru typu SPL absentuje tzv. *buffer* ve výši 500 Kč.

5) *Výdaje v rámci solvence u úvěru typu IL*

97. Dle popisu uvedeného v manuálu pro *Experian* u úvěrů typu IL⁵³, chybí při výpočtu výdajů dotaz⁵⁴ na výdaje zadané spotřebitelem při žádosti o úvěr. Účastník řízení pak do Protokolu o průběhu kontroly na místě potvrdil, že v základním nastavení *Experian* byl chybně nastavený script takovým způsobem, že nebylo aplikováno pravidlo týkající se zohlednění nejvyššího údaje, který byl v rámci posouzení úvěruschopnosti u solvence zjištěn. Tento závěr účastník řízení správnímu orgánu rovněž potvrdil vyjádřením ze dne 9.1.2020, kdy sdělil, že „v průběhu kontroly byla zjištěna následující chyba – výdaje uvedené klientem v žádosti o úvěr se při výpočtu úvěruschopnosti nezohledňují.“.
98. Správní orgán si uvedenou skutečnost ověřil při kontrole na místě dne 8.1.2020, kdy se dotázal účastníka řízení na úvěrovou smlouvu č. [REDAKCE] ze dne 12.3.2019 uzavřenou se spotřebitelkou [REDAKCE], u níž byly v primárním systému účastníka řízení pro práci s klienty s produktem typu IL „COLA Kimbi“ zaznamenané výdaje ve výši 10 000 Kč, které tato spotřebitelka uvedla do žádosti o úvěr. Účastník řízení však předložil správnímu orgánu „kalkulátor solvence“, ve kterém byly zaznamenány pouze jím vypočtené výdaje ve výši 2 908 Kč.
99. Jak vyplývá ze shora uvedeného, účastník řízení měl tedy do 9.1.2020 chybně nastavený CRM systém tak, že při posouzení úvěruschopnosti nebyly brány v potaz údaje o výši výdajů zadaných spotřebitelem v žádosti o úvěr. Účastník řízení tedy při vyhodnocení úvěruschopnosti kvůli této chybě v nastavení CRM systému řádně neposuzoval výdaje spotřebitelů.

6) *Prodloužení doby splatnosti úvěru*

100. Účastník řízení umožňoval spotřebitelům prodloužení doby splatnosti úvěru typu SPL. Prodloužení doby splatnosti bylo ve smlouvě o úvěru typu SPL uzavírané účastníkem řízení (tj. ve všech 60 smlouvách o úvěru typu SPL ze Vzorku úvěrových případů) upraveno následujícím způsobem⁵⁵: „*Posouzení úvěruschopnosti Klienta* (tj. spotřebitele – pozn. správního orgánu) vychází z nastavené maximální doby splatnosti úvěru, která s ohledem na jeho snadné prodloužení činí až 337 dní.“... „S ohledem na posouzení úvěruschopnosti Klienta **dává Věřitel** (tj. účastník řízení – pozn. správního orgánu) **Klientovi na zvážení postupné prodloužení splatnosti spotřebitelského úvěru**, a to v daném případě o 11 krát 30 dní. V mezidobí se Klientovi doporučuje odkládat si – spořit na splacení úvěru přiměřenou částku, která Klientovi umožní následné řádné splacení spotřebitelského úvěru. Na základě výše uvedeného je tato smlouva uzavřena na dobu splatnosti 7 dní, s předem definovanou možností odkladu splatnosti – prodloužení splatnosti jistiny a úroku až o jedenáct měsíců (tzn. až na 337 dní). Máte možnost předčasně splatit celou nebo část dlužné částky a tím ušetřit výdaje za úroky a poplatek za prodloužení splatnosti pro zbývající dobu do řádné splatnosti.“. Dále bylo ve smlouvě o úvěru typu SPL uvedeno: „**Věřitel je oprávněn odmítnout prodloužení** (o čemž bude Klienta informovat, např. SMS nebo e-mailem) z důvodů: (i) poplatek za prodloužení byl uhrazen po uplynutí splatnosti úvěru, nebo (ii) Klient má vůči věřiteli jiné splatné závazky, z jakéhokoliv titulu, nebo (iii) nízké úvěruschopnosti (bonity) Klienta nebo (iv) Klient by prodloužením splatnosti přesáhl dobu prodloužení (prodloužení o více než

⁵³ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 1.11.2019_č.j. 2019_115208_CNB_650 → soubor: IL - Experian Business Requirements - partially formatted.docx

⁵⁴ „expensesFromApplication“

⁵⁵ např. smlouva č. [REDAKCE] (strana 1 a 3 – odstavec Prodloužení splatnosti) ze dne 1.3.2019 uzavřená se spotřebitelem [REDAKCE] – viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 11.11.2019_č.j. 2019_118086_CNB_650 → složka: 2019_11_11_dokumentace vzorku smluv → složka: 2_ [REDAKCE] → soubor: [REDAKCE].agreement.pdf

330 dní; na zvážení Věřitele), nebo (v) z jiných závažných důvodů. V případě, že Věřitel nepřijal prodloužení splatnosti úvěru, použije Věřitel platbu na úhradu dluhu.“.

101. Prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru typu SPL bylo obdobně upraveno také v článku 5. Prodloužení splatnosti úvěru „Obchodních Podmínek Zaplo Finance s.r.o. pro poskytování úvěrů splatných jednorázově“⁵⁶.
102. Správní orgán se dotázal⁵⁷ účastníka řízení na to, jakým způsobem byla posuzována úvěruschopnost spotřebitele při prodloužení doby splatnosti úvěru. Účastník řízení sdělil⁵⁸, že „Provádí kontrolu úvěruschopnosti zákazníka již při uzavření smlouvy o úvěru a toto **posouzení úvěruschopnosti zákazníka se věnuje jak aktuální situaci, tak zohledňuje i budoucí pravděpodobný vývoj, včetně možných prodloužení splatnosti. Hned na počátku je tak prověřována úvěruschopnost klienta s ohledem na možnost 11 prodloužení splatnosti.** Zaplo při žádosti o prodloužení splatnosti smlouvy o úvěru posuzuje úvěruschopnost zejména s ohledem na platební morálku klienta. V případě, že klient je po splatnosti více než 37 dní, není již možné smlouvu o prodloužení splatnosti uzavřít. Překročení tohoto časového limitu je blokováno přímo v informačním systému.“.
103. Z výše uvedeného vyplývá, že účastník řízení dopředu počítá s tím, že v případech, kdy disponibilní příjem při posouzení solvence v rámci úvěruschopnosti bude nižší než poskytnutá výše úvěru, spotřebitel bude muset úvěr prodloužit (maximální počet prodloužení je 11 krát). Účastníkem řízení zavedený systém posuzování úvěruschopnosti však již u první smlouvy uzavřené se spotřebitelem nebyl nastaven z hlediska řádného poskytování spotřebitelských úvěrů dostatečně, když umožňoval poskytnutí úvěru spotřebiteli s nedostatečným disponibilním příjmem, tedy spotřebiteli, který nebyl úvěruschopný, a to dokonce ani za předpokladu, že by porovnání příjmů, výdajů a závazků spotřebitele probíhalo na bázi ověřených informací.
104. Účastník řízení tak dle svého vyjádření uvedeného výše předjímal spotřebitelovu finanční situaci, neboť posouzení úvěruschopnosti bylo činěno vždy na počátku smluvního vztahu, a to až na dobu 12 měsíců. Spotřebitelova finanční situace se přitom později kdykoliv mohla změnit, když ke změně mohlo např. dojít tím, že se spotřebitel dostal do dlouhodobé pracovní neschopnosti, popřípadě přišel o zaměstnání, kdy výpovědní doba je většinou 2 měsíce. Spotřebitel pak v okamžiku podání žádosti o prodloužení spotřebitelského úvěru mohl být v takové finanční situaci, že delší doba splatnosti i poplatek za prodloužení ho mohly dostat ještě do tíživější finanční situace.
105. Postup účastníka řízení spočívající v tom, že u žadatelů o prodloužení doby splatnosti úvěru typu SPL již neposuzoval jejich úvěruschopnost bezprostředně před každým uzavřením smlouvy o tomto prodloužení formou dodatku ke smlouvě o původním úvěru, byl ověřen na Vzorku úvěrových případů, ve kterém byly zastoupeny i případy, kdy došlo k prodloužení splatnosti úvěru.
106. To, že prodlužování doby splatnosti u poskytnutých spotřebitelských úvěrů nebylo záležitostí nijak výjimečnou, dokládá skutečnost vyplývající z dokumentů předložených⁵⁹ účastníkem řízení během kontroly. Účastník řízení od 1.1.2019

⁵⁶ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 11.10.2019_č.j. 2019_108434_CNB_650 → soubor: Bod_3a_Pril_7_CZ_SPL_GTC_CZ_2019-08-29.pdf

⁵⁷ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 33; č.l. 117 – Výzva k předložení podkladů ze dne 20.1.2020, č.j. 2020/010933/CNB/650 (bod 5)

⁵⁸ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 28.1.2020_č.j. 2020_016628_CNB_650 → soubor: 2020_01_27_ZAPLO_Odpoved_na_vyzvu_z_2019_01_20.docx

⁵⁹ viz spis Sp/2020/150/573 – příloha č. 44; č.l. 171 – CD → složka: 7.1.2020_č.j. 2020_002746_CNB_650 → soubor: issued_loans_pril2_puvodni_69_k_8_bodu.xlsx

do 27.9.2019 prodloužil splatnost celkem 18 508 ze 67 166 poskytnutých spotřebitelských úvěrů, přičemž splatnost některých spotřebitelských úvěrů byla prodlužována opakovaně. Celkový počet prodloužení splatnosti spotřebitelských úvěrů byl 41 416.

b) Vyjádření účastníka řízení

107. *Již v Doplnění k návrhu na ústní projednání uvedl účastník řízení, že úvěruschopnost jím byla přezkoumávána v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru, a používaný postup byl adekvátní výši úvěru a kreditní situaci dlužníků.*
108. *V Doplnění odporu účastník řízení obecně k posuzování úvěruschopnosti odkázal na skutečnost, že zákon o spotřebitelském úvěru používá v ustanovení § 86 odst. 1 v souvislosti s posuzováním úvěruschopnosti řadu neurčitých právních pojmů, které je třeba vyložit pro určení obsahu povinnosti poskytovatele posoudit úvěruschopnost spotřebitele. Již gramatickým výkladem lze dle účastníka řízení dovodit, že zákon o spotřebitelském úvěru předpokládá odlišný přístup k přezkumu úvěruschopnosti v závislosti na určitých podmínkách a nelze dovodit jednotnou plošnou míru požadavků na posouzení úvěruschopnosti ze strany poskytovatele.*
109. *Kritériem určujícím rozsah povinnosti poskytovatele posoudit úvěruschopnost je ve vidění účastníka řízení především výše jistiny poskytovaného úvěru, což je dle něj přístup široce zaujímaný napříč českou a zahraniční judikaturou, dle které jiné požadavky na splnění povinnosti posoudit schopnost žadatele úvěr splatit budou kladeny v případě žádosti o úvěr ve výši několika tisíc korun a jiné v případě statisícových částek, a zvýšená opatrnost úvěrových společností by tak měla být zejména u poskytování úvěrů v rádech od desetitísícových částek.*
110. *Při určení požadované hloubky prověřování schopnosti žadatele úvěr splatit je nutné vždy brát v úvahu výši poskytovaného úvěru, což je přístup, ve kterém se odráží jeden ze základních principů posuzování úvěruschopnosti, kterým je princip přiměřenosti, ukládající poskytovateli spotřebitelského úvěru, aby posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě přiměřených informací. Je tak třeba při určení rozsahu posouzení úvěruschopnosti brát v úvahu především výši úvěru, a to ve smyslu tom, že čím více může uzavření smlouvy o úvěru vést k nadměrnému zadlužení či platební neschopnosti spotřebitele, tím intenzivnější ochranu při uzavírání smlouvy je třeba spotřebiteli poskytnout, neboť čím vyšší částka úvěru je, tím vyššímu riziku nadměrného zadlužení je spotřebitel vystaven.*
111. *Nelze tedy klást shodné požadavky na posouzení úvěruschopnosti v případě vázaného spotřebitelského úvěru ve výši 5 000 Kč určeného ke koupi mobilního telefonu a na posouzení úvěruschopnosti u úvěru ve výši stovek tisíc či dokonce milionů korun. Opačný přístup by dle účastníka řízení vedl ke vzniku nepřiměřené zátěže na poskytovatele úvěrů o nízkých částkách, která by se odrazila ve zvýšení cen úvěrů. V konečném důsledku by tak došlo k neefektivnosti úvěrového trhu, kdy by spotřebitelé nebyli schopni na úvěry o nižších částkách dosáhnout pro jejich vysokou cenu.*
112. *Účastník řízení dále připomíná, že zákon o spotřebitelském úvěru musí být vykládán v souladu s právem EU, které provádí, konkrétně se směrnicí 2008/48/ES, o smlouvách o spotřebitelském úvěru (dále jen „Směrnice“). Evropský orgán pro bankovníctví využil své pravomoci vydávat obecné pokyny a doporučení ke konkretizaci závazných unijních ustanovení i v případě výkladu Směrnice, resp. posuzování úvěruschopnosti, a vydal dne*

29. května 2020 *Obecné pokyny pro poskytování a sledování úvěrů EBA/GL/2020/06* (dále jen „Pokyny“), kterými se Česká národní banka rozhodla řídit. Obdobně jako úřední sdělení a dohledové benchmarky České národní banky proto Pokyny konkretizují představy České národní banky o jednání *lege artis*. Jedná-li poskytovatel spotřebitelského úvěru v souladu s Pokyny, může vycházet z toho, že Česká národní banka bude jeho jednání považovat za legální.

113. Rovněž na základě Pokynů se musí dle účastníka řízení dojít k závěru o nutnosti přizpůsobit rozsah vyšetřovací povinnosti poskytovatelů spotřebitelských úvěrů při posuzování úvěruschopnosti principu přiměřenosti a konkrétním okolnostem případu, zejména pak výši poskytovaného úvěru, když Pokyny v odstavci 101. stanoví, že za účelem posouzení schopnosti dlužníka plnit závazky vyplývající z úvěrové smlouvy by instituce a věřitelé měli uplatňovat vhodné metody a přístupy, což může zahrnovat modely, pokud jsou splněny tyto obecné pokyny, a dále že výběr vhodné a přiměřené metody by měl záviset na úrovni rizika a na výši a druhu úvěru.
114. Účastník řízení odkazuje i na konkrétní rozsudek⁶⁰ Soudního dvora Evropské unie (dále též jen „Soudní dvůr“), ve kterém se tento soud v rámci rozhodnutí o předběžné otázce zabýval výkladem pojmu „dostatečných“ informací ve smyslu Směrnice a došel k závěru, že Směrnice neobsahuje taxativní výčet informací, s jejichž pomocí má poskytovatel úvěru posoudit úvěruschopnost spotřebitele. Dává přitom poskytovatelům (nikoli orgánům dohledu) prostor pro uvážení při určování, zda informace, které má k dispozici, stačí k doložení úvěruschopnosti spotřebitele, či nikoli. Posouzení, zda informace jsou dostatečné, se však musí odvíjet od okolností konkrétního případu a vždy je třeba vzít do úvahy výši poskytovaného úvěru.
115. Účastník řízení tak uzavírá, že daný rozsudek Soudního dvora Evropské unie výslovně odmítá, že by Směrnice stanovovala povinnost ověřovat veškeré spotřebitelem uvedené informace, když „neukládá poskytovatelům úvěru povinnost provádět systematicky kontrolu pravdivosti informací poskytnutých spotřebitelem“. Z výše uvedeného činí účastník řízení závěr, že jednak nejsou stanoveny způsoby posuzování úvěruschopnosti a je dána volnost poskytovateli úvěru při jejich volbě, a že současně je poskytovatel při volbě prostředků posouzení úvěruschopnosti povinen vzít v úvahu okolnosti konkrétního případu, včetně výše poskytovaného úvěru.
116. Cílem posouzení úvěruschopnosti, kterému by měl rozsah informací poskytnutých spotřebitelem a jejich případný přezkum odpovídat, je dle Soudního dvora Evropské unie ochrana spotřebitele před riziky „nadměrného zadlužení a platební neschopnosti“ a dle Pokynů „zabránění vzniku nepřiměřeného strádání a předlužení“. Závěr Soudního dvora Evropské unie přitom účastník řízení interpretuje tak, že poskytovatel úvěru se zásadně může spolehnout na informace sdělené spotřebitelem, ledaže s ohledem na okolnosti konkrétního případu musí pochybovat o jejich správnosti.
117. I z rozhodovací praxe českých soudů plyne dle účastníka řízení jednoznačný závěr, že není třeba požadovat po spotřebiteli doložení důkazu o všech údajích uvedených v žádosti o úvěr. Zde pak účastník řízení odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 4 Tdo 238/2019, ve kterém tento soud došel k závěru, že poskytovatelé úvěrů dostáli povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele, ačkoli v několika případech příjmy ani výdaje uváděné spotřebiteli neověřovali, a dále na usnesení Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 20 Cdo 1522/2020, ve kterém tento soud došel k závěru, že poskytovatel

⁶⁰ rozsudek ze dne 18.12.2014, C-449/13, CA Consumer Finance SA

úvěru splnil požadavky na posouzení úvěruschopnosti dle zákona o spotřebitelském úvěru, i když nepožádal spotřebitele o doložení sdělených údajů o příjmech a výdajích, pakliže při ověřování majetkových poměrů vycházel i z jiných než spotřebitelem poskytnutých informací.

118. Účastník řízení dospěl k závěru, že volba způsobu ověření informací je tak dle Směrnice, rozsudku Soudního dvora Evropské unie a české judikatury ponechána na poskytovateli úvěru, a je tak možné stanovit alternativní způsoby ověřování informací poskytnutých spotřebitelem nežli skrze doklady od spotřebitele prokazující tvrzené informace. Vzhledem k nutnosti zohlednění výše úvěru při volbě rozsahu ověření informací uvedených spotřebitelem v žádosti o úvěr je vhodné, aby povinnost poskytovatele ověřit příjmy a výdaje spotřebitele byla odstupňována podle výše poskytnutého úvěru, a to tak, že při poskytování úvěru v řádu nižších desítek tisíc korun se jeví jako dostatečné, aby poskytovatel dostal svým povinností ověřením alespoň jedné informace sdělené spotřebitelem, která je pro poskytnutí úvěru klíčová. V případě důvodných pochybností o pravdivosti uvedených informací pak musí poskytovatel úvěru zajistit ověření informací poskytnutých spotřebitelem. K ověření výdajů spotřebitele je přitom dle české jurisprudence dostatečné, použije-li poskytovatel úvěru statistických údajů.
119. Z východisek, že poskytovatel úvěru se při posouzení úvěruschopnosti může zásadně spolehnout na tvrzení spotřebitele a že má možnost využít statistická data, dle účastníka řízení vyplývá, že zásadně není povinen ověřovat příjmy a výdaje spotřebitele pomocí dokladů vystavených třetími osobami. Dle Evropského orgánu pro bankovníctví musí poskytovatel ověřit u třetích osob spotřebitelem uváděné informace o jeho příjmech pouze tehdy, má-li pochybnosti o správnosti informací sdělených spotřebitelem. Dle Pokynů jsou požadavky na posouzení úvěruschopnosti u úvěru na bydlení vyšší než požadavky na posouzení úvěruschopnosti u spotřebitelského úvěru, přičemž jeden z dílčích projevů této diferenciací lze pozorovat v požadavku na ověřování výdajů spotřebitele. Zatímco u spotřebitelského úvěru na bydlení Pokyny vyžadují, aby poskytovatel zohlednil závazky, ke kterým se spotřebitel dříve zavázal, a jiné mandatorní výdaje, včetně „odpovídajícího doložení a zohlednění“ životních nákladů, u spotřebitelského úvěru jiného než na bydlení takový požadavek uváděn není. Evropský orgán pro bankovníctví totiž uznal, že u spotřebitelského úvěru jiného než na bydlení mohou být životní náklady sdělené spotřebitelem srovnány se statistickými údaji a pomocí nich posouzena věrohodnost informací sdělených spotřebitelem.
120. Přístup správního orgánu, dle něhož se proces posouzení úvěruschopnosti vždy skládá ze získání a ověření informací relevantních pro posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, přičemž poskytovatel úvěru je povinen zásadně každé jednotlivé tvrzení ověřit, se dle účastníka řízení odchyluje od přístupu Evropského orgánu pro bankovníctví i praxe regulátorů jiných členských států EU. Tato divergence ale nemůže obstát, neboť čl. 8 Směrnice provádí úplnou harmonizaci pravidel pro posouzení úvěruschopnosti. Správní orgán si dle účastníka řízení vykládá ustanovení o posouzení úvěruschopnosti a rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie k nim se vážící zcela nesprávně. Jedná-li účastník řízení v souladu s Pokyny, nemůže podle jeho názoru takové jednání být shledáno jako protiprávní.
121. Účastník řízení dále v Doplnění odporu uvedl, že způsob, jak konkrétně provést posouzení úvěruschopnosti, je především na poskytovatelově odborném zvážení. Vyžadování podkladů od spotřebitele a jejich následné posuzování je technicky obtížné jak pro spotřebitele, tak pro poskytovatele. Existují přitom efektivnější prostředky, jak

dosáhnout stejné, nebo dokonce i lepší ochrany spotřebitele při posouzení jeho úvěruschopnosti. Účinným se v tomto směru ukázalo využívání statistických modelů, což potvrzuje Výzkumná zpráva VŠE, která zkoumala, zda a jakým způsobem lze povinnost poskytovatele úvěru posoudit s odbornou péčí schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr naplnit použitím statistických modelů. Dospěla přitom k závěru, že informace o příjmech a výdajích žadatele o úvěr nejsou pro expertní určení úvěruschopnosti zcela rozhodující a jejich význam klesá zejména v případě dostupnosti jiných behaviorálních informací o historické platební morálce spotřebitele, přičemž vyžadování ověřených informací o příjmech a výdajích není při využívání behaviorálních informací nezbytně nutné. Poskytovatel úvěru se proto může při posouzení úvěruschopnosti v případě kvalitního statistického modelu v kombinaci s behaviorálními daty o spotřebitelově předchozí schopnosti splácet zcela obejít bez doložení příjmů a výdajů a dosáhnout přitom stejných či i lepších výsledků jako při vyžádání podkladů od spotřebitele a jejich kontrole.

- 1) *Příjmy v rámci posouzení solvence u úvěru typu SPL*
 - 2) *Příjmy v rámci solvence u úvěru typu IL*
122. *Účastník řízení dále podtrhnul, že je poskytovatelem nízkých úvěrů, přičemž riziko vzniku předlužení nebo nepřiměřeného strádání spotřebitele je již z povahy nízkých úvěrů výrazně snižené, což musí nutně reflektovat i požadavky na rozsah informací a jejich ověření. Nepřesahovala-li deklarovaná výše příjmů spotřebitele 35 000 Kč, účastník řízení nevyžadoval jejich doložení a při posuzování úvěruschopnosti využíval informací poskytnutých spotřebitelem, které podroboval kritickému ověření v porovnání s interními a externími databázemi a statistickými daty. Výsledky se pak projevíly v matematickém modelu pracujícím s desítkou prediktorů majících různou relevanci v rámci hodnocení rizik. I při hodnocení solventnosti spotřebitele, jako dalším kroku, účastník řízení porovnával získané informace se statistickými údaji s cílem následného přezkumu statisticky excesivních případů. Účastník řízení tak deklaroval, že podroboval všechny informace poskytnuté spotřebitelem ověření, byť při tomto ověření nevyužíval doklady od spotřebitele. Jeho praxe totiž ukázala nízkou relevanci ověřování poskytnutých informací skrze doložení dokladů a z jeho interních analýz se podává, že v případech bez vyžádání dokladů o příjmech dosahuje schopnost spotřebitelů splácet úvěr stejných hodnot, resp. v některých případech dokonce lepších.*
123. *Účastník řízení v Doplnění odporu zdůraznil, že skutečnost, že v případě příjmů nižších než 35 000 Kč nevyžadoval od spotřebitelů doklady, v žádném případě neznamená, že by k informaci o příjmu nepřihlížel nebo s touto informací dále nepracoval. Systém posuzování příjmů žadatele měl nastaven tak, že po spotřebitelích, kteří v žádosti o úvěr uvedli příjmy ve výši nižší než 35 000 Kč, se nepožadovaly žádné doklady pro účely ověření jimi deklarovaných informací o výši příjmu, přičemž tento limit odpovídal výši průměrné mzdy dle údajů Českého statistického úřadu. Účastník řízení si rovněž provedl analýzu, ze které mu vyplynulo, že skutečnost, zda spotřebitel doložil příjem či nikoliv, nemá výrazný vliv na pravděpodobnost jeho selhání ve schopnosti splácet úvěr. Za těchto okolností je přesvědčen, že požadavek správního orgánu, aby účastník řízení vždy vyžadoval předložení dokladů o příjmech, není v souladu s principem přiměřenosti. Stejný závěr pak účastník řízení činí i ohledně úvěrů se splátkou nižší než 3 000 Kč, kde rovněž považuje za rozporné se zásadou přiměřenosti, aby měl po každém spotřebiteli požadovat doklady pro účely ověření spotřebitelem deklarované výše příjmu.*

3) *Výdaje a závazky v rámci solvence u úvěru typu SPL*

124. *Účastník řízení je dále přesvědčen, že jím nastavený mechanismus posuzování výdajů spotřebitele (jednak vycházející z částky životního minima spotřebitele navýšené o fixní částku 500 Kč za žadatele o úvěr a 100 Kč za každou vyživovanou osobu v domácnosti, násobené koeficientem dle bydliště a dále započítávající závazky zjištěné z výpisu z NRKI u splátkových produktů ponižované o polovinu) splňoval požadavek na ověření výdajů spotřebitele. Částka životního minima byla jako údaj vycházející z oficiální statistiky Ministerstva práce a sociálních věcí řádně zohledňována v procesu posuzování úvěruschopnosti a výpočtu solventnosti. Pokud jde o násobení závazků zjištěných z výpisu z NRKI u splátkových produktů koeficientem 0,5, tak to dle účastníka řízení dokládá, že informace získané od spotřebitele jen nekriticky nepřijímal, ale prováděl jejich analýzu za použití statistických a matematických modelů.*

4) *Závazky v rámci solvence u úvěru typu IL*

125. *Ohledně toho, že účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti vůbec nebral v potaz závazky spotřebitelů uvedené ve výpisu z NRKI, uvedl tento, že použití koeficientu výrazně snižuje pravděpodobnost nesprávného vyhodnocení klientovi úvěruschopnosti v důsledku využití prediktoru s nízkou vypovídající hodnotou. Úvěruschopnost klienta je tak prověřena kvalitněji ve scoringovém modelu za použití koeficientu než výše uvedené prediktory z NRKI. Nadto účastník řízení upozornil, že výše závazků klienta uvedených v NRKI neovlivňuje pravděpodobnost nesplácení úvěru z důvodu nízké vypovídací hodnoty.*

5) *Výdaje v rámci solvence u úvěru typu IL*

126. *V tomto bodě účastník řízení žádné vyjádření v Doplnění odporu a ani jindy neposkytnul.*

6) *Prodloužení doby splatnosti úvěru*

127. *Účastník řízení trvá na tom, že v případě krátkodobých úvěrů, jako jsou úvěry jím poskytované, může být posouzení úvěruschopnosti ve vztahu k předem anticipované možnosti prodloužení splatnosti úvěru učiněno současně s posouzením úvěruschopnosti prováděným v souvislosti se samotným poskytnutím úvěru. Zákon o spotřebitelském úvěru totiž dle účastníka řízení nestanoví pevný časový limit, kdy přesně před změnou závazku z úvěrové smlouvy má být posouzení úvěruschopnosti provedeno. Zásadním kritériem je zde podle názoru účastníka řízení relevance, resp. aktualita informací, kterou je třeba vyhodnocovat vždy ve vztahu ke konkrétním okolnostem. Závěr správního orgánu, že úvěruschopnost musí být vyhodnocována vždy bezprostředně před každým uzavřením smlouvy, nemá dle účastníka řízení oporu v právních předpisech, ani v právní teorii či praxi.*
128. *Postoj správního orgánu vidí účastník řízení jako střetávající se i se závěrem Soudního dvora Evropské unie vysloveným v rozsudku z 16.7.2020 v případě Soho Group, ve kterém se Soudní dvůr zabýval tím, zda při výpočtu roční procentní sazby nákladů (RPSN) musí být zohledněny celkové náklady spotřebitelského úvěru za původně sjednanou dobu trvání úvěru, nebo je poskytovatel při výpočtu povinen předpokládat, že spotřebitel využije maximální možnou dobu trvání úvěru. Poskytovatel spotřebitelského úvěru s anticipovanou možností prodloužení doby trvání proto musí při uzavření smlouvy předpokládat, že spotřebitel využije možnosti prodloužení a při výpočtu RPSN zohlednit veškeré možné náklady na prodloužení doby trvání smlouvy. Soudní dvůr pak smlouvy*

o úvěru s anticipovanou možností prodloužení doby trvání postavil na roveň smlouvám s možností přečerpání a dle účastníka řízení je třeba shodně k oběma úvěrům přistupovat také při posuzování úvěruschopnosti. Poskytovatel úvěru s možností přečerpání je povinen posoudit úvěruschopnost spotřebitele „pouze“ před uzavřením smlouvy, nikoli před každým jednotlivým (pře)čerpáním úvěru. Není tak podle účastníka řízení důvod, proč u smlouvy o úvěru s anticipovanou možností prodloužení doby trvání postupovat jinak.

129. *Opakované ověření úvěruschopnosti spotřebitele navíc dle účastníka řízení postrádá ve své podstatě smysl, neboť spotřebitel si peníze již půjčil, takže i případný negativní výsledek přezkoumání úvěruschopnosti nemůže nic změnit na jeho existujícím dluhu, resp. poskytnout mu ochranu před zadlužením. Účastník řízení je toho názoru, že pokud je spotřebitel již zadlužen, tak věřitel pokud by nepovolil úvěr prodloužit, by pouze zhoršil ekonomickou situaci spotřebitele. Prodloužení splatnosti úvěrové smlouvy by tak nemělo být vykládáno jako série samostatných smluv o úvěru (tj. vyžadující posouzení úvěruschopnosti), jestliže se jedná stále o tytéž spotřebitelem již načerpané finanční prostředky a pouhou změnu splatnosti načerpaného úvěru. Účastník řízení proto uzavírá tím, že samotná skutečnost, že spotřebitel má možnost prodloužit splatnost úvěru (i když za poplatek) by tak měla sloužit jako další proměnná vstupující do otázky přiměřenosti původního posouzení úvěruschopnosti provedeného před uzavřením smlouvy, a nikoliv jako skutečnost odůvodňující nové posouzení. Pokud si totiž spotřebitel může prodloužit splatnost, není nutné, aby se v rámci prvotního posouzení úvěruschopnosti ověřovalo, zda má takový spotřebitel dostatek volných prostředků na úplné jednorázové splacení úvěru (SPL).*

Shrnutí

130. *Účastník řízení své námitky v Doplnění odporu uzavřel tím, že ověřoval informace od spotřebitelů dostatečným způsobem, a to dokonce nad rámec požadovaný zákonem o spotřebitelském úvěru. Je toho přesvědčení, že doložení dokladů nemá na přesnost posouzení úvěruschopnosti zásadnější vliv, neboť je úspěšnost posouzení úvěruschopnosti v případech s doloženými podklady shodná s případy, kdy k doložení podkladů nedošlo. Výklad uplatňovaný správním orgánem požadující v každém jednotlivém případě doložení dokladu o příjmech spotřebitele je v rozporu s výkladem uplatňovaným českými soudy a s eurokonformním výkladem. Také praxe potvrzuje, že požadavek doložení příjmů je pro výsledek posouzení úvěruschopnosti nepřiměřený.*

c) Vypořádání námitek účastníka řízení a právní kvalifikace

131. Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru zavede a udržuje postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, a že tyto postupy a pravidla musí být přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činností nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru a musí zajišťovat řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru.
132. Ustanovení § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že postupy a pravidla podle odstavce 1 tohoto paragrafu zahrnují pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele.
133. Účastník řízení však zcela zjevně nezavedl takové systémové postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, které by zajišťovaly řádné poskytování spotřebitelských

úvěrů, neboť u úvěru typu SPL měl nastaven systém posuzování příjmů žadatele tak, že nepožadoval po spotřebitelích, kteří v žádosti o úvěr uvedli příjmy nad určitou hranici, žádné doklady pro účely ověření jimi deklarovaných informací o výši příjmu; u úvěru typu IL měl nastaven systém posuzování příjmů žadatele tak, že nepožadoval po spotřebitelích, kteří žádali o úvěr se splátkou do určité výše, žádné doklady pro účely ověření jimi deklarovaných informací o výši příjmu; u úvěru typu SPL měl nastaven systém posuzování výdajů žadatele tak, že neověřoval spolehlivě, průkazně a dostatečně deklarované náklady spotřebitele; ve svém programu, ve kterém automaticky probíhalo posuzování úvěruschopnosti, měl u úvěrů typu SPL nastaven takový algoritmus, který zjištěné závazky spotřebitelů ponižoval o polovinu, a u úvěrů typu IL měl nastaven svůj systém pro řízení vztahu s klienty (CRM) takovým způsobem, že tento vůbec nebral v potaz závazky jednotlivých spotřebitelů uvedené ve výpisu z NRKI ani výdaje jednotlivých spotřebitelů uvedené jimi v žádostech o úvěr.

134. Správní orgán je předně toho názoru, že není možné pojmy „*nezbytné, spolehlivé, dostatečné a přiměřené*“ informace (na jejichž základě má poskytovatel úvěru před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru posoudit úvěruschopnost spotřebitele), které zákon o spotřebitelském úvěru ve svém ustanovení § 86 obsahuje, a na které zřejmě nepřímo odkazuje účastník řízení, vyložit způsobem umožňujícím ignorovat jejich význam. Informace, které účastník řízení využívá při posuzování úvěruschopnosti, tak musí jako celek splňovat zákonné parametry *nezbytnosti, spolehlivosti, dostatečnosti a přiměřenosti*. Odlišné nastavení pravidel a postupů k přezkumu úvěruschopnosti v závislosti na určitých podmínkách nebo typu a výši poskytovaného úvěru je přípustné (blíže viz dále), nicméně informace, které poskytovatelé spotřebitelských úvěrů při posuzování úvěruschopnosti využívají, musí být dostatečné a mít ověřenou kvalitu.
135. Z řady dalších provázaných námitek účastníka řízení vycházejících z jedné jediné (a na první pohled i logické) teze, a sice že se zvyšují požadavky na posouzení úvěruschopnosti spolu se zvyšující se výší spotřebitelského úvěru, přičemž zvýšená opatrnost poskytovatele úvěru by měla být až u úvěrů v rádech od desetitisícových částek, a u úvěrů v tisícových částkách (tj. mikroúvěrů) v zásadě není povinnost ověřovat příjmy a výdaje spotřebitele pomocí doložení dokladů o nich, když stačí použít statistické modely (účastník řízení zde hovoří dokonce o „nepřiměřené zátěži pro poskytovatele úvěru“ pokud by měl důsledně posuzovat úvěruschopnost klienta i u úvěru s relativně nízkou částkou jistiny), je velmi znát poměrně jednostranný pohled poskytovatele úvěru, pro kterého nižší poskytnutý a nesplacený úvěr znamená menší finanční problémy ve vztahu k celkovému objemu jeho businessu. Účastník řízení tak vůbec nezohledňuje, že některé spotřebitele i původně malý několikatisícový úvěr s jednorázovou splatností (ve výši splátky hypotečního úvěru) může při problémech se splácením značně zadlužit. Navýšením o úroky, poplatky za prodloužení splatnosti, smluvní pokuty nebo náklady na vymáhání může být pro spotřebitele, který neměl ani na splacení jistiny, takový úvěr velkým zásahem i do jeho osobních poměrů. Pro takového spotřebitele by jistě bylo lepší, kdyby po řádném posouzení úvěruschopnosti žádný spotřebitelský úvěr nedostal. To je totiž základní funkcí posouzení úvěruschopnosti – včas eliminovat žadatele o úvěr, kteří jsou „neúvěruschopní“, případně nejsou schopni splácet úvěr (splátky) v poskytnuté výši.
136. Co se týká účastníkem řízení namítaného principu přiměřenosti, jako jednoho ze základních principů posuzování úvěruschopnosti, který tento opět vztahuje jen k výši poskytovaného úvěru a od něj odvozuje hloubku prověřování schopnosti žadatele úvěr splatit, resp. rozsah posouzení úvěruschopnosti, uvádí správní orgán, že přiměřenost (proporcionalita) postupů a pravidel pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele

se posuzuje širěji ve vztahu k charakteru, rozsahu a složitosti účastníkem řízení vykonávaných činností. Komentářová literatura⁶¹ přitom klade přiměřenost postupů a pravidel do souvislosti s šíří produktové nabídky, objemem poskytnutých úvěrů a rozsáhlostí distribuční sítě, nikoliv pouze s výší jistiny a délkou splatnosti poskytovaného úvěru.

137. Dle správního orgánu je třeba zásadu proporcionality vykládat přiměřeně ke specifickým a rizikům činnosti účastníka řízení. Správní orgán v této souvislosti konstatuje, že uplatnění zásady přiměřenosti v žádném případě nezbavuje účastníka řízení povinnosti řádně posoudit úvěruschopnost každého spotřebitele, zejména pak dostatečně a adekvátně ověřit výši a pravidelnost jeho příjmů a současně zjistit, ověřit a zohlednit jeho výdaje a další závazky. Nadto účastník řízení patří do skupiny poskytovatelů tzv. mikropůjček, tedy jednorázově splatných spotřebitelských úvěrů s lhůtou splatnosti zpravidla do 30 dnů, které správní orgán dlouhodobě považuje za nejrizikovější⁶².
138. Pokud jde o „přiměřenost“ ve smyslu ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru a povinnosti poskytovatele posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, správní orgán opětovně zdůrazňuje, že nelze považovat za přiměřené takové posouzení, které vychází toliko z ničím nepodložených deklarací žadatele o úvěr. Právě zde pak nastupuje požadavek kritického hodnocení informací získaných od spotřebitelů.
139. K námitce účastníka řízení, že dle Pokynů jsou požadavky na posouzení úvěruschopnosti u úvěru na bydlení přísnější, než požadavky na posouzení úvěruschopnosti u spotřebitelského úvěru, což se projevuje v požadavku na ověřování výdajů spotřebitele tak, že u spotřebitelského úvěru (jiného než na bydlení) není potřeba zohlednění poskytovatelem závazků, ke kterým se spotřebitel dříve zavázal, a jiných výdajů a životních nákladů, uvádí správní orgán, že takto účelově dle jeho přesvědčení Pokyny interpretovat skutečně nelze. Přestože Pokyny diferencují mezi úvěry na obytné nemovitosti a dalšími zajištěnými nebo nezajištěnými úvěry pro spotřebitele, nelze z Pokynů v žádném případě učinit závěr, že by předchozí závazky, jiné výdaje a životní náklady neměly být u jiných spotřebitelských úvěrů zohledňovány. Pokyny totiž v odstavci 85 písm. e) a f) stanoví, že pro účely posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů by instituce a věřitelé měli mít k dispozici a využívat informace podložené nezbytnými a vhodnými podklady, přinejmenším v souvislosti s finančními závazky a náklady na jejich správu a pravidelnými výdaji. Účastník řízení sice informace o finančních závazcích spotřebitelů z NRKI měl (přičemž u úvěrů typu SPL je snižoval o polovinu a u úvěrů typu IL je vůbec nezapočítával) a disponoval údaji o výši výdajů alespoň z žádosti o úvěr (přičemž u úvěrů typu IL je vůbec nebral v potaz), ale nevyužil je, nebo jen částečně. Tento postup není s odkazem na Pokyny při posuzování úvěruschopnosti obhajitelný. Navíc když v části Pokynů 5.2.1 Obecná ustanovení o poskytování úvěrů spotřebitelům se v odstavci 98 stanoví, že při posuzování schopnosti dlužníka plnit závazky vyplývající z úvěrové smlouvy, by instituce a věřitelé měli zohlednit příslušné faktory, které by mohly ovlivnit současnou a budoucí schopnost dlužníka splácet, a měli by zabránit vzniku nepřiměřené zátěže či nadměrného zadlužení. Tyto faktory by měly zahrnovat závazky ze splácení jiných úvěrů.

⁶¹ Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flidr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 129

⁶² Blíže k tomu viz str. 37 Zprávy České národní banky o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2020: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/aktuality/Zprava-o-vykonu-dohledu-nad-financnim-trhem-v-roce-2020/>.

140. Správní orgán dále odkazuje na relevantní judikaturu nejvyšších českých vnitrostátních soudů, věnující se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele poskytovatelem úvěru, neboť ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru týkající se právě posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je nutné interpretovat v jejím světle. Tyto vnitrostátní soudy totiž opakovaně judikovaly požadavek na vynaložení odborné péče ve smyslu ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru při posouzení úvěruschopnosti.
141. **Ústavní soud** ve svém nálezu sp. zn. III. ÚS 4129/18 ze dne 26.2.2019 uvedl: „*Nedostatečné zjištění poměrů dlužníka má i veřejnoprávní souvislosti. Nejvyšší správní soud posuzoval kasační stížnost obchodní společnosti [srov. jeho rozsudek z 1. 4. 2015 č. j. 1 As 30/2015-39] poskytující spotřebitelské úvěry a při výkladu § 9 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, účinného do 30.11.2016 (když obsahově obdobná úprava je zakotvena i v § 86 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů, tedy pro účely tohoto výkladu lze vycházet z toho, že se právní úprava nezměnila) dovodil, že součástí odborné péče poskytovatele úvěru je i taková obezřetnost, že poskytovatel nespolehlá na údaje o schopnosti splácet úvěr tvrzené samotným žadatelem, ale sám tyto údaje prověří (případně si je nechá od žadatele doložit). Výklad přijatý Nejvyšším správním soudem přitom konvenuje interpretaci zaujaté Soudním dvorem Evropské unie v rozsudku ze dne 18.12.2014 ve věci C-449/13 (CA Consumer Finance SA v. Ingrid Bakkaus a další). V citovaném rozsudku Soudní dvůr vyložil čl. 8 směrnice 2008/48/ES, o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS, a bod 26 její preambule tak, že poskytovatel úvěru má povinnost (nese v tomto ohledu důkazní břemeno – v orig. „the burden of proving“) posoudit úvěruschopnost dlužníka (spotřebitele) na základě dostatečných informací (na informace podané jen spotřebitelem může poskytovatel úvěru spoléhat jen tehdy, jsou-li dostatečné a podložené doklady); tím má být podle Soudního dvora zabráněno, aby věřitelé neposkytovali úvěry nezodpovědně.“.*
142. **Nejvyšší soud** v rozsudku sp. zn. 33 Cdo 2178/2018 ze dne 25.7.2018 uvedl: „*Věřitel nedostojí povinnosti stanovené mu zákonem o spotřebitelském úvěru, tedy nepostupuje s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků. (...) Povinnost posouzení úvěruschopnosti spotřebitele chrání nejen spotřebitele samého před negativními důsledky neschopnosti úvěr splácet, ale zprostředkovaně také společnost jako celek, neboť předchází negativním sociálním důsledkům předlužení a insolvence v podobě pádu spotřebitele a osob na něm závislých do veřejné sociální sítě, narušení rodinných a sociálních vztahů atd. V neposlední řadě chrání i pozici věřitelů samých, neboť odborné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele při žádosti o další úvěr snižuje riziko věřitelů, kteří témuž spotřebiteli poskytli úvěry či jiné služby již dříve.“ a v rozsudku sp. zn. 33 Cdo 201/2018 ze dne 20.3.2019 uvedl: „*Odborná péče předpokládá údaje, které dlužník věřiteli uvedl, ověřit, resp. objektivně podložit..., poskytovatel úvěru má povinnost (nese v tomto ohledu důkazní břemeno – v orig. „the burden of proving“) posoudit úvěruschopnost dlužníka (spotřebitele).“.**
143. **Nejvyšší správní soud** už k původní právní úpravě ještě před účinností zákona o spotřebitelském úvěru (takže se nejedná o nic nového) v rozsudku sp. zn. 1 As 30/2015 ze dne 1.4.2015 judikoval: „*Posouzení úvěruschopnosti spotřebitele může být provedeno pouze na základě informací uvedených spotřebitelem, pokud budou tyto informace dostatečné a jeho pouhá prohlášení budou podepřena doklady. Věřitel musí náležitě pečlivě zjišťovat schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzení.*

Je také nutno dovodit, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními. Odbornou péčí je třeba rozumět úroveň zvláštních dovedností a péče, kterou lze od podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli rozumně očekávat a která odpovídá poctivým obchodním praktikám nebo obecným zásadám dobré víry v oblasti jeho činnosti.

144. Z výše uvedené judikatury je zřejmé, že poskytovatel spotřebitelského úvěru nesmí při posouzení úvěruschopnosti spoléhat pouze na údaje poskytnuté spotřebitelem a je povinen pravdivost tvrzení spotřebitele týkající se jeho majetkových poměrů prověřovat, resp. že není v souladu s odbornou péčí, když poskytovatel spotřebitelského úvěru neučiní dostatečné kroky k ověření údajů sdělených spotřebitelem. Účastník řízení je tak povinen bez ohledu na složitost a výši úvěrového produktu vyžádat si od spotřebitele potřebné informace a aktivně opatřovat další přiměřené a objektivně zjistitelné informace o spotřebiteli a tyto informace řádně ověřit a vyhodnotit. Správní orgán tak v souladu s těmito rozsudky nejvyšších vnitrostátních soudů konstatuje, že účastník řízení nemá při posouzení úvěruschopnosti vycházet pouze ze sdělení spotřebitele, ale má požadovat i doklady, která tato sdělení podloží.
145. Správní orgán nikterak nesdílí přesvědčení účastníka řízení, že přístup zahrnující do procesu posouzení úvěruschopnosti v každém případě získání a ověření relevantních informací se odchyluje od úplné harmonizace pravidel pro posouzení úvěruschopnosti stanovených Směrnicí a majících kogentní povahu. S účastníkem řízení lze jen souhlasit, že Směrnice byla přijata v režimu úplné harmonizace, a proto ve specifických oblastech, na které se vztahuje tato harmonizace, nemohou členské státy zachovávat ani zavádět vnitrostátní ustanovení odchylná od Směrnice. Dle čl. 8 odst. 1 Směrnice platí, že „Členské státy zajistí, aby před uzavřením úvěrové smlouvy věřitel posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě dostatečných informací získaných případně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, na základě vyhledávání v příslušné databázi. Členské státy, jejichž právní předpisy vyžadují, aby věřitelé posoudili úvěruschopnost spotřebitelů na základě vyhledávání v příslušné databázi, mohou tento požadavek zachovat.“ Z poslední citované věty tak plyne, že členské státy mohou rozhodnout o tom, zda budou či nebudou požadovat jako povinné vyhledávání informací o spotřebitelích v databázích. Avšak neplyne z toho, že by se členské státy mohly rozhodnout stanovit mírnější pravidla pro zjišťování informací o spotřebitelích dle věty první. Členské státy mají zajistit, že dané dostatečné informace budou zjišťovány tak, aby bylo docíleno řádného posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, z čehož vyplývá implicitně požadavek i na průkaznost a ověřitelnost těchto informací. Požadavek na zjišťování a ověřování daných informací prostřednictvím dokladů o příjmech a výdajích spotřebitele tak není nikterak v rozporu se zněním čl. 8 odst. 1 Směrnice.
146. Článek 8 odst. 1 věta první Směrnice v závazném anglickém znění doslova uvádí cit.: „Member States shall ensure that, before the conclusion of the credit agreement, the creditor assesses the consumer's creditworthiness on the basis of sufficient information, where appropriate obtained from the consumer...“ a v českém znění cit.: „Členské státy zajistí, aby před uzavřením úvěrové smlouvy věřitel posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě dostatečných informací získaných případně od spotřebitele...“. Transponující vnitrostátní úpravu v zákoně o spotřebitelském úvěru je tak nutno eurokonformně vykládat tak, že primárně se zjišťují veškeré podstatné informace dokládající úvěruschopnost spotřebitele s tím, že některé informace mohou být získány („obtained“) od spotřebitele, přičemž informace z databází nejsou získávány přímo od spotřebitele.

Tento požadavek se týká právě dokladů o příjmech a výdajích spotřebitele, které zpravidla sám předkládá.

147. Transpozice článku 8 odst. 1 věty první Směrnice je zejména v ustanoveních § 86 a § 84 zákona o spotřebitelském úvěru. Dle ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru platí, že poskytovatel poskytne úvěr jen, pokud „nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet“, takže si z logiky věci veškeré informace musí ověřit. Dle ustanovení § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru pak posouzení schopnosti spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru závisí zejména na „porovnání příjmů a výdajů spotřebitele“, tedy právě na prozkoumání dokladů o příjmech a výdajích spotřebitele. Zdroje informací, které účastník řízení využíval, tj. jím zmiňované úvěrové registry apod., však veškeré příjmy a výdaje spotřebitele zdaleka neobsahují. Dle ustanovení § 84 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru proto platí i pro spotřebitelské úvěry v působnosti Směrnice, že poskytovatel úvěru má spotřebitele předem informovat o tom, jaké informace a tedy i případně doklady o příjmech a výdajích bude po spotřebiteli pro ověření těchto informací požadovat. Správní orgán považuje tento výklad za plně eurokonformní, když dle čl. 8 odst. 1 Směrnice je toliko dána povinnost členskými státy, aby zajistily řádné posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů na základě „dostatečných informací“⁶³, což nelze učinit jinak, než jak je stanoveno českou vnitrostátní právní úpravou, tedy především zjištěním a ověřením příjmů a výdajů spotřebitele relevantními doklady.
148. V otázce interpretace Směrnice a zejména jejího ustanovení čl. 8 odkazuje správní orgán na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 18.12.2014 ve věci C-449/13 CA Consumer Finance SA v. Ingrid Bakkaus a další (zmiňovaný ostatně i účastníkem řízení v Doplnění odporu), ve kterém se Soudní dvůr zabýval mimo jiné otázkou týkající se rozsahu povinnosti poskytovatele úvěru provést kontrolu úvěruschopnosti spotřebitele. Soudní dvůr zde poskytuje odpověď na otázku, do jaké míry je poskytovatel úvěru povinen při kontrole úvěruschopnosti spotřebitele před uzavřením úvěrové smlouvy ověřovat pravdivost prohlášení učiněných spotřebitelem. V bodech 36 a 37 tohoto rozsudku je uvedeno, cit.: „...posouzení úvěruschopnosti spotřebitele lze provést s pomocí dokladů o finanční situaci spotřebitele, ale nelze vyloučit možnost, aby poskytovatel úvěru zohlednil případné dříve získané znalosti o finanční situaci zájemce o úvěr. **Avšak pouhá ničím nepodložená prohlášení spotřebitele nemohou být sama o sobě kvalifikována jako dostatečná, nejsou-li podepřena žádnými doklady.**“. V bodě 39 tohoto rozsudku je shrnuto, cit.: „...článek 8 odst. 1 Směrnice musí být vykládán zaprvé v tom smyslu, že nebrání tomu, aby bylo posouzení úvěruschopnosti spotřebitele provedeno jen **na základě informací uvedených spotřebitelem, za podmínky, že tyto informace budou dostatečné a jeho pouhá prohlášení budou podepřena doklady, a zadruhé, že neukládá poskytovateli úvěru povinnost provádět systematicky kontrolu informací poskytnutých spotřebitelem.**“.
149. Argumenty obsažené v tomto rozsudku Soudního dvora Evropské unie se vztahují i na typ úvěrových produktů, které poskytuje účastník řízení, neboť zde neexistuje jiná právní norma, která by ze Směrnice zaváděla jakoukoliv výjimku pro „mikroúvěry“. Je tak zároveň zřejmé, že i judikatura Soudního dvora předpokládá a požaduje pro kvalifikované posouzení úvěruschopnosti spotřebitele bez předchozí úvěrové historie doklady o jeho finanční situaci a nepovažuje za dostatečné použití na místo nich toliko statistických nebo behaviorálních modelů. Ve světle daného rozhodnutí Soudního dvora

⁶³ v anglickém znění „sufficient information“

tedy požadavek na ověření ničím nepodložených prohlášení o příjmech učiněných spotřebiteli nejen že nelze považovat za rozporný s evropským právem, ale naopak je nutné jej při eurokonformním výkladu zákona o spotřebitelském úvěru zachovat.

150. Pokud v tomto rozsudku Soudní dvůr Evropské unie při výkladu pojmu „dostatečných“ informací došel k závěru, že Směrnice neobsahuje taxativní výčet informací, s jejichž pomocí má poskytovatel úvěru posoudit úvěruschopnost spotřebitele, nelze z toho učinit závěr, že poskytovateli úvěru je dána naprostá volnost při volbě způsobu posuzování úvěruschopnosti, a že současně může vzít v úvahu výši poskytovaného úvěru ve smyslu tom, že průkaznější prostředky může užít až od určité úrovně výše úvěru. Rozhodně však předmětné závěry Soudního dvora Evropské unie nemohou být interpretovány tak, že poskytovatel úvěru se zásadně může spolehnout na informace sdělené spotřebitelem, ledaže jsou tyto informace natolik nevěrohodné, že je třeba pochybovat o jejich správnosti. Pokud by tomu tak bylo, tak by Soudní dvůr nekladal takový důraz na podpoření prohlášení spotřebitele patřičnými doklady. V případě, kdy spotřebitel uvede svůj příjem na úrovni průměrné mzdy, nejedná se jistě o informaci zjevně nevěrohodnou, přestože skutečné výši příjmu spotřebitele tato informace odpovídat zdaleka nemusí.
151. Nelze se ani ztotožnit s interpretací účastníka řízení, že by dle Směrnice nebo evropské a české judikatury byla volba způsobu ověření informací od žadatele o úvěr ponechána plně na poskytovateli úvěru, a ten tak mohl učinit namísto nejvíce vypovídajícího způsobu, tj. skrze doklady prokazující přímo tvrzené informace, jinými alternativní avšak podstatně méně vypovídajícími způsoby. Správní orgán neshledává žádný relevantní důvod pro to, aby způsob ověření informací o příjmech a výdajích uvedených spotřebitelem v žádosti o úvěr byl ovlivněn výší poskytnutého úvěru, a to tak, že při úvěru v řádu nižších desítek tisíc korun by poskytovatel úvěru zajišťoval ověření informací poskytnutých spotřebitelem jen v případě důvodných pochybností o pravdivosti uvedených informací. Lehce by se tak mohlo stát, že by poskytovatel úvěru při posouzení úvěruschopnosti vycházel ze zavádějících a nepravdivých informací, protože by nemusel mít odůvodněné pochybnosti o jejich pravdivosti. Bez alespoň elementárních verifikačních dokladů se totiž poskytovatel úvěru při posouzení úvěruschopnosti zásadně nemůže spolehnout jen na prostá tvrzení spotřebitele. Tím samozřejmě není pro poskytovatele úvěru vyloučeno současné ověření výdajů nebo životních nákladů spotřebitele prostřednictvím jejich porovnání se statistickými údaji. Nemůže to však být považováno za plnohodnotnou náhradu, jak se účastník řízení s odkazem na Výzkumnou zprávu VŠE snaží prosadit. Už jen jedna ze základních premis z této zprávy vycházejících, a sice že se lze při posouzení úvěruschopnosti zcela obejít bez doložení příjmů a výdajů spotřebitele a dosáhnout jen prostřednictvím využití statistického modelu a behaviorálních informací lepších výsledků posouzení, je minimálně dosti sporná a správní orgán by se velmi zdráhal označit využití zobecněného statistického modelu za efektivnější prostředek toho, jak dosáhnout lepší ochrany konkrétního spotřebitele při posouzení jeho úvěruschopnosti.

1) *Příjmy v rámci posouzení solvence u úvěru typu SPL*

152. Správní orgán konstatuje, že postup práce s informacemi získanými od žadatele o úvěr je v rámci procesu posouzení úvěruschopnosti dvoufázový; poskytovatel má dle požadavků zákona o spotřebitelském úvěru povinnost informace relevantní pro řádné posouzení úvěruschopnosti od spotřebitele (i) **získat** a následně (ii) **ověřit**. Jak je

uvedeno v Dohledovém benchmarku ČNB č. 1/2014⁶⁴: „...věřitel se nemůže spokojit s požadovanými informacemi, jak jsou mu předloženy nebo sděleny žadatelem, pokud není jejich věrohodnost nepochybná, ale je povinen ověřit jejich faktickou správnost a soulad se skutečností; šíře požadovaných údajů, jakož i prostředky, techniky a hloubka jejich prověřování je ponechána na kvalifikovaném uvážení věřitele, musí však být vůči orgánu dohledu obhajitelné a zpětně ověřitelné“. Dále správní orgán tuto problematiku zahrnul i v dohledovém benchmarku ČNB č. 3/2016⁶⁵, přičemž v části 3. písm. c) bodech 5 a 6 tohoto benchmarku uvedl, že „posouzení úvěruschopnosti zahrnuje mimo jiné přiměřené zjištění a vyhodnocení finanční a ekonomické situace spotřebitele, včetně ověření výše příjmů a výdajů (nákladů) spotřebitele, historie jeho příjmů a výdajů, i jejich očekávaného vývoje a případných výkyvů v průběhu času, přičemž všechny získané informace, jejich přezkoumání a vyhodnocení musí být evidovány a archivovány způsobem, aby se k nim dalo v nezměněném stavu vrátit.“.

153. Požadavek na ověření spotřebitelem prohlášených údajů, při jednání poskytovatele spotřebitelského úvěru s odbornou péčí, dovozuje ve své judikatuře i Nejvyšší správní soud, když ve svém rozsudku ze dne 1.4.2015, sp. zn. 1 As 30/2015 – 39 uvádí, že „Součástí odborné péče při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je také posouzení rozhodujících listin a vynaložení patřičného úsilí, podloženého odborností a profesionalitou, aby byly zjištěny všechny potřebné skutečnosti v nezbytném rozsahu. Proto je nutno dovodit také požadavek na doložení tvrzení dlužníka o jeho majetkových poměrech. Samotné ničím nedoložené prohlášení spotřebitele nemůže vést k řádnému prověření jeho schopnosti splácet úvěr, neboť se dle slov krajského soudu jedná o situace, kdy by osoba jednající s odbornou péčí měla a mohla mít pochybnosti o pravdivosti tvrzených skutečností“. Nejvyšší správní soud v odůvodnění tohoto svého rozhodnutí odkazuje mimo jiné na judikaturu Soudního dvora Evropské unie⁶⁶, kde tento dospěl k obdobným závěrům. Skutečnost, že při jednání s odbornou péčí je nutné si rozhodující informace ověřit z dalších zdrojů, uvádí ve svém rozhodnutí⁶⁷ též Finanční arbitř.
154. Zákon o spotřebitelském úvěru, ani žádný jiný právní předpis nestanovuje výjimku, která by umožňovala stanovit hranici deklarovaných příjmů, pod kterou není nutné deklarované příjmy ověřovat; nadto ji nelze odvozovat od výše průměrné mzdy, na kterou nemusí dosáhnout všichni spotřebitelé, resp. tím spíše určitě ne všichni spotřebitelé, kteří jsou v takové osobní finanční situaci, že mají potřebu získat spotřebitelský úvěr. Správní orgán zde odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25.7.2018, sp. zn. 33 Cdo 2178/2018, ve kterém se soud vyjádřil k použitelnosti statistických dat v rámci posouzení úvěruschopnosti žadatele o spotřebitelský úvěr a konstatoval, že „nepochybně klíčová je i povinnost věřitele využívat veřejně dostupné informace, jakými jsou například státem publikované údaje o životním a existenčním minimu podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, a o průměrných výdajích obyvatelstva (databáze Českého statistického úřadu), a tyto porovnávat se známými nebo od spotřebitele zjištěnými (ne pouze tvrzenými) informacemi o jeho příjmech a výdajích“.

⁶⁴ Ke dni vydání tohoto rozhodnutí je tento dokument k dispozici na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/galleries/legislativni_zakladna/ochrana_spotrebitele_spotrebitelcky_uver/download/dohledovy_benchmark_os_2014_01.pdf. Tento dohledový benchmark ČNB se sice věnuje výkladu povinnosti věřitele posoudit s odbornou péčí schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění do 30.11.2016, avšak závěry v něm obsažené lze nicméně aplikovat obdobně na posuzování úvěruschopnosti podle zákona o spotřebitelském úvěru.

⁶⁵ Ke dni vydání tohoto rozhodnutí je tento dokument k dispozici na: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2016_03.pdf

⁶⁶ Rozsudek ze dne 18.12.2014 ve věci C-449/13, CA Consumer Finance proti Ingrid Bakkaus a další.

⁶⁷ Nález Finančního arbitra ze dne 22.8.2017, sp. zn. FA/SU/555/2016.

155. Nelze přitom odhlédnout od skutečnosti, že účastník řízení byl již dříve za strany správního orgánu na nedostatky ve vnitřních předpisech vztahujících se k posuzování a ověřování příjmů upozorněn, když v rámci řízení o žádosti o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru obdržel *Výzvu k odstranění nedostatků* ze dne 31.10.2017, č.j. 2017/147315/CNB/570, ve které byl v bodě (21) upozorněn na možné nedostatky plynoucí z vnitřního předpisu SM 011 týkající se posuzování příjmů v rámci procesu hodnocení solvence.
156. Ohledně argumentu účastníka řízení, že skutečnost, zda žadatel o úvěr doložil příjem či nikoliv, nemá výrazný vliv na pravděpodobnost jeho selhání ve schopnosti splácet úvěr, správní orgán podotýká, že pokud žadatel o úvěr poskytovateli úvěru nedoloží svůj příjem, a tedy ani věrohodnou perspektivu úvěr řádně splatit, tak mu především nemá být takový úvěr ani poskytnut. Pokud jsou totiž příjmové poměry žadatele o úvěr na takové úrovni, že umožňují bezproblémové splacení úvěru, není zde žádný důvod, aby je pak žadatel poskytovateli transparentně neprokázal, když právě neprokázání příjmových poměrů poskytovateli úvěru možnému budoucímu selhání žadatele ve splacení úvěru spíše nasvědčuje. Není-li výsledkem posouzení úvěruschopnosti věrohodné zjištění schopnosti spotřebitele sjednaný spotřebitelský úvěr splatit, neměl by v zásadě poskytovatel takovému spotřebiteli úvěr vůbec poskytnout, a nikoli jej poskytnout s vědomím, že jeho nesplacení je o to více možné. V důvodové zprávě k ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru je uvedeno cit.: „Posouzení úvěruschopnosti přitom směřuje ke schopnosti spotřebitele pravidelně sjednaný spotřebitelský úvěr splácet, a to s důrazem na příjmy a výdaje spotřebitele. Věřitel je při posouzení úvěruschopnosti povinen vzít v potaz jak stávající situaci klienta, zejména jeho příjmy a výdaje, tak i skutečnosti, které lze na základě informací dostupných v době před uzavřením smlouvy s vysokou mírou pravděpodobnosti očekávat.“
157. Jestliže ustanovení § 84 odst. 2 věty třetí zákona o spotřebitelském úvěru ukládá poskytovateli povinnost ověřit informace poskytnuté mu spotřebitelem v případě nutnosti též použitím nezávisle ověřitelných údajů, pak to přesně dopadá na situaci, kdy spotřebitel pouze deklaruje výši svých příjmů, aniž by je poskytovateli úvěru doložil, protože to jsou právě případy, ve kterých je nutné použít k ověření jiné nezávislé údaje, přičemž nelze hovořit o nějakém nepřipustném zužování obsahu povinnosti informace „ověřit způsobem přiměřeným dané situaci“ na povinnost doložit veškerá tvrzení žadatelů o úvěr jakýmsi důkazem.
158. Správní orgán má tak za prokázané, že **v období od 17.5.2018⁶⁸ do 14.11.2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru typu SPL měl účastník řízení nastaven systém posuzování příjmů žadatele tak, že nepožadoval po spotřebitelích, kteří v žádosti o úvěr uvedli příjmy ve výši nižší než 35 000 Kč měsíčně, žádné doklady pro účely ověření jimi deklarovaných informací o výši příjmu.**

2) Příjmy v rámci solvence u úvěru typu IL

159. Zákon o spotřebitelském úvěru, ani žádný jiný právní předpis nestanovuje výjimku z požadavku na ověření informací získaných od spotřebitele, která by umožňovala stanovit hranici výše splátky, pod kterou není nutné deklarované příjmy ověřovat. Výše uvedené platí bez ohledu na vliv na úroveň defaultu portfolia poskytovatele. Nelze

⁶⁸ Časové vymezení počátku jednání zde vychází ze dne následujícího po dni udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, a tedy počátku výkonu dohledové pravomoci správního orgánu, přestože účastník řízení se předmětného jednání dopouštěl už v období před tímto dnem, tj. od 4.7.2017.

rezignovat na ověřování příjmů spotřebitelů a odůvodnit to jakousi analýzou pravděpodobnosti selhání spotřebitele ve schopnosti splácet úvěr a její (ne)souvislosti se skutečností, zda spotřebitel doložil příjem či nikoliv. K výhradě účastníka řízení, že to, že nevyžadoval od spotřebitelů doklady, v žádném případě neznámá, že by k informaci o příjmu nepřihlížel nebo s touto informací dále nepracoval, správní orgán uvádí, že podstatou jeho výtky je, že informace o příjmu spotřebitele měla být před tím, než jí účastník řízení učinil součástí posouzení úvěruschopnosti jednoznačně ověřena vyžádanými a předloženými doklady od spotřebitele.

160. Správní orgán má za prokázané, že **v období od 10.10.2018 do 14.11.2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru typu IL měl účastník řízení nastaven systém posuzování příjmů žadatele tak, že nepožadoval po spotřebitelích, kteří žádali o úvěr s měsíční splátkou nižší než 3 000 Kč, žádné doklady pro účely ověření jimi deklarovaných informací o výši příjmu.**

3) *Výdaje a závazky v rámci solvence u úvěru typu SPL*

161. Správní orgán předně uvádí, že účastníkem řízení nastavený mechanismus posuzování výdajů a závazků spotřebitele u úvěru typu SPL nesplňoval požadavek na řádné ověření výdajů spotřebitele. Bylo tomu tak proto, že jednak vycházel z částky životního minima spotřebitele navýšené o fixní částku 500 Kč za žadatele o úvěr a 100 Kč za každou vyživovanou osobu v domácnosti, násobené koeficientem dle bydliště a dále započítával závazky zjištěné z výpisu z NRKI u splátkových produktů ponižované o polovinu. Pouhé mechanické převzetí částky životního minima bez dalšího nemůže být samo o sobě považováno za přiměřené stanovení a zohlednění životních nákladů spotřebitele, a to zejména ne v těch případech, kdy je zřejmé, že stanovená částka životního minima zjevně neodpovídá skutečným životním nákladům spotřebitele, zatímco by bylo spíše na místě tyto náklady spotřebitele konkrétně zjišťovat nebo ověřovat. Samotné zohlednění částky životního minima v procesu posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a výpočtu jeho solventnosti totiž nelze označit za dostatečně spolehlivé a průkazné ověření nákladů spotřebitele.
162. Za poměrně pozoruhodný až absurdní pokládá správní orgán argument účastníka řízení, že násobení závazků zjištěných z výpisu z NRKI koeficientem 0,5, neboli započítávání jen poloviny jejich skutečné výše, je projevem kritického hodnocení informací získaných od spotřebitele a jejich analýzy s využitím matematických nebo statistických modelů. Jednak se v případě údaje figurujícího na výpisu z NRKI nejedná o informaci získanou od spotřebitele a současně nedochází k ničemu jinému, než k umělému snížení reálného závazku spotřebitele o celou jeho polovinu, čímž je v konečném důsledku jediné navýšen disponibilní zůstatek spotřebitele, a to tak, aby tento „se vešel do parametrů“ potřebných pro to, aby mu mohl být spotřebitelský úvěr poskytnut.
163. Správní orgán má tak za prokázané, že **v období od 1.1.2019 do 14.11.2019 neměl účastník řízení zavedena vhodná pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru typu SPL, neboť a) měl nastaven systém posuzování výdajů spotřebitele tak, že vycházel z částky životního minima spotřebitele navýšené o fixní částku 500 Kč za žadatele o úvěr a 100 Kč za každou vyživovanou osobu v domácnosti, násobené koeficientem dle bydliště, a neověřoval tak spolehlivě, průkazně a dostatečně deklarované výdaje spotřebitele a b) násobil závazky zjištěné z výpisu z NRKI u splátkových produktů koeficientem 0,5, čímž takto zjištěné závazky ponižoval o polovinu, a při výpočtu disponibilního zůstatku spotřebitele tak nezohlednil skutečnou výši jeho výdajů.**

4) *Závazky v rámci solvence u úvěru typu IL*

164. Účastník řízení v zásadě jen zcela bagatelizoval nezapočítávání relevantních závazků uvedených ve výpisu z NRKI u jednotlivých spotřebitelů při posuzování jejich úvěruschopnosti tím, že tyto závazky označil za prediktory s nízkou vypovídající hodnotou neovlivňující pravděpodobnost nesplácení úvěru. Takový přístup je však o to více překvapující, že účastník řízení měl závazky z NRKI dle svého vnitřního předpisu a nastavených postupů připočítávat k maximu z uvedených údajů v žádosti o úvěr nebo odhadovaných výdajů, a to při posouzení výdajů v rámci solvence. To, že tak účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru typu IL z důvodu chybného nastavení svého CRM systému nečinil jistě nelze zpětně ospravedlnit tím, že tak vlastně činit nebylo ani třeba. Závazky klienta uvedené v NRKI, jako např. splátkové nebo nesplátkové úvěry a zesplatněné dluhy z kreditní karty, které tak účastník řízení ale vůbec nebral v potaz, mají jistě potenciál ovlivnit schopnost spotřebitele paralelně poskytnutý úvěr splatit, resp. samozřejmě v konečném důsledku ovlivňují pravděpodobnost jeho možného nesplácení. Rozhodně jsou však tyto závazky informacemi získanými z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, a jako takové do tohoto posouzení v souladu s ustanovením § 86 odst. 1 věta první zákona o spotřebitelském úvěru mají určitě vstoupit.
165. Správní orgán má tak za prokázané, že **v období od 1.1.2019 do 6.11.2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru typu IL měl účastník řízení chybně nastaven svůj CRM systém tak, že vůbec nezapočítával a tedy nebral v potaz závazky uvedené ve výpisu z NRKI u jednotlivých spotřebitelů, a řádně tak při vyhodnocení úvěruschopnosti neposuzoval závazky spotřebitelů.**

5) *Výdaje v rámci solvence u úvěru typu IL*

166. Ohledně záležitosti nastavení svého CRM systému tak, že při posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů – žadatelů o úvěr typu IL nebyly brány v potaz údaje o výši výdajů zadaných spotřebitelem v žádosti o úvěr, se účastník řízení nikterak nevyjádřil, a toto zjištění tak nerozporoval.
167. Správní orgán má tak za prokázané, že **v období od 1.1.2019 do 9.1.2020 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru typu IL měl účastník řízení chybně nastaven svůj CRM systém tak, že nebral v potaz údaje o výši výdajů zadaných spotřebitelem v žádosti o úvěr, a řádně tak při vyhodnocení úvěruschopnosti neposuzoval výdaje spotřebitelů.**

6) *Prodloužení doby splatnosti úvěru*

168. Správní orgán předně upozorňuje, že vyhodnotil, že prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru, jak jej realizuje účastník řízení, je spotřebitelským úvěrem v podobě „*odložené platby*“⁶⁹ ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, neboť jeho prostřednictvím dochází k dohodě se spotřebitelem na základě volného uvážení obou smluvních stran. To dokládá mimo jiné shora uvedené znění smlouvy o úvěru, dle něhož účastník řízení „*dává spotřebiteli na zvážení postupné prodloužení*

⁶⁹ Důvodová zpráva k zákonu o spotřebitelském úvěru k „odložené platbě“ blíže uvádí, že „Spotřebitelským úvěrem je dle dikce zákona poskytnutí peněžních prostředků v podobě odložené platby. Odloženou platbou je i pouhé prodloužení splátkového kalendáře formou dodatku ke smlouvě, neboť se tím odkládá platba části dříve dohodnutých splátek spotřebitelského úvěru na pozdější dobu. Odloženou platbou ve smyslu spotřebitelského úvěru však není platba na fakturu, pokud není odložená splatnost faktury zpoplatněna a délka splatnosti není v rozporu s běžnou obchodní praxí.“

splatnosti“ a je přitom oprávněn žádost spotřebitele o prodloužení odmítnout. Každé prodloužení splatnosti úvěru je tak samostatnou smlouvou o spotřebitelském úvěru ve smyslu § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení je proto na základě každé žádosti o prodloužení doby splatnosti úvěru povinen v přiměřeném rozsahu posoudit schopnost spotřebitele splatit úvěr, a to v prodloužené době splatnosti a s úhradou příslušného poplatku za toto prodloužení. V souladu s ustanovením § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru pak má účastník řízení povinnost zavést a udržovat postupy a pravidla, která zajistí, aby došlo k řádnému posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů žádajících o prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru typu SPL.

169. Je-li odložení splatnosti odloženou platbou, tedy ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru novým úvěrem, a vztahuje-li se na odložení platby i ustanovení § 86 a následující zákona o spotřebitelském úvěru, pak by účastník řízení měl zavést taková pravidla a postupy, které zajistí ověření, zda byla úvěruschopnost spotřebitele původně řádně posouzena, neboli v čem tehdejší podklady případně nebyly správné, úplné a pravdivé, případně zohlední nové skutečnosti odůvodňující žádost spotřebitele o prodloužení. Jinými slovy je třeba ve smyslu ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru zkoumat proč nebyly tehdejší podklady spolehlivé či dostatečné, byť se mohly jevit jako naplňující zákonný požadavek přiměřenosti a nezbytnosti, případně se zabývat novou situací spotřebitele (např. ztráta zaměstnání, dlouhodobá pracovní neschopnost apod.). Je pak na účastníku řízení, aby tyto skutečnosti vzal v úvahu, přiměřeně je posoudil a rozhodl o potřebě doplnění starých informací informacemi novými a tyto vzájemně porovnal a vyvodil podložené rozhodnutí.
170. Nelze však v žádném případě přistoupit na představu účastníka řízení, že v případě, kdy ho klient žádá o prodloužení splatnosti úvěru, což je navíc situace, která signalizuje, že výstup z přechozího posouzení úvěruschopnosti se neukázal jako zcela přesný, resp. ve finanční situaci klienta došlo k určité změně a původní presumpce zachování jejího stavu do budoucnosti tak byla nesprávná, není zde již dána povinnost znovu posoudit úvěruschopnost klienta. Ani to, že fakticky nedochází k navýšení stávající výše spotřebitelského úvěru a ani k překročení výše splátky, kterou byl klient dle původního posouzení úvěruschopnosti schopen splácet, rozhodně neznamená, že by finanční situace takového klienta musela nutně být stejná, jako při začátku jeho závazku vůči účastníku řízení, neboť žádost o prodloužení doby splatnosti úvěru zjevně signalizuje, že je tomu právě naopak, tj. že došlo ke změně finanční situace (příjmů nebo výdajů) tohoto klienta. Proto je rozhodně na místě znovu posoudit úvěruschopnost klienta. Účastník řízení proto musí mít zavedeny takové přiměřené postupy a pravidla, která zohlední specifiku situace související s prodlužováním doby splatnosti spotřebitelského úvěru.
171. Obecně je sice při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele nutno vycházet ze „stávajícího stavu a presumpce jeho zachování do budoucnosti“, což ovšem primárně znamená „stávající stav“ řádně zjistit. Nastane-li situace, že spotřebitel není schopen původně sjednaný termín splatnosti dodržet, jedná se nepochybně o změnu „stavu“, tedy o jinou finanční situaci spotřebitele, než v jaké se nacházel v okamžiku poskytnutí úvěru. Účastník řízení totiž tento původní úvěr mohl poskytnout pouze tehdy, byl-li spotřebitel dle posouzení úvěruschopnosti schopen úvěr splatit ve sjednaném termínu. Pakliže se tak nakonec nestalo a spotřebitel proto zažádal o odloženou platbu je na účastníku řízení, aby tuto skutečnost přiměřeně posoudil, zvláště pak tehdy, požádal-li spotřebitel o prodloužení doby splatnosti téhož úvěru opakovaně.

172. Účastník řízení se všemi spotřebiteli, kterým prodlužoval splatnost jejich dluhu, uzavíral zvláštní smlouvu o prodloužení doby splatnosti úvěru typu SPL, která měla podobu dodatku ke smlouvě o původním úvěru. Předmět oné smlouvy o prodloužení doby splatnosti úvěru typu SPL byl zpoplatněný obdobně jako u jiných forem spotřebitelských úvěrů v působnosti zákona o spotřebitelském úvěru a spočíval ve vzájemné (oboustranné) dohodě o odložení platby dříve dohodnuté splátky spotřebitelského úvěru analogicky, jak je uvedeno v důvodové zprávě o prodloužení doby splatnosti formou splátkového kalendáře. Každé takové prodloužení splatnosti, byť formou dodatku ke smlouvě původní, je nutné považovat za odložení splatnosti dluhu, a tedy další smlouvu o úvěru. Tento výklad podporuje i skutečnost, že účastník řízení si ve smluvní dokumentaci vyhrazuje právo žádost spotřebitele o prodloužení odmítnout. Je tak zcela zjevné, že původní smlouva o úvěru, kterou účastník řízení uzavřel se spotřebitelem, nebyla „úvěrovým rámcem“, ze kterého mohl spotřebitel libovolně čerpat, ale byla samostatnou smlouvou, jejíž splatnost mohl a nemusel účastník řízení na žádost klienta odložit. Současně platí, že na takovou odloženou platbu nelze v daném případě aplikovat výjimky či omezení působnosti zákona o spotřebitelském úvěru, a zákon o spotřebitelském úvěru je tak na smlouvu o prodloužení doby splatnosti úvěru nutno aplikovat v plném rozsahu, tedy včetně ustanovení § 86 a následujících, týkajících se povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele.
173. Dle čl. 2 odst. 2 písm. j) Směrnice se tato nevztahuje na „úvěrové smlouvy, které se vztahují k bezplatně odložené platbě stávajícího dluhu“, přičemž dle ustanovení § 5 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru se na spotřebitelský úvěr poskytnutý bez úroku a jakékoli úplaty jiné než úhrady účelně vynaložených nákladů přímo spojených se zajištěním spotřebitelského úvěru použijí pouze vybraná ustanovení zákona, nikoli ustanovení upravující povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele. Důkazem z opaku lze tedy dojít k závěru, že v případech, kdy je prodloužení doby splatnosti úvěru zpoplatněno, je na něj nutno plně aplikovat ustanovení § 86 ve spojení s ustanovením § 84 zákona o spotřebitelském úvěru.
174. Nelze současně přijmout argumentaci účastníka řízení, že prodloužení splatnosti úvěrové smlouvy by nemělo být vykládáno jako série samostatných smluv o úvěru (tj. vyžadující posouzení úvěruschopnosti), jestliže se jedná stále o „tytéž spotřebitelem již načerpané finanční prostředky“ a pouhou změnu splatnosti načerpaného úvěru, neboť co jiného je odložená platba, než stále tytéž půjčené peníze s pouhou změnou jejich splatnosti.
175. V souvislosti s námitkou účastníka řízení, že zákon o spotřebitelském úvěru nestanoví žádný pevný časový limit, kdy přesně před změnou závazku z úvěrové smlouvy má být posouzení úvěruschopnosti provedeno, správní orgán připouští, že je sice skutečností, že ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, které stanoví, že k posouzení úvěruschopnosti musí dojít vždy před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru, tuto zákonnou povinnost z časového hlediska blíže nedefinuje, avšak zásadním kritériem (jak ostatně správně uvádí sám účastník řízení v Doplnění odporu) je zde relevance, resp. aktuálnost informací, která se musí vyhodnocovat vždy ve vztahu ke konkrétním okolnostem. Ačkoliv si tedy jistě lze představit, že poskytovatel bude posuzovat úvěruschopnost spotřebitele s časovým předstihem před uzavřením smlouvy, resp. poskytnutím úvěru, je nezbytné, aby úvěruschopnost posuzoval na základě „nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací“, z čehož implicitně logicky plyne, že uvedené informace získané od spotřebitele musí být aktuální. Dále tyto informace musí být relevantní vzhledem k úvěru, ke kterému je úvěruschopnost spotřebitele posuzována. Poskytuje-li tedy poskytovatel úvěru například dva rozdílné úvěry

v krátkém časovém rozmezí, musí posoudit úvěruschopnost spotřebitele ke každému zvlášť, a to i v případě, pokud se jedná o identické úvěrové produkty v obdobné výši.

176. Co se týká námitky účastníka řízení, že správní orgán údajně činí závěr, že úvěruschopnost musí být vyhodnocována vždy bezprostředně před každým uzavřením smlouvy, ve smyslu doby před uzavřením smlouvy, uvádí správní orgán, že jím použité slovní spojení „bezprostředně před každým uzavřením smlouvy“ v celkovém kontextu nesměřovalo toliko k časovému aspektu kontraktace, ale spíše k relevanci procesu posouzení úvěruschopnosti k jednotlivým smlouvám o prodloužení splatnosti dluhu. Z kontrolních zjištění totiž současně vyplynulo, že účastník řízení již při prvotním posuzování úvěruschopnosti spotřebitele řádně nezohledňoval, zda bude tento schopen splatit úvěr včas, neboť tuto úvěruschopnost spotřebitele vztahoval k potenciálně poslednímu přípustnému (jedenáctému) prodloužení splatnosti. Účastník řízení tak v podstatě dopředu počítal s tím, že v případech, kdy disponibilní příjem při posouzení solvence v rámci úvěruschopnosti bude nižší než poskytnutá výše úvěru, spotřebitel si bude muset úvěr prodloužit.
177. K odkazu účastníka řízení na rozsudek Soudního dvora Evropské unie z 16.7.2020 v případě Soho Group, ve které dle něj Soudní dvůr postavil smlouvy o úvěru s anticipovanou možností prodloužení doby trvání na roveň smlouvám o úvěru s možností přečerpání, a proto je třeba shodně k oběma úvěrům přistupovat také při posuzování úvěruschopnosti, tj. stačí tak učinit jen před uzavřením smlouvy, uvádí správní orgán následující. Soudní dvůr se ve zmiňovaném rozsudku zabýval konkrétně otázkou pojmu „celkové náklady úvěru pro spotřebitele“ uvedeného v čl. 3 písm. g) Směrnice a dovodil, že poplatky za případné prodloužení úvěrové smlouvy mezi ně spadají. Možným důsledkem pak je, že by se i v těch případech, kdy má věřitel možnost uvážení, zda prodloužení splatnosti poskytne, či nikoliv, musela RPSN zahrnující poplatek (resp. poplatky) za prodloužení splatnosti uvádět již v původní smlouvě.
178. Daný rozsudek Soudního dvora však vůbec neřešil otázku, zda se v případě prodloužení doby splatnosti úvěru jedná o novou smlouvu, nebo nikoliv. Soudní dvůr se v něm ani nijak nevypořádal se všemi formami prodlužování splatnosti a odložení plateb, se kterými Směrnice pracuje, a proto jej nelze vykládat takovým rozšiřujícím způsobem, jak to činí účastník řízení. Dá se naopak předpokládat, že Soudní dvůr byl veden snahou o maximální ochranu spotřebitele, a proto rozhodl, že poplatky za možné odložení splatnosti mají vstupovat do výpočtu RPSN, aniž by domyslel veškeré dopady svého rozhodnutí, tj. že tyto poplatky by vstupovaly do výpočtu RPSN původní smlouvy i v případě, že půjde o novou smlouvu (novaci smlouvy). Rozhodně ale Soudní dvůr neřekl, že odložení stávajícího dluhu za úplatu není novou smlouvou o spotřebitelském úvěru.
179. Z daného rozsudku Soudního dvora tak rozhodně ani náznakem nevyplývá, že by tento smlouvy o úvěru s anticipovanou možností prodloužení doby trvání postavil na roveň smlouvám s možností přečerpání. Úvěrové smlouvy ve formě možnosti přečerpání, kde úvěr musí být splacen do jednoho měsíce, jsou ale dle čl. 2 odst. 2 písm. e) Směrnice zcela mimo oblast její působnosti. Pokud by totiž Soudní dvůr postavil smlouvy o úvěru s anticipovanou možností prodloužení doby trvání na roveň smlouvám s možností přečerpání, tak by to znamenalo, že v případě anticipované možnosti prodloužení o maximálně 1 měsíc by taková smlouva byla zcela mimo působnost Směrnice. Nic takového však Soudní dvůr v daném rozsudku ani náznakem neuvedl a nelze to z něj ani dovozovat.

180. Předem smluvně anticipovaná možnost dohody o úplatném odložení platby je v okamžiku její realizace novací původní smlouvy, úplatným odložením splatnosti stávajícího dluhu (tj. odloženou platbou ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru), a tedy novým spotřebitelským úvěrem ve smyslu ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Situace, kdy dochází k úplatnému prodloužení splatnosti úvěru, které je předem anticipováno (avšak vyžaduje následný souhlas obou smluvních stran v okamžiku jeho realizace), aniž by došlo k navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru (je zaplacen jednorázový poplatek za prodloužení), je tedy uzavřením nové smlouvy o spotřebitelském úvěru, s nímž je spojena i povinnost nového posouzení úvěruschopnosti spotřebitele.
181. Za absurdní pak pokládá správní orgán argument účastníka řízení, že pokud by v situaci, kdy si spotřebitel peníze již půjčil, mu nepovolil úvěr prodloužit, tak by tím jen zhoršil jeho ekonomickou situaci. Tento argument „ekonomickou výhodností“ prodloužení splatnosti však zjevně nemůže obstát, a to obzvláště za situace, kdy je prodloužení splatnosti úvěru účastníkem řízení zpoplatněno a kdy může nastat situace, že souhrnná výše poplatků za opakovaná prodloužení splatnosti, tj. prostředků spotřebitele, které nejsou určeny na úhradu dluhu, nakonec překročí výši celkového dluhu spotřebitele vůči účastníku řízení. Výdaje spotřebitele na úhradu poplatků za prodloužení splatnosti tedy mohou být vzhledem k celkové relativně nízké vypůjčené částce pro spotřebitele zásadní, a proto zpoplatněné prodloužení nebo opětovné prodlužování splatnosti dluhu nemusí být pro spotřebitele bez dalšího vždy výhodné. To je ostatně důvod, proč by spotřebitel měl mít možnost se rozmyslet, zda je pro něj prodloužení doby splatnosti úvěru nejvýhodnějším způsobem řešení jeho situace (oproti např. případné možnosti splátkového kalendáře), a tím spíše je nutno na prodloužení doby splatnosti nahlížet jako na další samostatnou smlouvu o úvěru.
182. V rozporu s přesvědčením účastníka řízení je správní orgán toho názoru, že ona samotná skutečnost, že spotřebitel má možnost prodloužit splatnost svého jednorázově splatného úvěru, nemůže figurovat jako jedna z proměnných vstupujících do otázky posouzení úvěruschopnosti provedeného před uzavřením úvěrové smlouvy v případě úvěru s jednorázovou splatností. Rozhodně ne takovým způsobem, že by převážila vyhodnocení solventnosti spotřebitele a z neúvěruschopného spotřebitele by rázem učinila spotřebitele úvěruschopného. Absolutně se však nelze principiálně ztotožnit s tezí účastníka řízení, že není nutné, aby se v rámci prvotního posouzení úvěruschopnosti spotřebitele ověřovalo, zda tento má dostatek volných finančních prostředků na úplné jednorázové splacení úvěru s jednorázovou splatností, když si takový spotřebitel může splatnost prodloužit. Tento přístup by totiž v podstatě znamenal zcela nepřijatelnou rezignaci na plnění zákonné povinnosti posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů.
183. Správní orgán má tak za prokázané, že **v období od 1.1.2019 do 14.11.2019 neměl účastník řízení zavedena vhodná pravidla a postupy posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů v případech žádostí o prodloužení doby splatnosti úvěru typu SPL, když úvěruschopnost spotřebitelů posuzoval pouze při žádosti o uzavření smlouvy o poskytnutí úvěru typu SPL, a již nikoli při žádosti o prodloužení splatnosti poskytnutého úvěru, a neměl tak aktuální informace o schopnosti spotřebitele úvěr splatit.**

Shrnutí

184. Správní orgán tak uzavírá tím, že z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů neověřoval informace od spotřebitelů

dostatečným způsobem, když mnohdy po nich vůbec žádné doklady pro účely ověření jimi deklarovaných informací ani nepožadoval. Současně správní orgán nerozumí tomu, jak může účastník řízení být věrohodně přesvědčen o tom, že ověřoval informace od spotřebitelů dokonce nad rámec požadovaný zákonem o spotřebitelském úvěru, když dle hodnocení správního orgánu účastník řízení zdaleka nedosahoval ani minimálního standardu vyžadování a ověřování klíčových informací od spotřebitelů o jejich příjmech a výdajích, požadovaného tímto zákonem. O premisách, ze kterých účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti vychází, tj. že doložení dokladů spotřebitelem nemá na přesnost posouzení úvěruschopnosti zásadnější vliv, nebo že v případech, kdy k doložení dokladů spotřebitelem nedojde, je úspěšnost posouzení úvěruschopnosti shodná, jako v případech s doloženými doklady, má správní orgán zásadní pochybnost, neboť dovedeno *ad absurdum* by pak nebylo dle „modelu“ účastníka řízení při poskytování spotřebitelských úvěrů třeba zjišťovat a ověřovat žádné informace o příjmech a výdajích spotřebitelů, což je praxe, kterou zákonodárce zjevně nepředpokládal. Naopak přístup požadující vždy doložení dokladu o příjmech spotřebitele není v rozporu s výkladem uplatňovaným českou judikaturou a s eurokonformním výkladem a o požadavku doložení příjmů spotřebitele nelze pro účely posouzení jeho úvěruschopnosti hovořit jako o něčem nepřiměřeném.

185. Na základě shora uvedených skutečností má správní orgán za zjištěné a prokázané, že účastník řízení tím, že nezavedl a neudržel vhodná pravidla a postupy z hlediska řádného poskytování spotřebitelských úvěrů, neboť

(a) v období od 17.5.2018 do 14.11.2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru typu SPL měl nastaven systém posuzování příjmů žadatele tak, že nepožadoval po spotřebitelích, kteří v žádosti o úvěr uvedli příjmy ve výši nižší než 35 000 Kč měsíčně, žádné doklady pro účely ověření jimi deklarovaných informací o výši příjmu [viz oddíl ad 1) části ad (iii) tohoto rozhodnutí – body 84. až 86.];

(b) v období od 10.10.2018 do 14.11.2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru typu IL měl nastaven systém posuzování příjmů žadatele tak, že nepožadoval po spotřebitelích, kteří žádali o úvěr s měsíční splátkou nižší než 3 000 Kč, žádné doklady pro účely ověření jimi deklarovaných informací o výši příjmu [viz oddíl ad 2) části ad (iii) tohoto rozhodnutí – body 87. až 89.];

(c) v období od 1.1.2019 do 14.11.2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru typu SPL a) měl nastaven systém posuzování výdajů spotřebitele tak, že vycházel z částky životního minima spotřebitele navýšené o fixní částku 500 Kč za žadatele o úvěr a 100 Kč za každou vyživovanou osobu v domácnosti, násobené koeficientem dle bydliště, a neověřoval tak spolehlivě, průkazně a dostatečně deklarované výdaje spotřebitele a b) násobil závazky zjištěné z výpisu z NRKI u splátkových produktů koeficientem 0,5, čímž takto zjištěné závazky ponižoval o polovinu, a při výpočtu disponibilního zůstatku spotřebitele tak nezohlednil skutečnou výši jeho výdajů [viz oddíl ad 3) části ad (iii) tohoto rozhodnutí – body 90. až 94.];

(d) v období od 1.1.2019 do 6.11.2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru typu IL měl chybně nastaven svůj CRM systém tak, že vůbec nezapočítával a tedy nebral v potaz závazky uvedené ve výpisu z NRKI u jednotlivých spotřebitelů, a řádně tak při vyhodnocení úvěruschopnosti neposuzoval závazky spotřebitelů [viz oddíl ad 4) části ad (iii) tohoto rozhodnutí – body 95. až 96.];

(e) v období od 1.1.2019 do 9.1.2020 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru typu IL měl chybně nastaven svůj CRM systém tak, že nebral v potaz údaje o výši výdajů zadáných spotřebitelem v žádosti o úvěr, a řádně tak při vyhodnocení úvěruschopnosti neposuzoval výdaje spotřebitelů [viz oddíl ad 5) části ad (iii) tohoto rozhodnutí – body 97. až 99.], a

(f) v období od 1.1.2019 do 14.11.2019 neměl zavedena vhodná pravidla a postupy posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů v případech žádostí o prodloužení doby splatnosti úvěru typu SPL, když úvěruschopnost spotřebitelů posuzoval pouze při žádosti o uzavření smlouvy o poskytnutí úvěru typu SPL, a již nikoli při žádosti o prodloužení splatnosti poskytnutého úvěru, a neměl tak aktuální informace o schopnosti spotřebitele úvěr splatit [viz oddíl ad 6) části ad (iii) tohoto rozhodnutí – body 100. až 106.],

porušil ustanovení § 15 odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se tak přestupku nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.

Sankce

186. Účastník řízení namítl v Doplnění odporu, že správní orgán při stanovení sankce nedostatečně přihlédl k materiální stránce přestupků, za které účastníka řízení sankcionuje. Ve vztahu k vytýkanému nedodržení písemné formy smlouvy o úvěru správní orgán dle názoru účastníka řízení nezohlednil skutečnost, že interpretace občanského zákoníku i nařízení eIDAS dosud není ustálená a ohledně otázky, kdy lze elektronické právní jednání považovat za písemné, existují v odborné právní literatuře významné rozdíly. Ve vztahu k vytýkaným pochybením týkajícím se posouzení úvěruschopnosti by správní orgán měl dle názoru účastníka řízení přihlídnout k tomu, že jeho do značné míry překvapivý výklad, tj. nepodmíněná absolutní povinnost ověřovat informace o výši příjmů a výdajů spotřebitelů prostřednictvím jejich doložení nezávisle ověřitelných údajů, dosud takto sám neformuloval, a to ani v dohledovém benchmarku č. 1/2014.
187. Účastník řízení se proto domnívá, že by správní orgán při hodnocení materiální stránky přestupků měl přihlídnout též ke skutečnosti, že i v rámci industrie spotřebitelských úvěrů probíhá kontinuální diskuze mezi ním, Českou bankovní asociací a Českou leasingovou a finanční asociací, aniž by skončila jasným závěrem, případně stanoviskem správního orgánu. Otázka výkladu rozsahu povinnosti poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, především v oblasti nízkých úvěrů, je tedy vnímána účastníky trhu jako nejednoznačná a diskuse o ní jako otevřená.
188. Účastník řízení se domnívá, že při stanovení sankce by mělo být přihlíženo k tomu, že po ukončení kontrolního řízení aktivně rozhodl o přijetí relevantních opatření k nápravě, o nichž informoval správní orgán, a že tedy vyvinul snahu o odstranění potenciálních pochybení. Zároveň je účastník řízení přesvědčen, že v optice všech skutečností nemůže být jemu vytýkané porušení právních předpisů posuzováno jako porušení vysoce závažné povahy. Za zcela neadekvátní pak považuje účastník řízení závěr správního orgánu, podle kterého mají vytýkané přestupky „systémový charakter“, což představuje přitěžující okolnost. Tento charakter je ovšem dle účastníka řízení dán principiálně odlišnou interpretací právních předpisů, a tedy v tomto směru se nutně jedná o systémovou otázku, kterou měl správní orgán naopak zohlednit jako polehčující okolnost.

189. Je tak dle účastníka řízení zjevné, že správní orgán při posouzení materiální stránky přestupku postupoval šablonovitě, vycházel téměř výhradně z nedostatečně odůvodněné typové závažnosti přestupku a nedostatečně přihlížel ke konkrétním okolnostem a postavení účastníka řízení. Účastník řízení má tak za to, že správní orgán měl za vytýkané nedostatky uložit napomenutí, nejvýše však pokutu u dolní hranice její výše.
190. Správní orgán k výše uvedenému konstatuje, že účastník řízení je **profesionálním subjektem** působícím v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů v době spáchání v tomto rozhodnutí sankcionovaných přestupků již více než 10 let⁷⁰ a podle nové právní úpravy pak jeden rok, a proto není možné zcela přejít jeho pochybení, když jimi byly naplněny skutkové podstaty celkem tři různých přestupků. Účastník řízení by vzhledem ke svému nikoli krátkému působení v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů měl znát základní předpis upravující tuto oblast a dodržovat povinnosti z tohoto předpisu vyplývající. Stejně tak by mu měla být známa judikatura vyšších soudů, která se problematikou posuzování úvěruschopnosti dlouhodobě zabývá.
191. Ustanovení § 158 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že **přestupky** podle tohoto zákona **projednává Česká národní banka**. Správní orgán byl tak legitimován projednat všechny předmětné přestupky.
192. Ustanovení § 35 přestupkového zákona zmocňuje správní orgán k **uložení** za přestupek **správního trestu** v podobě napomenutí, **pokuty**, zákazu činnosti, propadnutí věci nebo náhradní hodnoty nebo zveřejnění rozhodnutí o přestupku. Speciální úprava v ustanovení § 46e odst. 2 zákona o České národní bance dále zmocňuje správní orgán, že může uložit rovněž opatření k nápravě nebo odejmout oprávnění k činnosti podle příslušného právního předpisu.
193. V popsáném případě se stále jeví jako nejefektivnější prostředek, který zajistí splnění individuálně a generálně preventivního i represivního účelu sankce **uložení pokuty** dle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, které umožňuje správnímu orgánu uložit za přestupek ad ii) pokutu **do 20 000 000 Kč**. Uložení správního trestu v podobě napomenutí by se v daném případě správnímu orgánu jevílo jako něco naprosto neadekvátního.
194. Správní orgán při **určování druhu správního trestu** a jeho výměry přihlížel v souladu s ustanovením § 37 odst. 2 písm. a), c) a g) přestupkového zákona k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem a k povaze činnosti účastníka řízení. Zmíněné ustanovení § 37 přestupkového zákona upravuje demonstrativní výčet faktorů, z nichž bylo možné vzhledem k charakteru přestupků uplatnit pouze výše jmenované.
195. Podle ustanovení § 38 přestupkového zákona je **povaha a závažnost** přestupku dána zejména: a) významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen, b) významem a rozsahem následku přestupku, c) způsobem spáchání přestupku, d) okolnostmi spáchání přestupku, f) délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele a g) počtem jednotlivých dílčích útoků, které tvoří pokračování v přestupku.

⁷⁰ Podle přechozí právní úpravy disponoval účastník řízení příslušným živnostenským oprávněním k poskytování spotřebitelských úvěrů od 25.1.2013.

196. Účastník řízení svým jednáním spáchal následující přestupky osoby oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr: přestupek podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru a přestupek podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. k) téhož zákona. Dále pak účastník řízení svým jednáním spáchal přestupek nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru. Takové **porušení** předpisů upravujících oblast poskytování spotřebitelských úvěrů hodnotí správní orgán v jeho celkovém rozsahu jako **vysoce závažné povahy**, neboť je dáno obzvláště typovou závažností spáchaných přestupků, které všechny mají horní hranici pokuty ve výši 20 000 000 Kč, tedy nejvyšší možnou pokutu, kterou lze podle zákona o spotřebitelském úvěru uložit. Ve světle toho je pak správnímu orgánu vcelku nejasné, jak může být účastník řízení přesvědčen, že jemu vytýkaná porušení právních předpisů nemohou být posuzována jako porušení s povahou té nejvyšší závažnosti.
197. Pokud jde o **dotčené nebo ohrožené zájmy chráněné zákonem**, byly tyto u přestupků ad ii) a ad iii) shodné, když jimi byl ohrožen chráněný zájem na řádném průběhu procesu posouzení úvěruschopnosti spotřebitele a spolehlivosti jeho výsledku, resp. zájem klientů na tom, aby jim nebyl poskytnut spotřebitelský úvěr, který nebudou schopni splácet, a pouze se jím v konečném důsledku zhorší jejich celková finanční situace. Přestupek ad i) se přímo dotkl zájmu spotřebitele na dostatečné právní jistotě o tom, s kým, jak a kdy uzavřel smlouvu o spotřebitelském úvěru.
198. Co se týká **způsobu porušení** předpisu upravujícího oblast poskytování spotřebitelských úvěrů, považuje správní orgán přestupek ad i) za delikt **omisivní povahy**, neboť účastník řízení se jej dopustil opomenutím, resp. nekonáním tam, kde mu zákonná ustanovení povinnost nějakým způsobem konat ukládala (tj. při on-line sjednávání smluv o spotřebitelském úvěru zajistit písemný souhlas spotřebitelů se smlouvou o úvěru a písemnou formu smlouvy o spotřebitelském úvěru, včetně jejího opatření písemnými podpisy žadatele o úvěr a poskytovatele úvěru). Přestupky ad ii) a ad iii) považuje správní orgán za delikty **smišené povahy**, a to z části **omisivní**, neboť účastník řízení se v těchto případech dopustil opomenutí, resp. nekonání tam, kde mu zákonná ustanovení povinnost nějakým způsobem konat ukládala (tj. požadovat při posuzování příjmů žadatele o úvěr doložení jeho příjmů, brát v potaz a řádně posuzovat veškeré zjištěné závazky žadatele o úvěr a údaje o výši jeho výdajů a při poskytování spotřebitelského úvěru v podobě odložené platby posoudit úvěruschopnost žadatele) a z části **komisivní**, neboť účastník řízení se v tomto případě dopustil aktivního konání, které mu zákonná úprava zapovídala (tj. při posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr vycházet z jiné výše než je skutečně doložená výše jeho čistého příjmu a zohledňovat při výpočtu disponibilního zůstatku spotřebitele jinou než reálnou výši jeho závazků).
199. K **rozsahu porušení** právních předpisů správní orgán konstatuje, že se v daném případě jedná o souběh přestupků, a to vícečinný souběh nestejnorodý. Správní orgán proto při stanovení výše sankce vycházel ze zásady absorpce, kdy jsou sbíhající se přestupky postiženy pouze sankcí, která je zákonem stanovena za nejtěžší z nich, a v případě, že zákon stanoví pro sbíhající se přestupky shodné rozpětí sankcí, je potom ukládána sankce za přestupek nejzávažnější. Vzhledem k tomu, že zákon o spotřebitelském úvěru u všech spáchaných přestupků stanoví shodné rozpětí sankcí, správní orgán posoudil jako nejzávažnější ze všech přestupků přestupek ad ii), tj. přestupek spočívající ve velmi závažných nedostacích účastníkem řízení prováděného posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr. Správní orgán při úvaze o konkrétní výši sankce přihlížel v rámci zákonem stanoveného rozpětí též k tomu, že se účastník řízení při své činnosti dopustil

ještě dalších přestupků, přičemž tato skutečnost zvyšuje závažnost sankcionovaného protiprávního jednání a projevuje se přísnější sankcí (projev prvku asperačního při použití absorpční zásady).

200. Jako k **okolnosti, za níž byly přestupky spáchány**, přihlédl správní orgán především ke skutečnosti, že drtivá většina jednotlivých dílčích porušení zákona upravujícího práva a povinnosti při poskytování spotřebitelského úvěru měla u účastníka řízení v případě všech spáchaných přestupků zcela jednoznačně **systémový charakter**, když naprosto stejné nedostatky byly v jeho činnosti shledány, co se týče jednak on-line sjednávání smluv o spotřebitelském úvěru a dále i posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr při poskytování spotřebitelských úvěrů v rámci celého kontrolovaného období. U ani jednoho z účastníků řízení spáchaných porušení tak nelze v žádném případě hovořit o ojedinělosti a správní orgán byl nucen k této skutečnosti přihlédnout jako k **přítěžující okolnosti**. To, že se účastník řízení vytýkaných přestupků dopouštěl primárně v důsledků systémově vadného nastavení svých postupů a procesů, nelze obhájit toliko jinou interpretací právních předpisů, a není to určitě nic, co by mohlo a mělo být naopak zohledněno jako polehčující okolnost na straně účastníka řízení.
201. Co se týče otázky **zavinění**, jedná se o delikty založené na objektivní odpovědnosti, a proto konkrétní zavinění není třeba zkoumat. Pokud jde o **účinek protiprávního jednání** účastníka řízení, k naplnění skutkové podstaty těchto přestupků dochází bez ohledu na skutečnost, zda v konkrétním případě dojde příslušným jednáním ke vzniku škody na majetku zákazníků či nikoli. Vznik škody netvoří obligatorní znak skutkové podstaty těchto přestupků.
202. Se stejnou pečlivostí, s jakou správní orgán zjišťoval a hodnotil přítěžující okolnosti protiprávního jednání účastníka řízení, vyhledával i **skutečnosti svědčící ve prospěch** účastníka řízení. Správní orgán vzal při tom jako **polehčující okolnost** v úvahu skutečnost, že s účastníkem řízení nebylo dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu správním orgánem vedeno, a účastník řízení tak nebyl za žádný přestupek ani trestán. V souvislosti s názorem účastníka řízení, že při stanovení sankce by mělo být přihlíženo k tomu, že aktivně rozhodl o přijetí některých opatření k nápravě, připomíná správní orgán, že nemůže automaticky vzít jako polehčující okolnost to, že účastník řízení deklaroval snahu o odstranění svých pochybení do budoucna prostřednictvím dílčích nápravných opatření. Sama skutečnost, zda účastník řízení skutečně efektivně změnil své postupy a interní procesy, tak jak deklaroval, může být zjištěna, resp. ověřena až při další následné kontrole provedené správním orgánem.
203. Pokud jde o **materiální stránku přestupků** a její posouzení správním orgánem, tak má tento za to, že ve vztahu k jednotlivým vytýkaným porušením vždy dostatečně formuloval, k jakým porušením zájmů chráněných zákonem došlo (neboli v čem spočívala společenská škodlivost daného jednání), přičemž o konkrétním obsahu zákonných povinností nelze mít takových zásadních pochyb, jaké s odkazem na dosud neustálenou interpretaci nebo nekončící diskusi o výkladu rozsahu povinností poskytovatelů spotřebitelských úvěrů prezentuje účastník řízení. Správní orgán je přesvědčen, že otázka výkladu rozsahu plnění zákonných povinností při poskytování spotřebitelských úvěrů není vzhledem k existující judikatuře a výkladovým materiálům dohledového orgánu zásadně nejednoznačná. Určitě ne do té míry, že by zastávané pozice správního orgánu ve vztahu k vytýkaným pochybením týkajícím se posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů měly být pro účastníka řízení nějak překvapivé nebo neočekávatelné.

204. Pokud se má správní orgán vyjádřit k **povaze činnosti účastníka řízení**, pak lze konstatovat, že účastník řízení jako subjekt, jehož jednou z hlavních podnikatelských činností je poskytování spotřebitelských úvěrů, by měl při této činnosti přistupovat k povinnostem vyplývajícím z požadavku řádného posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr a obecně k administrování poskytnutí spotřebitelského úvěru maximálně zodpovědně a vyvarovat se jakýchkoli porušení zákona o spotřebitelském úvěru. V činnosti účastníka řízení vztahující se k oblastem on-line sjednávání smluv o spotřebitelském úvěru a posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr však správní orgán nespatřuje povahu řádného poskytování spotřebitelských úvěrů. I k tomu pak správní orgán přihlédl při stanovování výše uložené pokuty.
205. Správní orgán se zabýval také **majetkovými poměry** účastníka řízení, přičemž ještě před zahájením řízení zjistil, že podle rozvahy v plném rozsahu ke dni 31.12.2019 činil vlastní kapitál účastníka řízení 147 826 000 Kč (spis – č.l. 21) a podle výkazu zisku a ztráty v plném rozsahu ke dni 31.12.2019 byl výsledek hospodaření účastníka řízení za účetní období 85 085 000 Kč (spis – č.l. 22). Podle rozvahy v plném rozsahu ke dni 31.12.2020 činil vlastní kapitál účastníka řízení 152 454 000 Kč (spis – č.l. 25) a podle výkazu zisku a ztráty v plném rozsahu ke dni 31.12.2020 byl výsledek hospodaření účastníka řízení za účetní období 72 454 000 Kč (spis – č.l. 27). V průběhu řízení pak správní orgán ověřil **aktuální majetkové poměry** účastníka řízení, přičemž podle rozvahy v plném rozsahu ke dni 31.12.2021 činil vlastní kapitál účastníka řízení 253 237 000 Kč (spis – č.l. 195) a podle výkazu zisku a ztráty v plném rozsahu ke dni 31.12.2021 byl výsledek hospodaření účastníka řízení za účetní období 71 357 000 Kč (spis – č.l. 195) a podle rozvahy v plném rozsahu ke dni 31.12.2022 činil vlastní kapitál účastníka řízení 273 241 000 Kč (spis – č.l. 222) a podle výkazu zisku a ztráty v plném rozsahu ke dni 31.12.2022 byl výsledek hospodaření účastníka řízení za účetní období 108 816 000 Kč (spis – č.l. 223). Pakliže má tedy správní orgán zhodnotit dlouhodobé majetkové poměry účastníka řízení, lze konstatovat, že účastník řízení vykazuje stabilně výsledek hospodaření v desítkách milionů Kč a výši vlastního kapitálu v částce přesahující 250 000 000 Kč, neboli jeho majetkové poměry jsou natolik robustní, že uložená pokuta je jen jejich nepatrným zlomkem a v žádném případě tak pochopitelně nemůže být likvidační.
206. Správní orgán konstatuje, že závažnost porušení předpisů upravujících oblast poskytování spotřebitelských úvěrů ze strany účastníka řízení mu neumožnila vyřešit tato porušení pouze projednáním v řízení a od uložení peněžité sankce upustit. V tomto se správní orgán neztotožňuje s účastníkem řízení, který má za to, že správní orgán měl za vytýkané nedostatky uložit toliko napomenutí. Správní orgán však intenzitu porušení zákona o spotřebitelském úvěru způsobenou účastníkem řízení shledává jako takovou, u které není adekvátní jiné řešení, než uložení peněžité sankce, a to nikoli jen při dolní hranici jejího rozpětí. Ve výši této sankce pak správní orgán v žádném případě nevidí porušení žádné z obecných zásad trestního práva uplatnitelných v oblasti správního trestání, tedy ani porušení zásady přiměřenosti postihu. Postih účastníka řízení za přestupky, kterých se dopustil, neshledává správní orgán nijak nepřiměřeným. Uložení pokuty v její konkrétní výši za daná porušení zákona je pak bezpochyby v souladu s veřejným zájmem a je zajisté řešením, které odpovídá i všem okolnostem daného případu.
207. Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem a v souladu s kontinuitou rozhodovací sankční praxe České národní banky se správní orgán rozhodl uložit účastníku řízení peněžitou **pokutu ve výši 7 500 000 Kč** (slovy sedm a půl milionu korun českých), a to

podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru. Takto uložená pokuta představuje 37,5 % z maximální možné pokuty. Správní orgán je s ohledem na výši ukládané pokuty přesvědčen, že tato pokuta, přestože může být pro účastníka řízení citelná, nemůže být vzhledem k jeho robustním majetkovým poměrům považována za takovou, která by se mohla dotýkat jeho samotné ekonomické existence.

208. Na základě všech shora uvedených skutečností rozhodl správní orgán tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

K části II. výroku rozhodnutí – náhrada nákladů řízení

209. Správní orgán v rozhodnutí ze shora uvedených důvodů shledal, že účastník řízení svým jednáním porušil zákon o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení tedy vyvolal řízení porušením své povinnosti. Ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu stanoví, že povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou uloží správní orgán účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti. Prováděcí právní předpis stanoví výši paušální částky nákladů řízení a výši paušální částky nákladů řízení ve zvláště složitých případech nebo byl-li přibrán znalec.
210. Prováděcí předpis, tj. vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb., svým ustanovením § 6 odst. 1 stanovuje, že paušální částka nákladů řízení, které účastník vyvolal porušením své právní povinnosti, činí 1 000 Kč. Z uvedených důvodů uložil správní orgán účastníku řízení k úhradě náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí lze podat podle ustanovení § 152 správního řádu a přiměřeně též podle části druhé, hlavy VIII. téhož zákona rozklad k bankovní radě České národní banky, a to prostřednictvím sekce dohledu nad finančním trhem II, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, do 15 dnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí.

Ing. Ladislav Kročák
ředitel sekce dohledu nad finančním
trhem II
podepsáno elektronicky

Mgr. Luděk Pestr
pověřený řízením odboru správních řízení
a odbornosti na finančním trhu
podepsáno elektronicky

- rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č.j. 2024/42930/CNB/110 ze dne 4. dubna 2024, sp.zn. Sp/2020/150/573

V Praze dne 4. dubna 2024
Č. j.: 2024/042930/CNB/110
Počet stran: 33
Vypraveno dne: 5. dubna 2024

ROZHODNUTÍ O ROZKLADU

Bankovní rada České národní banky (dále „bankovní rada“) jako orgán příslušný podle § 5 odst. 2 písm. h) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o České národní bance“) rozhodovat o rozkladech proti rozhodnutím České národní banky v prvním stupni přezkoumala na základě rozkladu podaného dne 15. 12. 2023 společností Zaplo Finance s.r.o., IČO: 294 13 575, se sídlem 5. května 1746/22, 140 00 Praha 4 – Nusle, rozhodnutí České národní banky č. j. 2023/152538/650 ze dne 1. 12. 2023, sp. zn. Sp/2020/150/573, a po projednání rozkladu v rozkladové komisi ustavené podle § 152 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále „správní řád“) rozhodla takto:

Rozklad společnosti Zaplo Finance s.r.o., IČO: 294 13 575, se sídlem 5. května 1746/22, 140 00 Praha 4 – Nusle, se podle § 90 odst. 5 správního řádu ve spojení s § 46c zákona o České národní bance zamítá a rozhodnutí České národní banky č. j. 2023/152538/650 ze dne 1. 12. 2023 se potvrzuje.

ODŮVODNĚNÍ

[1.] Dne 27. 9. 2019 byla u společnosti Zaplo Finance s.r.o., IČO: 294 13 575, se sídlem 5. května 1746/22, 140 00 Praha 4 – Nusle (dále „účastník řízení“) zahájena kontrola zaměřená na dodržování povinností při výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o spotřebitelském úvěru“ nebo „ZSÚ“). O provedené kontrole byl dne 17. 2. 2020 vyhotoven protokol o kontrole č. j. 2020/026630/CNB/650 (dále „protokol o kontrole“), jehož stejnopis byl účastníkovi řízení doručen téhož dne. Proti protokolu o kontrole podal účastník řízení dne 10. 3. 2020 námitky, o kterých bylo rozhodnuto rozhodnutím o námitkách č. j. 2020/050458/CNB/650 ze dne 8. 4. 2020 tak, že žádné námitce vyhověno nebylo.

[2.] Přestupkové řízení zahájila Česká národní banka jako správní orgán prvního stupně (dále „správní orgán prvního stupně“) s účastníkem řízení vydáním příkazu č. j. 2020/039222/CNB/650 ze dne 5. 5. 2022 (dále „příkaz“). Příkaz byl doručen účastníkovi řízení téhož dne. Proti příkazu byl správnímu orgánu prvního stupně dne 11. 5. 2022 doručen včasný odpor účastníka řízení a správní orgán prvního stupně pokračoval v řízení.

[3.] Dne 1. 12. 2023, poté co správní orgán prvního stupně umožnil účastníkovi řízení realizovat jeho procesní práva, včetně možnosti nahlížet do spisu a podat vyjádření k podkladům rozhodnutí, vydal správní orgán prvního stupně rozhodnutí č. j. 2023/152538/650 (dále „napadené rozhodnutí“), kterým uznal v části I. výroku účastníka řízení vinným tím, že

- i) v období od 1. 1. 2019 do 14. 11. 2019 při on-line sjednávání smluv o spotřebitelském úvěru u prvních smluv o úvěru s jednorázovou splatností a prvních smluv o úvěru splatném ve splátkách nezajistil písemný souhlas spotřebitelů se smlouvou o úvěru v případech, kdy úvěr byl vyplacen bezhotovostně, a dále nezajistil, aby smlouvy o spotřebitelském úvěru byly opatřeny písemným podpisem jeho samotného a žadatelů o úvěr tak, aby byla zajištěna dostatečná právní jistota o tom, kdo a kdy právní úkon učinil, čímž nezajistil písemnou formu smlouvy o spotřebitelském úvěru;
- ii) v období od 3. 1. 2019 do 14. 11. 2019 poskytl spotřebitelské úvěry bez toho, aby před uzavřením smlouvy o úvěru řádně posoudil úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací, neboť
- a) v 55 případech z celkového vzorku 60 případů spotřebitelských úvěrů s jednorázovou splatností, konkrétně v případech spotřebitelů uvedených ve výroku I., výroková část ii) písmeno a), a to včetně odkazu na číslo úvěrové smlouvy a její dataci, při posouzení úvěruschopnosti nepožadoval od žadatele o úvěr doložení jeho příjmů;
 - b) u úvěrů, které poskytl dne 7. 5. 2019 panu [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE]), dne 28. 5. 2019 panu [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE]) a dne 23. 7. 2019 [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE]), vycházel účastník řízení z vyššího čistého příjmu, než byl skutečně těmito spotřebiteli doložen; a že
 - c) v 8 případech z celkového vzorku 60 případů spotřebitelských úvěrů s jednorázovou splatností, konkrétně v případech spotřebitelů pana [REDAKCE], paní [REDAKCE], [REDAKCE], dále pánů [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE], přičemž u každého z těchto spotřebitelů uvedl správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí odkaz na číslo úvěrové smlouvy a její dataci, při posouzení úvěruschopnosti účastník řízení nezohlednil veškeré závazky těchto spotřebitelů uvedené ve výpisu z Nebankovního registru klientských informací; a že
 - d) dne 21. 2. 2019 v 1 případě z celkového vzorku 9 případů spotřebitelských úvěrů splatných ve splátkách, konkrétně v případě spotřebitele [REDAKCE] (smlouva č. [REDAKCE] ze dne 21. 2. 2019) při posouzení úvěruschopnosti nezapočítal, a proto nebral v potaz jeho závazek uvedený ve výpisu z Nebankovního registru klientských informací;
- iii) nezavedl a neudržoval vhodná pravidla a postupy z hlediska řádného poskytování spotřebitelských úvěrů, neboť
- a) v období od 17. 5. 2018 do 14. 11. 2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru s jednorázovou splatností měl nastaven systém posuzování příjmů žadatele tak, že nepožadoval po spotřebitelích, kteří v žádosti o úvěr uvedli příjmy ve výši nižší než 35 000 Kč měsíčně, žádné doklady pro účely ověření jimi deklarovaných informací o výši příjmu;
 - b) v období od 10. 10. 2018 do 14. 11. 2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru splatného ve splátkách měl nastaven systém posuzování příjmů žadatele tak, že nepožadoval po spotřebitelích, kteří žádali o úvěr

s měsíční splátkou nižší než 3 000 Kč, žádné doklady pro účely ověření jimi deklarovaných informací o výši příjmu;

- c) v období ode dne 1. 1. 2019 do dne 14. 11. 2019 měl při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěrů s jednorázovou splatností nastaven systém posuzování výdajů spotřebitele tak, že vycházel z částky životního minima spotřebitele navýšené o fixní částku 500 Kč za žadatele o úvěr a 100 Kč za každou vyživovanou osobu v domácnosti, násobené koeficientem dle bydliště, a neověřoval tak spolehlivě, průkazně a dostatečně deklarované výdaje spotřebitele a dále, že násobil závazky zjištěné z výpisu z Nebankovního registru klientských informací u splátkových produktů koeficientem 0,5, čímž takto zjištěné závazky ponižoval o polovinu, a při výpočtu disponibilního zůstatku spotřebitele tak nezohlednil skutečnou výši jeho výdajů;
- d) v období od 1. 1. 2019 do 6. 11. 2019 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru splatného ve splátkách měl chybně nastaven svůj Customer Relationship Management (CRM) systém tak, že vůbec nezapočítával, a tedy nebral v potaz závazky uvedené ve výpisu z Nebankovního registru klientských informací u jednotlivých spotřebitelů, a řádně tak při vyhodnocení úvěruschopnosti neposuzoval závazky spotřebitelů;
- e) v období od 1. 1. 2019 do 9. 1. 2020 při posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů u úvěru splatného ve splátkách měl chybně nastaven svůj Customer Relationship Management (CRM) systém tak, že nebral v potaz údaje o výši výdajů zadáných spotřebitelem v žádosti o úvěr, a řádně tak při vyhodnocení úvěruschopnosti neposuzoval výdaje spotřebitelů; a
- f) v období od 1. 1. 2019 do 14. 11. 2019 neměl zavedena pravidla a postupy posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů v případech žádostí o prodloužení doby splatnosti úvěru s jednorázovou splatností, když úvěruschopnost spotřebitelů posuzoval pouze při žádosti o uzavření smlouvy o poskytnutí úvěru s jednorázovou splatností, a již nikoli při žádosti o prodloužení splatnosti poskytnutého úvěru, a neměl tak aktuální informace o schopnosti spotřebitele úvěr splatit.

[4.] Účastník řízení porušil § 104 ZSÚ, a to pokud jde o jednání popsané ve výroku I. výrokové části ad i) napadeného rozhodnutí. V případě jednání popsané ve výroku I. výrokové části ad ii) porušil účastník řízení § 86 odst. 1 ZSÚ. Konečně v případě jednání popsané ve výroku I. výrokové části ad iii) porušil účastník řízení § 15 odst. 1 a odst. 2 písm. c) ZSÚ. Tímto protiprávním jednáním se dopustil účastník řízení v případě jednání ad i) přestupku osoby oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr podle § 154 odst. 1 písm. k) ZSÚ, v případě jednání ad ii) přestupku osoby oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr podle § 154 odst. 1 písm. e) ZSÚ a v případě jednání ad iii) přestupku nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 148 odst. 1 písm. b) ZSÚ. Za tato protiprávní jednání byla účastníkovi řízení dle § 154 odst. 3 písm. c) ZSÚ následně uložena pokuta 7 500 000 Kč s využitím absorpčního principu.

[5.] Výrokem II. napadeného rozhodnutí správní orgán prvního stupně uložil účastníkovi řízení podle § 79 odst. 5 správního řádu ve vazbě na § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělků, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši

pašální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb. náhradu nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.

[6.] Dne 15. 12. 2023 podal účastník řízení proti napadenému rozhodnutí v zákonné 15denní lhůtě rozklad, který podrobně odůvodnil a podle kterého považuje napadené rozhodnutí za nesprávné a nezákonné, a to především z toho důvodu, že nebyla naplněna formální ani materiální stránka jemu vytýkaných přestupků, přičemž napadené rozhodnutí je přinejmenším v odůvodnění stanovení pokuty a její výše zjevně nepřezkoumatelné. Dále účastník řízení namítnul, že pokuta je zcela zjevně nepřiměřená.

[7.] V rozkladu navrhl účastník řízení bankovní radě zrušení výroků I. a II. napadeného rozhodnutí, resp. aby napadené rozhodnutí v plném rozsahu zrušila, a dále navrhnul zastavení řízení.

[8.] *V řízení o rozkladu přezkoumala bankovní rada napadené rozhodnutí v rozsahu uvedeném v § 98 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále „přestupkový zákon“).*

[9.] Bankovní rada po přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, dospěla k závěru, že správní orgán prvního stupně zjistil stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, a rozhodné skutečnosti odůvodňující vydání napadeného rozhodnutí. Věc také správní orgán prvního stupně správně posoudil též po právní stránce. Námitky účastníka řízení bankovní rada neshledala důvodnými.

[10.] S ohledem na obsáhlost napadeného rozhodnutí a podrobnost rozkladové argumentace vypořádává bankovní rada dílčí námitky ve struktuře předložené účastníkem řízení.

I. K přestupku dle § 154 odst. 1 písm. i) ZSÚ (k formě smlouvy dle § 104 ZSÚ)

[11.] *Účastník řízení namítá, že správní orgán prvního stupně došel k nesprávnému závěru, že smlouvy o spotřebitelském úvěru nebyly uzavřeny v písemné formě, a to z mnoha důvodů v rozkladu podrobně pospaných. Prvním důvodem je, že podmínkou uzavření smlouvy v písemné formě dle účastníka řízení není podpis jednatelů. Účastník řízení přitom zde vychází z interpretace pojmu „písemná forma“ zakotveného v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále „občanský zákoník“) a rozlišuje mezi právním jednáním učiněným v písemné formě a podpisem jako dvěma samostatnými kategoriemi s tím, že absence podpisu pouze zatěžuje právní jednání (smlouvu) vadou, která jen teoreticky může vést k neplatnosti právního jednání, viz § 104 ZSÚ. Otázku připojení podpisu na smlouvu o spotřebitelském úvěru ve vztahu k dodržení písemné formy této smlouvy proto účastník řízení označuje za irelevantní.*

[12.] *Druhým důvodem podle účastníka řízení je ten, že smlouvy o spotřebitelském úvěru není nutné fyzicky podepsat a postačí toliko, když je u právního jednání učiněného elektronickými prostředky vedle zachycení jeho obsahu umožněno určení jednatelů osoby (postačí přitom i „potenciální určitelnost“ a nikoli určení s naprostou jistotou), což bylo splněno a plyne z celého procesu kontraktace, ve kterém bylo konkrétního spotřebitele a úvěrujícího možno určit na základě uceleného řetězce okolností (u spotřebitele – identifikační údaje v žádosti o poskytnutí úvěru a návrhu smlouvy, zaslaná kopie občanského průkazu, ověřovací platba a on-line zákaznický účet, a u úvěrujícího – internetové stránky účastníka řízení, na nichž je smlouva uzavírána, předmluvní a smluvní dokumentace a průběžná a následná komunikace).*

[13.] *Třetím důvodem tvrzeným účastníkem řízení je argument, že smlouvy byly podepsány prostřednictvím „prostého“ elektronického podpisu ve smyslu čl. 3 (10) nařízení Evropského*

parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (dále „nařízení eIDAS“), resp. jiného typu elektronického podpisu ve smyslu zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce“), a to prostřednictvím „souboru dat“ tvořeného prostou e-mailovou nebo SMS zprávou zahrnující identifikační údaje spotřebitele ve spojení s následnou ověřovací platbou a předloženou kopií občanského průkazu a logicky spojeného se smlouvou o spotřebitelském úvěru (tj. připojeného k jiným datům). Otázku, zda to, co je možno kvalifikovat jako elektronický podpis jednající osoby, je dostatečně „logicky“ připojeno k elektronicky uzavřené smlouvě, považuje účastník řízení za virtuální a vyfabulovaný problém.

[14.] Dalším důvodem nesprávnosti závěru správního orgánu prvního stupně o neuzavření smluv o spotřebitelském úvěru v písemné formě má být dle účastníka řízení to, že je mu vytýkáno nezajištění písemného souhlasu spotřebitelů s uzavřením těchto smluv, přestože spotřebitelé zaškrtnutím příslušného pole projeví vůli smlouvu uzavřít, což ve smyslu úpravy kontraktačního procesu v občanském zákoníku považuje účastník řízení za návrh spotřebitele na uzavření smlouvy, neboli nabídku, která je pak jím (tedy účastníkem řízení) eventuálně akceptována. Požadavek na podpis spotřebitele a násobné potvrzení jeho již několikrát předtím projevené vůle jsou pro účastníka řízení v tomto ohledu nepřipadné, neboť veškeré kroky v rámci kontraktačního procesu byly mezi stranami přinejmenším konkludentně odsouhlaseny.

[15.] Účastník řízení souhrnně dovozuje, že „pro účely splnění povinnosti dle § 104 ZSÚ nemusí smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovat podpis, který by musel mít písemnou formu“. Vždy totiž mohou podle účastníka řízení vyvstat pochybnosti o tom, zda dotčenou smluvní stranu podepsala dotčená osoba (vydávání se za jiného, zfalšování osobních dokladů nebo nečitelnost podpisu) a § 104 ZSÚ proto nelze vykládat tak, že by povinností účastníka řízení mělo být za všech okolností zajistit, aby nevznikly jakékoliv pochyby o tom, že s ním uzavřel smlouvu konkrétní spotřebitel. Účastník řízení namítá, že takový požadavek nemůže být dovozen ani ze zákonné povinnosti účastníka řízení provozovat činnost s odbornou péčí dle § 75 ZSÚ (to platí tím spíše, že o porušení této povinnosti řízení vedeno není), tzn., že zákona podle účastníka řízení neplyne povinnost zavést mechanismus pro dostatečnou identifikaci daného spotřebitele při uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru.

[16.] Účastník řízení konečně u daného přestupku neshledává naplnění znaků materiální stránky tím, že zájmem chráněným zákonem je právní jistota a zajištění důkazů pro případné právní spory (účastník řízení ani spotřebitelé nespochybovali, že k uzavření smluv mezi nimi došlo) a nikoliv identifikace jednající osoby. Jediný, kdo se v kontraktačním procesu pokouší nalézt domnělá formální pochybení a konstruovat hypotetické problémy, které nikdy nenastaly, je sám správní orgán prvního stupně. Společenská škodlivost údajného jednání účastníka řízení byla nulová.

[17.] Bankovní rada odmítá námitky účastníka řízení jako nedůvodné a odkazuje zejména na body 30 až 49 napadeného rozhodnutí, ve kterých správní orgán prvního stupně podrobně vysvětlil, proč způsob, jakým účastník řízení uzavíral úvěrové smlouvy, nesplňoval náležitosti uzavření písemné smlouvy o spotřebitelském úvěru, a nebyla tak z jeho strany zajištěna písemná forma smlouvy o spotřebitelském úvěru. Již na tomto místě bankovní rada připomíná, že požadavek na dodržení písemné formy dovozuje správní orgán prvního stupně i sama bankovní rada též v případech, kdy je právní jednání opatřeno podpisem podle nařízení eIDAS.

[18.] Bankovní rada zdůrazňuje, že vyhovění zde uplatněným námitkám účastníka řízení by ve své podstatě znamenalo rezignaci na potřebu podpisu spotřebitele na úvěrové smlouvě, a to v jakékoli formě (písemné, elektronické). Bankovní rada proto nesouhlasí s účastníkem řízení, byť jde o právní jednání učiněné elektronickými prostředky, že postačí „potenciálně určit“ s určitou pravděpodobností jednající osobu. Bankovní rada ve světle této argumentace účastníka řízení dále konstatuje, že smlouva o spotřebitelském úvěru, jakožto vícestranné (zpravidla dvoustranné) jednání, musí být opatřena podpisy smluvních stran, lhostejno zda podpisem fyzicky vyhotoveným nebo elektronickým. Je tomu tak proto, že jde o kategorický požadavek zákona o spotřebitelském úvěru. Bankovní rada v tomto kontextu považuje za nesprávné rozlišovat mezi právním jednáním samým (učiněným v písemné, případně též elektronické formě) a podpisem (případně též elektronickým podpisem) jako dvěma samostatnými kategoriemi takovým způsobem, který činí účastník řízení. Podpis není právní jednání samo o sobě, ale stvrzuje se jím právní jednání toho, kdo podpis činí. V daném případě šlo o jednání ověřeného spotřebitele (tj. spotřebitele, jehož totožnost byla ověřena).

[19.] Podpis spotřebitele a osoby jednající za účastníka řízení na úvěrové smlouvě může být nahrazen mechanickými prostředky, pokud je to obvyklé. Způsob, jakým lze při právním jednání učiněném elektronickými prostředky písemnost elektronicky podepsat, je pak stanoven jiným právním předpisem. Takto je akceptovatelný i jiný typ elektronického podpisu ve smyslu § 7 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce“), který zároveň pro dodržení písemné formy připouští použití všech typů elektronických podpisů ve smyslu nařízení eIDAS. Nařízení považuje za elektronický podpis data v elektronické podobě, která jsou připojena k jiným datům v elektronické podobě, nebo jsou s nimi logicky spojena. Aby však mohla být tato elektronická data spojována s jinými daty v elektronické podobě, nebo k nim být připojena, musí zde být alespoň elementární časová souslednost, resp. souvislost mezi těmito daty. Přitom vyvstává jako klíčový okamžik ten, při kterém dochází k uzavření smlouvy mezi účastníkem řízení a žadatelem o spotřebitelský úvěr. Elektronická data vyjadřující elektronický podpis by proto měla být spojována (spárována, či jinak pochyby nevzbuzujícím způsobem připojena) právě s právním jednáním, zde tedy s návrhem smlouvy předloženým poskytovatelem spotřebitelského úvěru. Tento návrh může mít podobu elektronických dat. Tedy elektronický podpis spotřebitele je třeba spojit s návrhem účastníka řízení vyjádřeným také v elektronické formě.

[20.] Za okamžik uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru – pakliže je uzavírána on-line bez fyzické přítomnosti spotřebitele – bankovní rada považuje moment, kdy dojde ze strany spotřebitele (žadatele o úvěr) k účinnému přijetí návrhu na uzavření smlouvy činěného poskytovatelem spotřebitelského úvěru. Není možné se proto ztotožnit s obrácením rolí smluvních stran tak, jak to podává účastník řízení. Bankovní rada totiž nechápe za okamžik akceptace smlouvy, kterýkoli okamžik, ke kterému byl udělený jakýkoli (třeba i bez ověření) souhlas žadatele o úvěr s určitým zněním úvěrové smlouvy. Tedy v posuzovaném případě souhlas žadatele o úvěr nemohl být účinně dán ještě před tím, než vůbec došlo k založení uživatelského účtu tímto žadatelem o úvěr, a před tím, než došlo k posouzení úvěruschopnosti žadatele a ke schválení žádosti o úvěr ze strany účastníka řízení. Návrh úvěrové smlouvy nemohl účastník řízení činit vůči spotřebiteli ještě před založením účtu spotřebitelem a schválením úvěru účastníkem řízení jakožto poskytovatelem spotřebitelského úvěru. Tedy logicky, žadatel o úvěr nemohl akceptovat návrh smlouvy ještě před tím, než podal žádost o úvěr, a před tím, než došlo k posouzení jeho úvěruschopnosti a schválení úvěru účastníkem řízení, a ani před tím, než došlo mezi stranami k dohodě o způsobu podpisu úvěrové smlouvy. Přičemž platí, že totožnost žadatele musela být v době akceptace návrhu řádně ověřena tak, aby účastník řízení mohl vycházet z toho, že smlouva byla skutečně uzavřena s žadatelem

o úvěr. Posloupnost uzavření smlouvy je tedy právně opačná oproti tomu, co tvrdí v rozkladu účastník řízení. Návrh úvěrové smlouvy činí poskytovatel spotřebitelského úvěru vůči spotřebiteli v návaznosti na posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr, přičemž tak činí až po podání žádosti o úvěr a činí tak s odbornou péčí.

[21.] Návrh na uzavření smlouvy je ve skutečnosti činěn ze strany účastníka řízení teprve tehdy, kdy je návrh smlouvy určitého znění (třebaže předběžně odsouhlasen žadatelem o úvěr) zaslán žadateli o úvěr k akceptaci, např. též e-mailem s tím, že je mu navrhovaná smlouva zpřístupněna v jeho zákaznickém účtu. Právě v této chvíli, kdy je učiněn závazný návrh smlouvy ze strany účastníka řízení, lze uvažovat o akceptaci návrhu spotřebitelem. Vše co spotřebitel, resp. žadatel o úvěr, učinil do tohoto okamžiku, tj. zaslání e-mailové nebo SMS zprávy s identifikačními údaji, poskytnutí kopie občanského průkazu nebo provedení ověřovací platby, a co účastník řízení pokládá za data v elektronické podobě připojená k jiným datům v elektronické podobě, nepovažuje bankovní rada za formu elektronické „akceptace“. Jinými slovy, předběžná výměna informací ani souhlasy udělené předběžně žadatelem o úvěr nelze považovat za akceptaci úvěrové smlouvy, a tudíž tato nemohla být ani uzavřena, ledaže na tuto výměnu informací a uděleným souhlasům ze strany spotřebitele navazuje učinění návrhu na uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru ze strany účastníka řízení a akceptace ze strany spotřebitele.

[22.] Kontraktační proces s využitím elektronického podpisu, resp. elektronických dat, má vypadat tedy tak, že elektronická data představující podpis spotřebitele lze připojovat k jiným datům v elektronické podobě představujícím smlouvu až po zaslání takového návrhu smlouvy, přičemž zaslání návrhu úvěrové smlouvy má následovat až po posouzení úvěruschopnosti žadatele o spotřebitelský úvěr.

[23.] Účastník řízení v průběhu roku 2021 svoji praxi při uzavírání smluv o spotřebitelském úvěru změnil, když implementoval opatření k zajištění dodržení požadavku na písemnou formu smlouvy o úvěru, která spočívala ve zpětné verifikaci souhlasu klienta s uzavřením smlouvy prostřednictvím zadání jedinečně generovaného PINu uloženého v informačním systému v zakódované podobě. Právě to podle správního orgánu prvního stupně a také podle bankovní rady představovalo v procesu uzavírání smlouvy o spotřebitelském úvěru potřebný (a do té doby absentující) písemný souhlas spotřebitele, byť učiněný elektronickým podpisem, s návrhem smlouvy. Písemná forma smlouvy je tedy zachována i prostřednictvím elektronického podpisu spotřebitele, pokud však k němu dochází až poté, co byla žádost o úvěr účastníkem řízení schválena a samotná smlouva o úvěru je poskytnuta spotřebiteli (žadateli o úvěr) k seznámení a akceptaci. Jde-li o elektronický kontraktační proces, kdy je např. spotřebiteli návrh smlouvy zaslán na email, resp. mu je zpřístupněn k akceptaci v on-line zákaznickém účtu, lze akceptovat též mechanismus, kdy je spotřebitel k podpisu vyzván (např. SMS) a k podpisu ze strany spotřebitele dojde následně zadáním vygenerovaného jedinečného PIN kódu, který byl před tím zpřístupněn účastníkem řízení právě a jen akceptujícímu spotřebiteli. Tak tomu však v období uvedeném ve výroku I. výroková část i) napadeného rozhodnutí nebylo.

[24.] K námitce účastníka řízení, že je třeba za písemný souhlas spotřebitelů s uzavřením smlouvy považovat to, že spotřebitelé ve formuláři žádosti o úvěr zaškrtnutím příslušného pole projevíli současně vůli smlouvu o úvěru uzavřít, bankovní rada konstatuje, že písemný souhlas spotřebitele v případě, kdy peněžní prostředky z poskytnutého úvěru byly vyplaceny spotřebiteli bezhotovostně, měl být účastníkem řízení zajištěn ve fázi uzavírání smlouvy. Verifikovaný souhlas žadatele o úvěr s návrhem smlouvy, tj. akceptaci smlouvy spotřebitelem, nelze zaměňovat za dříve učiněný souhlas žadatele o úvěr, činěný jakožto jednostranné právní jednání, a vyjadřující toliko zájem o poskytnutí úvěru dle účastníkem řízení avizovaných podmínek. To platí tím spíše, že v daném případě šlo o souhlas činěný spotřebitelem ve fázi

před podáním on-line žádosti o úvěr, kdy ještě není nikterak zaručeno, že úvěr bude skutečně poskytnut, a nebylo ani účastníkem řízení ověřeno, že takový souhlas skutečně udělila ta osoba, s níž má být později uzavřena smlouva o úvěru. Pokud by poskytnutí úvěru ze strany účastníka řízení mělo být zaručeno vždy, pak není jasné, jak mohlo probíhat posuzování úvěruschopnosti v souladu se zákonem, viz část II. tohoto rozhodnutí o rozkladu.

[25.] Bankovní rada též znovu připomíná povinnost poskytovatele spotřebitelského úvěru provozovat podle § 75 ZSÚ svou činnost s odbornou péčí. To podle bankovní rady zahrnuje i aktivitu směřující k předcházení situacím, ze kterých mohou při poskytnutí spotřebitelského úvěru vzniknout spory, nejistoty a nejasnosti mezi účastníkem řízení jakožto poskytovatelem spotřebitelského úvěru a spotřebiteli. Požadavek na platné uzavření smlouvy, tj. že smlouva je platně podepsána a že je skutečně podepsána osobou, která o úvěr požádala, ať už fyzicky nebo elektronicky, představuje základ. V přímém kontrastu s tím a v konečném důsledku i v rozporu s odbornou péčí je naopak postoj účastníka řízení vyjádřený v podaném rozkladu, tj. že smlouvy o spotřebitelském úvěru není nutné podepsat (byť elektronicky) a postačí jen, když je zachycen obsah právního jednání učiněného elektronickými prostředky. Právě tímto přístupem však mohou vznikat pochybnosti o uskutečnění právního jednání, tedy že jej učinila jednoznačně a platně identifikovaná jednající osoba.

[26.] Bankovní rada souhlasí, že se mohou v praxi vyskytnout případy např. padělaných dokladů a falšovaných podpisů, tj. nelze povinnost poskytovatele spotřebitelského úvěru chápat absolutně v tom smyslu, že musí zajistit „za všech okolností, aby identifikoval osobu, s níž uzavírá smlouvu“. Tento argument však nemůže ospravedlnit postup účastníka řízení, který rezignuje *a priori* na jakékoli relevantní ověřování v průběhu komunikace se spotřebitelem na dálku (přinejmenším ve fázi před poskytnutím úvěru). Souhlas vyjádřený takovou účastníkem řízení nikterak ověřenou osobou (ve smyslu ověření její totožnosti) ještě před zasláním návrhu úvěrové smlouvy ze strany účastníka řízení k jeho akceptaci žadatelem o úvěr, totiž účastník řízení považoval za souhlas s návrhem smlouvy učiněný spotřebitelem. Účastník řízení však byl povinen postupovat tak, aby nedocházelo ke vzniku stavu právní nejistoty (kdy není ověřeno, kdo žádost o spotřebitelský úvěr skutečně podává a kdo ve skutečnosti činí souhlas s podmínkami poskytnutí úvěru).

[27.] Bankovní rada uzavírá, že nezpochybňuje možnost uzavřít smlouvu o spotřebitelském úvěru způsoby předvídanými nařízením eIDAS tak, aby bylo učiněno zadost zákonnému požadavku na písemnou formu takové smlouvy. Nařízení eIDAS pak skutečně považuje za podpis širokou škálu prostředků (např. právě i zasílání unikátních kódů formou SMS zpráv k potvrzení smlouvy apod.). Problém však spočíval u účastníka řízení v nastavení kontraktačního procesu. Správně by totiž měl být písemný souhlas spotřebitele zajištěn v okamžiku uzavírání smlouvy o spotřebitelském úvěru, resp. spotřebitel měl souhlasit se závazným návrhem smlouvy činěným účastníkem řízení po schválení úvěru. Spotřebitel by tak měl písemnou smlouvu o úvěru podepsat, třeba i elektronickým podpisem, v podobě, v jaké byla stranami v konečném kroku kontraktačního procesu odsouhlasena. Logicky měl být k takovému podpisu spotřebitel účastníkem řízení vyzván. Návrh měl totiž činit účastník řízení. Ve skutečnosti účastník řízení v případě poskytování úvěru typu s jednorázovou splatností (úvěr typu SPL) souhlas spotřebitele s návrhem smlouvy o spotřebitelském úvěru, kterým dojde k uzavření takové smlouvy, zaměňuje se souhlasem spotřebitele při zakládání uživatelského účtu, který je vyjádřen v on-line žádosti o úvěr potvrzením spotřebitele, že si tento přečetl předmluvní informace a smlouvu o úvěru a seznámil se tak s jejím zněním. V případě úvěru splatného ve splátkách (úvěr typu IL) spotřebitel při zakládání uživatelského účtu udělil souhlas se zněním smlouvy prostřednictvím SMS kódu. Jde tedy v podstatě o dva souhlasy: (i) ten se závazným návrhem úvěrové smlouvy předložený spotřebiteli po schválení úvěru a (ii) souhlas spotřebitele, kterým projevil na internetových stránkách účastníka řízení

svůj zájem o poskytnutí spotřebitelského úvěru a uzavření smlouvy, jejíž vzor byl na internetových stránkách přístupný. Posloupnost kroků v rámci uzavírání úvěrové smlouvy nelze libovolně zaměňovat, jak činí právě účastník řízení.

[28.] Kontinentální civilní právo, včetně kontraktačního procesu má původ již v římském právu. Technologický pokrok má podle bankovní rady dopad do možnosti uzavírat smlouvu stranami bez nutnosti fyzické přítomnosti, a to např. i elektronicky. Nic z toho správní orgán prvního stupně ani bankovní rada nikterak nezpochybňuje. Bankovní rada však nesouhlasí, že je možné zcela opominout samotné základy civilního práva, resp. způsob kontraktace, tak jak činí účastník řízení v rozkladu s argumentem, že nelze „lpět na jakýchsi formalistických, ceremoniálních a archaických požadavcích spojených s historickým způsobem právního styku“. Rozleptávání pravidel kontraktačního procesu ze strany účastníka řízení do té míry, že není ani jasné, kdo úvěrovou smlouvu podepsal a kdy tak učinil, musí bankovní rada odmítnout. Bankovní rada dodává, že požadavky ohledně způsobu uzavírání spotřebitelských smluv upravuje zákon o spotřebitelském úvěru, a to včetně založení působnosti a pravomoci orgánu dohledu, který porušení zvláštních pravidel může též vynucovat.

[29.] Argumentace účastníka řízení doktrinárními závěry v bodě 22 rozkladu a poznámce pod čarou č. 3, stejně jako odůvodnění v části D. rozkladu, se tak mýlí s podstatou odůvodnění napadeného rozhodnutí. Dle bankovní rady je patrný úmysl zákonodárce, který vyplývá z požadavku na písemnou formu smlouvy o spotřebitelském úvěru. Tímto úmyslem je nastolit právní jistotu ve smluvních vztazích vznikajících při uzavírání spotřebitelských úvěrů, což lze zřetelně vyčíst i z důvodové zprávy k zákonu o spotřebitelském úvěru.

[30.] Bankovní rada se neztotožňuje ani s tím, že by u daného přestupku nebyla naplněna jeho materiální stránka, když společenská škodlivost uzavírání úvěrových smluv se zjevnými nedostatky formy, na které pak mohou navazovat finanční ztráty spotřebitelů, je neoddiskutovatelná. Zájem spotřebitele, jakožto zájem chráněný zákonem, na dostatečné právní jistotě o tom s kým, jak a kdy uzavřel smlouvu o spotřebitelském úvěru, pak rovněž není možno přehlížet. Pokud jde o podrobné vypořádání námítky účastníka řízení o údajném nenaplnění materiální stránky přestupku, odkazuje bankovní rada dále na část IV. tohoto rozhodnutí o rozkladu, kde se s touto námitkou vznesenou opakovaně na různých místech rozkladu vypořádala komplexně.

II. K přestupku dle § 154 odst. 1 písm. e) ZSÚ (posouzení úvěruschopnosti)

[31.] *Účastník řízení namítá s odkazem na historický výklad, že právní úprava posouzení úvěruschopnosti spotřebitele v zákoně o spotřebitelském úvěru a jeho současné (pozn. v době podání rozkladu navrhované) novelizace podává, že nelze dovodit jednotnou plošnou míru požadavků na posouzení úvěruschopnosti a že při určení požadované hloubky prověřování příjmů a výdajů spotřebitele je nutné vždy s ohledem na princip přiměřenosti brát v úvahu výši poskytovaného úvěru.*

[32.] *Dále účastník řízení namítá ve svůj prospěch právní úpravu posuzování úvěruschopnosti v právu EU, tj. směrnici 2008/48/ES, o smlouvách o spotřebitelském úvěru (dále „Směrnice“) a její výklad podaný v Obecných pokynech pro poskytování a sledování úvěrů EBA/GL/2020/06 (dále „Pokyny“) Evropského orgánu pro bankovníctví (dále „EBA“). Na základě těchto Pokynů dochází účastník řízení k závěru o nutnosti přizpůsobit rozsah vyšetřovací povinnosti poskytovatelů úvěrů při posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr a dále při volbě vhodných metod a přístupů principu přiměřenosti a konkrétním okolnostem případu, zejména pak výši a druhu poskytovaného úvěru.*

[33.] *Z judikatury Soudního dvora Evropské unie lze podle účastníka řízení interpretovat, že poskytovatel úvěru se zásadně může spolehnout na informace sdělené spotřebitelem, ledaže*

s ohledem na okolnosti konkrétního případu musí pochybovat o jejich správnosti. Závěr, že rozsah povinností poskytovatele úvěru při posuzování úvěruschopnosti, resp. hloubka jejího prověřování, závisí především na výši jistiny poskytovaného úvěru, opírá účastník řízení o českou i zahraniční právní teorii a relevantní judikaturu českých a zahraničních soudů (např. rakouského Nejvyššího soudního dvora). Z tohoto závěru má pak podle účastníka řízení vyplývat, že poskytovatelé úvěru nejsou povinni systematicky ověřovat pravdivost informací poskytnutých spotřebitelem (nejsou dokonce povinni se ho na takové informace ani dotazovat) a mohou zohlednit případné dříve získané znalosti o finanční situaci úvěrovaného spotřebitele.

[34.] Účastník řízení dále poukazuje na rozsudek Nejvyššího soudu č. j. 33 Cdo 1819/2023-133 ze dne 27. 9. 2023, jehož závěry jsou podle účastníka řízení takové, že poskytovatelé spotřebitelských úvěrů nejsou povinni ověřovat úvěruschopnost spotřebitele vždy a za všech okolností a že povinnost poskytovatelů ověřovat úvěruschopnost nelze vykládat samoučelně jako povinnost „pro povinnost“, ale tak, aby byl naplněn smysl a účel této povinnosti, tj. ověřovat úvěruschopnost v těch situacích a v takovém rozsahu, v jakém to vyžadují konkrétní okolnosti případu.

[35.] Závěrem účastník řízení namítá s odkazem na výzkumnou zprávu Vysoké školy ekonomické v Praze „Používání statistických modelů při ověřování úvěruschopnosti spotřebitelských modelů“ (předloženou jím v průběhu řízení), že poskytovatel úvěru se může při posouzení úvěruschopnosti v případě kvalitního statistického modelu v kombinaci s behaviorálními daty o spotřebitelově předchozí schopnosti splácet zcela obejít bez doložení příjmů a výdajů, zmiňuje i novelu zákona o spotřebitelském úvěru, která mimo jiné od 1. 1. 2024 připustila možnost využití automatizovaných modelů při ověřování informací poskytnutých spotřebitelem v rámci posouzení jeho úvěruschopnosti.

[36.] Konečně účastník řízení tak uzavřel, že jako poskytovatel úvěrů s nízkými částkami jistin (90 % všech jím poskytnutých úvěrů nepřesáhlo 20 000 Kč) nebyl povinen shromažďovat informace týkající se výše a původu příjmů a výdajů spotřebitelů, a proto ani nemohl být a nebyl povinen jakékoli údaje poskytnuté spotřebiteli posuzovat, ověřovat či dokonce vyžadovat doklady prokazující spotřebiteli tvrzené skutečnosti. V případech, kdy tak přesto činil, tj. pokud spotřebiteli deklarovaná výše příjmu přesáhla 35 000 Kč, porovnával jimi poskytnuté informace o příjmech a výdajích s interními a externími databázemi a statistickými daty. Účastník řízení tak dle svého přesvědčení posuzoval úvěruschopnost spotřebitelů v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru, resp. spíše až nad rámec jím vyžadovaný, a daného přestupku se tak nedopustil.

[37.] Bankovní rada odmítá tyto námitky účastníka řízení jako nedůvodné.

[38.] Hlavním argumentem účastníka řízení je, že nebyl povinen shromažďovat informace týkající se výše a původu příjmů a výdajů spotřebitelů, a proto ani nemohl být a nebyl povinen jakékoli údaje poskytnuté spotřebiteli posuzovat, ověřovat či dokonce vyžadovat doklady prokazující spotřebiteli tvrzené skutečnosti. S tím bankovní rada zásadně nesouhlasí.

[39.] Podle § 84 odst. 1 ZSÚ platí, že poskytovatel a zprostředkovatel před poskytnutím rady podle § 85 odst. 1 téhož zákona nebo posouzením úvěruschopnosti spotřebitele podle § 86 uvedeného zákona zveřejní nebo spotřebiteli sdělí, jaké informace a doklady pro jejich ověření musí spotřebitel poskytovateli nebo zprostředkovateli poskytnout za účelem posouzení jeho úvěruschopnosti a poskytnutí rady ohledně výběru pro spotřebitele vhodného produktu spotřebitelského úvěru a dobu pro jejich poskytnutí. Tyto informace musí být přiměřené a nezbytné. Žádá-li poskytovatel o tyto informace prostřednictvím zprostředkovatele, zprostředkovatel vyžádané informace předá poskytovateli. Podle § 84 odst. 2 ZSÚ spotřebitel poskytne poskytovateli nebo zprostředkovateli na základě požadavků poskytovatele nebo zprostředkovatele podle odstavce 1 úplné a pravdivé informace. Pokud je to k posouzení

úvěruschopnosti spotřebitele nezbytné, poskytnuté informace je spotřebitel povinen poskytovateli nebo zprostředkovateli na jeho žádost vysvětlit, popřípadě doplnit. Tyto informace je za účelem posouzení úvěruschopnosti spotřebitele poskytovatel a zprostředkovatel povinen ověřit způsobem přiměřeným dané situaci, je-li to nutné, též použitím nezávisle ověřitelných údajů.

[40.] Podle § 86 odst. 1 a 2 ZSÚ platí: (1) Poskytovatel před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudí úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet. (2) Poskytovatel při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů. Hodnotu majetku přitom zohledňuje tehdy, jestliže ze smlouvy o spotřebitelském úvěru vyplývá, že spotřebitelský úvěr má být částečně nebo úplně splacen výnosem z prodeje majetku spotřebitele, nikoli pravidelnými splátkami, nebo jestliže z finanční situace spotřebitele vyplývá, že bude schopen splácet spotřebitelský úvěr bez ohledu na své příjmy.

[41.] Ze zákonných ustanovení tedy plyne nezbytnost posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr ze strany účastníka řízení. Na základě jakých informací a v jaké kvalitě má být úvěruschopnost posouzena stanoví § 86 ZSÚ. Z těchto zákonných požadavků tedy plyne pro účastníka řízení jako poskytovatele spotřebitelských úvěrů povinnost posuzovat úvěruschopnost. Způsob, jakým tak účastník řízení v praxi činí, je na účastníkovi řízení, pokud takový způsob vede k naplnění zákonné povinnosti. Dostatečnost vyžadovaných a posuzovaných informací se tak může lišit podle okolností. Lze proto souhlasit s účastníkem řízení, že neexistuje jeden jediný způsob plošně aplikovatelný pro celý trh poskytovatelů spotřebitelských úvěrů. Sama výše úvěru může mít vliv na rozsah prověřování. To bankovní rada též připouští, nicméně je nutné brát v úvahu, že posuzování úvěruschopnosti spotřebitele bude záviset i na dalších faktorech, jako jsou příjmové a majetkové poměry spotřebitele, míra zadlužení a schopnost splácet úvěr. Tato kritéria mohou být u různých spotřebitelů různá, tedy vysoký úvěr nepředstavuje pro jednoho spotřebitele větší problém, co do splácení, jako pro jiného spotřebitele.

[42.] Ve vztahu k účastníkovi řízení bankovní rada připomíná, že účastník řízení poskytuje tzv. mikropůjčky, tedy jednorázově splatné spotřebitelské úvěry na relativně nižší částky se lhůtou splatnosti zpravidla do 30 dnů, které však dlouhodobě vykazují nejrizikovější předpoklady, že spotřebitelé budou mít problémy s jejich splácením a dostanou se jejich prostřednictvím tzv. dluhové spirály. Právě proto je třeba na řádné provedení posouzení úvěruschopnosti klást velký důraz i v obchodním modelu účastníka řízení založeném na poskytování úvěrů malého objemu, aby se předešlo situacím, kdy je úvěr v důsledku nedůsledně provedeného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele poskytnut takovému spotřebiteli, kterému vůbec poskytnut být neměl. Nelze tedy k posouzení úvěruschopnosti přistupovat šablonovitě s tvrzením, že nízká výše jistiny úvěru opodstatňuje malou pečlivost při tomto posouzení nebo dokonce vylučuje vůbec potřebu jeho provedení. Požadavek na poskytovatele spotřebitelského úvěru, aby i u úvěru ve výši do 20 000 Kč prověřil příjmy a výdaje spotřebitele, ověřil jejich pravdivost a vyhodnotil pravděpodobnost schopnosti spotřebitele takový úvěr splatit, proto není v rozporu s principem přiměřenosti.

[43.] K účastníkem řízení v rozkladu zmiňovanému principu přiměřenosti bankovní rada odkazuje na vypořádání v bodech 136 až 138 napadeného rozhodnutí, se kterým souhlasí. Samotnou proporcionalitu postupů a pravidel pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele je podle bankovní rady třeba chápat širěji, a to ve vztahu k charakteru, rozsahu a složitosti poskytovatelem úvěru vykonávaných činností, objemu jím poskytnutých úvěrů a rozsáhlostí distribuční sítě a dalším aspektům. Bankovní rada opětovně zdůrazňuje, že účastník řízení princip proporcionality nepřijatelně a účelově zužuje a fixuje pouze a jen na výši poskytovaného úvěru. Přitom ten samý účastník řízení na jedné straně odmítá „plošnou míru požadavků“ na posouzení úvěruschopnosti, zároveň však na straně druhé u úvěrů v tisícových částkách (tj. mikroúvěrů, které majoritně poskytuje) v důsledku nesprávné a mechanické aplikace principu přiměřenosti rezignoval na ověřování příjmů a výdajů spotřebitelů pomocí doložení dokladů o těchto příjmech a výdajích. Přitom právě doložení těchto dokladů lze považovat za metodu s největší vypovídající hodnotou díky bezprostřednosti sdílených verifikovaných informací.

[44.] Ke shora uvedenému bankovní rada odkazuje na účel regulace v zákoně o spotřebitelském úvěru a na body 41 a 42 rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 8/2023-57 ze dne 14. 2. 2024 podle kterého „[ú]čelem regulace dané aktuálním zákonem o spotřebitelském úvěru s předobrazem ve směrnici 2008/48/ES je stejně jako u zákona č. 145/2010 Sb. ochrana spotřebitelů před rizikovými úvěry a řešení problému rostoucí zadluženosti domácností (srov. zejména body 8 a 26 odůvodnění směrnice 2008/48/ES, důvodovou zprávu k zákonu č. 145/2010 Sb. a důvodovou zprávu k zákonu č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru). Ve vztahu k povinnosti poskytovatele posoudit úvěruschopnost žadatele o úvěr Soudní dvůr EU uvedl, že smyslem této povinnosti je mj. učinit věřitele odpovědným a zabránit mu v poskytnutí úvěru spotřebitelům, kteří nejsou bonitní; cílem takové povinnosti je chránit spotřebitele před riziky předlužení a úpadku, pro spotřebitele má tedy tato povinnost poskytovatele zásadní význam (srov. např. rozsudky ze dne 18. 12. 2014 ve věci C-449/13, CA Consumer Finance proti Ingrid Bakkaus a další; ze dne 6. 6. 2019, Schyns, C-58/2018, ze dne 5. 3. 2020, OPR-Finance, C-679/18).“ (text podtržen bankovní radou).

[45.] Bankovní rada dále připomíná také rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 30/2015-39, ve kterém soud zdůraznil, že „zákon o spotřebitelském úvěru klade velký důraz na ochranu spotřebitelů před neodpovědným zadlužováním, které je v současnosti závažným společenským problémem, jehož řešení patrně nelze ponechat pouze na odpovědnosti samotných dlužníků. K řešení tohoto problému tak mají věřitelé přispět tím, že budou před uzavřením úvěrových smluv pečlivě zkoumat schopnost spotřebitele úvěr splácet a eliminovat tak možné tendence spotřebitelů zkreslovat své majetkové poměry ve snaze získat spotřebitelský úvěr, bez ohledu na předchozí uvážení o svých schopnostech jej splácet. Jedná se tedy o právní úpravu orientovanou na ochranu spotřebitele, jakožto slabší smluvní strany, která s sebou nese naopak větší zatížení povinnostmi na straně podnikatele – zde poskytovatele spotřebitelského úvěru.“ (text podtržen bankovní radou).

[46.] Bankovní rada odkazuje rovněž na rozsudek Soudního dvora Evropské unie (dále „SDEU“) ze dne 11. 1. 2024, Nárokuj s.r.o. v. EC Financial Services, a.s, C-755/22, kde soud dovodil, že „cílem čl. 8 Směrnice (ze kterého vyplývá povinnost věřitele před uzavřením úvěrové smlouvy posoudit úvěruschopnost spotřebitele) je nejen chránit spotřebitele před riziky nadměrného zadlužení a platební neschopnosti, ale také to, aby věřitelé jednali zodpovědně a neposkytovali úvěry spotřebitelům, kteří nejsou úvěruschopní, tedy předcházet nezodpovědným praktikám při poskytování úvěrů a tím přispívat k řádnému fungování trhu spotřebitelských úvěrů.“ (text podtržen bankovní radou). Soud pak dovozuje, že „porušení povinnosti věřitele spočívající v ověření úvěruschopnosti spotřebitele, stanovené tímto ustanovením, nemůže být zhojeno samotným úplným splněním úvěrové smlouvy.“.

Z uvedeného tedy podle bankovní rady také vyplývá, že povinnosti posoudit řádně úvěruschopnost spotřebitele je třeba dostát za každých okolností, a to i v případě, kdy se poskytovatel domnívá, že je zde nízké riziko selhání spotřebitele a že spotřebitel úvěr splatí.

[47.] Podle bankovní rady ze zákona o spotřebitelské úvěru ani z dostupné české a zahraniční judikatury k poskytování spotřebitelských úvěrů neplyne zkratkovitý závěr účastníka řízení, že lze bez dalšího spoléhat na informace sdělené spotřebitelem. To ostatně potvrdil Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 6 As 8/2023-57 ze dne 14. 2. 2024, ve kterém odkázal na prejudikaturu: „V rozsudku č. j. 1 As 30/2015-39 Nejvyšší správní soud v souvislosti s výkladem pojmu odborné péče a s ohledem na účel zakotvení povinnosti ověřovat úvěruschopnost spotřebitele, kterým je zejména ochrana spotřebitele, zdůraznil, že věřitel musí náležitě pečlivě zjišťovat schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzení. Dovodil též, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními. Z tohoto výkladu vycházel Nejvyšší správní soud rovněž v rozsudku ze dne 19. 4. 2018, č. j. 2 As 107/2017-72.“ (text potvrzen bankovní radou).

[48.] Co se týká odkazu účastníka řízení na úpravu úvěruschopnosti v právu Evropské unie, zejména ve Směrnici a jejím výkladu v Pokynech, správní orgán prvního stupně se její interpretací v podání účastníka řízení věnoval v bodech 139 a 145 až 151 napadeného rozhodnutí, přičemž bankovní rada se závěry správního orgánu prvního stupně souhlasí a v podrobnostech na ně odkazuje.

[49.] Obrana obsažená v rozkladové námitce shora parafrázované v bodě 33 tohoto rozhodnutí o rozkladu byla účastníkem řízení použita i v dřívějších právních sporech a byla již judikatorně vyřešena. Bankovní rada odkazuje na bod 51 rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 8/2023-57 ze dne 14. 2. 2024, ve kterém soud konstatoval: „Žalobkyně ve svém vyjádření zdůrazňuje jinou pasáž z uvedeného rozsudku, a to pasáž, v níž Soudní dvůr uvádí, že směrnice 2008/48 neukládá poskytovatelům úvěru povinnost provádět systematicky kontrolu pravdivosti informací poskytnutých spotřebitelem. Tato pasáž se však vztahuje k ověřování informací poskytnutých spotřebitelem prostřednictvím databázi a vysvětluje, že směrnice 2008/48/ES neukládá poskytovatelům úvěru povinnost provádět systematicky kontrolu pravdivosti informací poskytnutých spotřebitelem, členské státy však ve svých právních předpisech mohou zachovat požadavek, aby poskytovatel úvěru vyhledal údaje v databázi. Žalobkyně zdůrazňovaná část tedy nepotvrzuje jí zastávaný náhled, že poskytovatel úvěru se může spokojit s nedoloženým tvrzením spotřebitele o výši příjmů a výdajů.“

[50.] K rozsudku uváděnému účastníkem řízení, tedy rozsudku Nejvyššího soudu č. j. 33 Cdo 1819/2023-133 ze dne 27. 9. 2023, bankovní rada konstatuje, že z něho není možné rozumně dovodit, že poskytovatelé spotřebitelských úvěrů nejsou povinni ověřovat úvěruschopnost spotřebitele vždy a za všech okolností, když povinnost poskytovatelů ověřovat úvěruschopnost nelze vykládat jako povinnost „pro povinnost“. Nejvyšší soud zde totiž přezkoumával rozsudky nižších soudů v soukromoprávním sporu o platnosti smlouvy o spotřebitelském úvěru při nesplnění zákonné povinnosti posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Důvodem, pro který pak Nejvyšší soud zrušil předcházející rozsudky nižších soudů, které prohlásily konkrétní úvěrovou smlouvu za absolutně neplatnou z důvodu nesplnění zákonné povinnosti zkoumat úvěruschopnost spotřebitele (§ 87 odst. 1 ZSÚ) bylo, že nelze smlouvu o úvěru považovat za neplatnou jen proto, že nebyla řádně posouzena úvěruschopnost spotřebitele, ale musí být zároveň postaveno najisto, že spotřebitel nebyl schopen úvěr splácet, resp. že mu úvěr neměl být vůbec poskytnut. Závěry nižších soudů, že zákonná povinnost posoudit úvěruschopnost se vztahuje na spotřebitelské úvěry bez rozdílu jejich výše a že pro zachování smyslu a účelu úpravy posuzování úvěruschopnosti se takové posouzení neobejde bez reálného zjištění nejen příjmů a dosavadního dluhového zatížení

klienta, ale alespoň podstatných zcela základních pravidelných a nezbytných výdajů (tj. zejména nákladů na bydlení), Nejvyšší soud nijak nerozporoval. V tomto rozsudku je současně uvedeno, že povinnost poskytovatelů úvěrů ověřovat úvěruschopnost je třeba vykládat tak, aby byl naplněn smysl a účel této povinnosti, tj. ověřovat úvěruschopnost v takovém rozsahu, v jakém to vyžadují konkrétní okolnosti případu. Též i tato dílčí námitka účastníka řízení je účelová, neboť je založena na závěrech Nejvyššího soudu parafrázovaných mimo kontext případu účastníka řízení.

[51.] V již několikrát citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 8/2023-57 ze dne 31. 1. 2024, a to ve věci samotného účastníka řízení, Nejvyšší správní soud mj. konstatoval, že „souhlasí, že dostatečnost informací se může lišit podle okolností. Nelze však zaměňovat dostatečnost informací a jejich spolehlivost. Zákon poskytovateli úvěru sice dává prostor pro určitou samostatnou úvahu, tato úvaha je však omezena jednak požadovanou kvalitou informací, jednak požadavkem odborné péče poskytovatele. Informace o příjmech a výdajích spotřebitele, které nejsou doloženy, mohou jen stěží být spolehlivé.“. Nejvyšší správní soud také v daném rozsudku potvrzuje svou předchozí judikaturu (rozsudek č. j. 1 As 30/2015-39 ze dne 1. 4. 2015; rozsudek č. j. 2 As 107/2017-72 ze dne 19. 4. 2018), stvrzenou i nálezem Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 4129/18 ze dne 26. 2. 2019.

[52.] Bankovní rada k námitce účastníka řízení, že poskytovatel úvěru se může při posouzení úvěruschopnosti v případě kvalitního statistického modelu v kombinaci s behaviorálními daty o spotřebitelově předchozí schopnosti splácet zcela obejít bez doložení příjmů a výdajů žadatelem o úvěr, uvádí následující. Zákon o spotřebitelském úvěru v rámci posouzení úvěruschopnosti spotřebitele připustil od 1. 1. 2024 možnost využití automatizovaných modelů, nicméně ty se vztahují ke zpracování informace a tuto informaci prokazující doklady, za situace, kdy jak informace, tak doklady byly poskytnuty posuzovaným spotřebitelem. K ověřování takových informací je tedy možné využít automatizované modely. Ustanovení § 84 odst. 2 věty třetí ZSÚ totiž po novelizaci stanoví, že „přiměřené a nezbytné informace a doklady pro jejich ověření poskytnuté spotřebitelem za účelem posouzení jeho úvěruschopnosti je poskytovatel úvěru povinen ověřit způsobem přiměřeným dané situaci, včetně možnosti využití automatizovaných modelů, a je-li to nutné, též použitím nezávisle ověřitelných údajů“. I zde jde tedy o nerelevantní námitku účastníka řízení.

[53.] Bankovní rada odkazuje na důvodovou zprávu k předmětné novele zákona o spotřebitelském úvěru, ve které je konstatováno: „Použití modelů je relevantní zejména v oblasti hodnocení výdajů spotřebitele, a to s ohledem na skutečnost, že spotřebitel nemusí mít zcela přesný přehled o všech svých výdajích, ne všechny výdaje lze jednoznačně doložit konkrétními doklady, případně může i některé podstatné výdaje před poskytovatelem zatajit. Pro správné fungování však tyto modely musí být vhodně sestavené, kalibrované a otestované, aby byla zajištěna jejich dostatečná účinnost. Modely tak musí být dostatečně kvalitní, spolehlivé a robustní, což předpokládá i to, že vstupní data takového modelu musí být aktuální, relevantní a ověřitelná. Při splnění uvedených podmínek tak lze využít automatizovaný model pro ověřování údajů o ekonomické situaci spotřebitele. I tento způsob ověřování údajů o spotřebiteli však musí být přiměřený konkrétní situaci, tzn., že využití modelu nelze považovat automaticky za splnění povinnosti ověřit údaje, jak stanoví zákon, a jako takový bude představovat především doplněk k ostatním způsobům ověřování údajů o spotřebiteli.“.

[54.] Bankovní rada připouští, stejně jako správní orgán prvního stupně, že pro posuzování úvěruschopnosti lze využít i různé úvěrové databáze, statistické metody zpracování a analýzy dat, ale informace poskytnuté jednotlivými spotřebiteli a jejich posouzení ze strany účastníka řízení je nezastupitelné. Podle bankovní rady proto pouze statistická či jiná veřejná neindividualizovaná data bez dalšího pro řádné posouzení úvěruschopnosti konkrétního spotřebitele nestačí. Do tohoto procesu musí totiž vstupovat určité ověřené údaje o příjmech

a výdajích konkrétního žadatele o úvěr a jeho domácnosti. K užití automatizovaných modelů v oblasti ochrany spotřebitele na finančním trhu dokonce existuje bohatá judikatura českých soudů, která požaduje právě i doplnění o individuální posouzení situace spotřebitele, na kterou bankovní rada odkazuje níže v poznámce pod čarou.¹

[55.] Závěrem bankovní rada konstatuje, že účastníkovi řízení je v případě tohoto přestupkového jednání (nedostatečné posuzování úvěruschopnosti spotřebitele) konkrétně vytýkáno, že neposoudil úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací a je prokazujících dokladů, neboť ačkoli měl informace o příjmech spotřebitelů, nijak je ve většině případů neověřoval, neverifikoval a nepožadoval doložit. Pokud tedy účastníkovi řízení např. stačilo, že žadatel o úvěr pouze deklaroval měsíční příjem, ale nechtěl po něm deklarovaný příjem příslušnými doklady prokázat, nelze to označit za postup poskytovatele úvěru, při kterém by posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě spolehlivých a dostatečných informací a je prokazujících dokladů.

III. K přestupku dle § 148 odst. 1 písm. b) ZSÚ (nedodržení požadavků na výkon činnosti – absence vhodných pravidel a postupů z hlediska řádného poskytování

¹ Rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 3 A 107/2017-114 ze dne 21. 5. 2019: „Soud ze správního spisu ověřil, že v posuzovaném případě žalobkyně ve třech případech nedostatečně posoudila úvěruschopnost spotřebitelů, neboť neprokázala, potažmo nepředložila důkaz, že by prověřila výdaje spotřebitele, přičemž vycházela především ze statistických údajů. Z uvedeného vyplývá, že se nezabývala konkrétními skutečnostmi vztahujícími se k jednotlivým spotřebitelům. Statistické ověření nemůže přitom nahradit ověřování individualizovaných informací o spotřebiteli, může je toliko podpořit. Žalobkyně při ověřování výdajů vycházela pouze z tvrzení spotřebitelů a nepožadovala ani doložení dokladů o jejich majetkové situaci.“. Obdobně též rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 9 A 123/2019-230 ze dne 25. 2. 2021.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 As 62/2021-57 ze dne 7. 3. 2023: „Stěžovatel obsáhle zdůvodňuje nadbytečnost takového dokladu s ohledem na to, že provádí posuzování úvěruschopnosti zájemců o úvěr na základě řady historických, statistických a dalších (bližší nepopsaných) veřejně dostupných údajů, které mu ve svém souhrnu poskytují ucelené a přesné informace o situaci klientů. Stěžovatel tedy ve své argumentaci pomíjí, že mu správní orgány ani městský soud nevytýkaly nedostatečnost vlastní úvahy ohledně ověření úvěruschopnosti daných klientek, ale to, že od nich nepožadoval doložit ony vstupní údaje (tvrzení), z nichž poté vycházel ve svých ověřovacích procesech.“.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 33 ICdo 126/2022 ze dne 24. 3. 2023: „Soud neshledal žádná pochybení věřitelky co do zkoumání příjmů dlužníka. Hodnocení úvěruschopnosti žadatele o úvěr však vyžaduje porovnání zjištěných příjmů se zjištěnými výdaji dlužníka; pouhé zkoumání jedné z těchto složek k řádnému posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr nestačí. Stanovila-li věřitelka výdaje pouze na základě ekonomického modelu, aniž by dlužníka vedla k doložení konkrétních údajů, nezkoumala výdajovou stránku žadatele řádně.“.

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 12 VSOL 72/2022-65 ze dne 28. 4. 2022: „Posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nelze redukovat na statisticky zprůměrované modely (tyto mohou sloužit toliko k ověření reálnosti spotřebitelem uvedeným údajům), nýbrž je nutno individuálně zhodnotit situaci konkrétního spotřebitele ve vztahu ke konkrétnímu spotřebitelskému úvěru.“.

Rozsudek Krajského soudu v Plzni sp. zn. 29 ICm 461/2022 ze dne 11. 5. 2022: „Z doložených listin žalobcem vyplývá, že smlouvou o úvěru dlužník konsolidoval celkem 6 závazků a uhradil jiný spotřebitelský závazek u žalobce. Z porovnání součtu výše splátek 6 konsolidovaných úvěrů ve výši 7.994,00 Kč a nové výše splátky ve výši 5.129,00 Kč po konsolidaci vyplývá, že konsolidací se skutečně měla finanční situace dlužníka zlepšit. Žalobce obsáhle popsal, jakým způsobem (bod 1.) jsou prověřováni jeho klienti, coby žadatelé o úvěr. V případě dlužníka uvedl, že vycházel z databáze SOLUS, insolvenčního rejstříků, databáze exekucí, BRKI, NRKI, ARES, katastru nemovitostí, interního systému kontroly a tvrzení dlužníka o jeho nákladech na živobytí. [...] byl doložen printscreen registru SOLUS ke dni 2. 7. 2019 s výsledkem negativní a v žádosti o úvěr dlužník uvedl, že jeho měsíční výdaje činí 8.000,00 Kč. [...]. Nelze tak přisvědčit argumentu žalobce, že postupoval s odbornou péčí při posuzování schopnosti splácet, když vycházel z pouhého tvrzení dlužníka, že jeho měsíční výdaje činí 8.000,00 Kč. Podle nálezů Ústavního soudu sp. zn. ÚS 4129/19 nepostupuje věřitel s odbornou péčí, pokud vyjde z objektivně nedoložených listin ohledně výdělkových a majetkových poměrů žadatelů úvěrů [...].“.

Relevantní text výše podtržen bankovní radou.

spotřebitelských úvěrů)

[56.] Účastník řízení odkazuje na svou argumentaci uvedenou shora v části II. rozkladu a zopakoval, že nebyl povinen ověřovat údaje o výši příjmů a výdajů zájemců o úvěr a posuzoval úvěruschopnost v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru. Dále se účastník řízení věnoval posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů v případech žádostí o prodloužení doby splatnosti úvěru s jednorázovou splatností.

[57.] Účastník řízení zejména poukazuje na § 86 odst. 1 větu první ZSÚ, dle které má věřitel povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele jen při takové změně závazku z úvěrové smlouvy, která spočívá ve „významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru“, přičemž touto celkovou výší spotřebitelského úvěru se dle § 3 odst. 2 písm. e) ZSÚ rozumí „souhrn všech částek, jež jsou dány spotřebiteli k dispozici“. To účastník řízení interpretuje tak, že zatímco při samotném uzavření úvěrové smlouvy věřitel zkoumá schopnost spotřebitele splácet úvěr jako celek, a to i po navýšení dluhu a splátek o případný úrok nebo poplatek za poskytnutí úvěru (tedy o prostředky, které nebyly spotřebiteli poskytnuty), při kumulativní novaci úvěrové smlouvy, která ve svých následcích navyšuje původně sjednané splátky o dodatečně sjednanou pokutu nebo o vyšší než původně sjednaný úrok, k posouzení úvěruschopnosti dojít nemá. Celkový dluh (a tím i splátky) se totiž navýšil nikoliv proto, že by věřitel poskytl spotřebiteli prostředky navíc, takže nedochází k „navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru“.

[58.] Účastník řízení namítá, že v případě krátkodobých úvěrů (což jsou právě úvěry jím poskytované) může být posouzení úvěruschopnosti ve vztahu k předem anticipované možnosti prodloužení splatnosti úvěru učiněno současně s posouzením úvěruschopnosti prováděným v souvislosti se samotným poskytnutím úvěru, neboť zákon o spotřebitelském úvěru nestanoví pevný časový limit, kdy přesně před změnou závazku z úvěrové smlouvy má být posouzení úvěruschopnosti provedeno. Názor správního orgánu prvního stupně, že úvěruschopnost musí být vyhodnocována vždy „bezprostředně před každým uzavřením smlouvy“ nemá dle účastníka řízení oporu v právních předpisech, ani v právní teorii či praxi.

[59.] Současně účastník řízení opětovně poukázal na závěr SDEU vyslovený v rozsudku ze dne 16. 7. 2020 v případě Soho Group, ve kterém se soud zabýval zohledněním celkových nákladů spotřebitelského úvěru při výpočtu roční procentní sazby nákladů (RPSN), a dle interpretace rozsudku účastníkem řízení soud nepřistoupil na argumentaci, že dílčí smlouvy o prodloužení doby trvání spotřebitelského úvěru představují samostatné smlouvy o spotřebitelském úvěru, ale na smlouvu o úvěru a dohody o prodloužení jeho trvání nahlížel SD EU jako na jeden celek. V důsledku toho je dle účastníka řízení třeba ke smlouvám o úvěru s anticipovanou možností prodloužení doby trvání, na jedné straně, a smlouvám s možností přečerpání, na straně druhé, přistupovat shodně i při posuzování úvěruschopnosti. Poskytovatel úvěru s možností přečerpání je povinen posoudit úvěruschopnost spotřebitele „pouze“ před uzavřením smlouvy, nikoli před každým jednotlivým (pře)čerpáním úvěru, a dle účastníka řízení není důvod, proč u smlouvy o úvěru s anticipovanou možností prodloužení doby trvání postupovat jinak.

[60.] Opakované ověření úvěruschopnosti spotřebitele navíc dle účastníka řízení postrádá ve své podstatě smysl, neboť spotřebiteli již nemůže poskytnout ochranu před zadlužením, a pokud by věřitel nepovolil úvěr prodloužit, pouze by tím zhoršil ekonomickou situaci spotřebitele. Samotná skutečnost, že spotřebitel má možnost prodloužit si splatnost úvěru (i když za poplatek), by tak dle účastníka řízení měla sloužit toliko jako další proměnná vstupující do otázky přiměřenosti původního posouzení úvěruschopnosti provedeného před uzavřením smlouvy, a nikoliv jako skutečnost odůvodňující nové posouzení. Zároveň platí, že pokud si spotřebitel může prodloužit splatnost, není nutné, aby se v rámci prvotního posouzení

úvěruschopnosti ověřovalo, zda má dostatek volných prostředků na úplné jednorázové splacení úvěru.

[61.] *Účastník řízení uzavírá argumentaci v této části rozkladu tak, že neměl povinnost samostatně posuzovat úvěruschopnost v případě žádostí o prodloužení doby splatnosti úvěru, a proto ani nespáchal jemu vytýkaný přestupek.*

[62.] Bankovní rada odmítá také tyto námitky účastníka řízení jako nedůvodné. Obdobné námitky k posuzování úvěruschopnosti spotřebitele účastník řízení vznesl již v části III. rozkladu, bankovní rada proto v podrobnostech odkazuje na vypořádání těchto námitek v části II. tohoto rozhodnutí o rozkladu.

[63.] Bankovní rada dále nesouhlasí s námitkou, že při prodloužení doby splatnosti úvěru nedochází k navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru vyjádřené souhrnem všech částek, jež jsou dány spotřebiteli k dispozici, a není tak již třeba v tomto případě posuzovat úvěruschopnost spotřebitele. K vypořádání obdobné námitky uplatněné v řízení odkazuje bankovní rada na body 168 až 183 napadeného rozhodnutí, se kterými souhlasí.

[64.] Bankovní rada též konstatuje, že prodloužení doby splatnosti spotřebitelského úvěru, jak jej realizoval účastník řízení, bylo správním orgánem prvního stupně vyhodnoceno tak, že je spotřebitelským úvěrem v podobě odložené platby ve smyslu § 2 odst. 1 ZSÚ. Každé prodloužení splatnosti úvěru formou dodatku ke smlouvě o původním úvěru proto představuje samostatnou smlouvu o spotřebitelském úvěru ve smyslu § 86 odst. 1 ZSÚ. Účastník řízení byl tedy na základě každé žádosti o prodloužení doby splatnosti úvěru povinen v přiměřeném rozsahu znovu posoudit schopnost spotřebitele splatit úvěr, a to v prodloužené době splatnosti a s úhradou příslušného poplatku za toto prodloužení a eventuálních dalších nákladů. Toto posouzení ze strany správního orgánu prvního stupně neshledává bankovní rada nesprávným a tento svůj závěr dále odůvodňuje níže.

[65.] Každé prodloužení splatnosti, byť formou dodatku ke smlouvě původní, je nutné považovat za odložení splatnosti dluhu, a tedy jako další smlouvu o spotřebitelském úvěru. Původní smlouva o úvěru, kterou účastník řízení uzavřel se spotřebitelem, proto nebyla žádným „úvěrovým rámcem“, ze kterého by mohl spotřebitel libovolně čerpat, ale byla samostatnou smlouvou, jejíž splatnost mohl a nemusel účastník řízení na žádost spotřebitele odložit. Současně platí, že na takovou odloženou platbu nelze v daném případě aplikovat výjimky či omezení působnosti zákona o spotřebitelském úvěru, a proto je nutno zákon o spotřebitelském úvěru na smlouvu o prodloužení doby splatnosti úvěru aplikovat v plném rozsahu.

[66.] Bankovní rada odmítá koncepci účastníka řízení, že již při samotném uzavření úvěrové smlouvy jako věřitel zkoumá schopnost spotřebitele splácet úvěr i po navýšení dluhu a splátek, tedy po navýšení o prostředky, které nebyly spotřebiteli poskytnuty, kdežto při prodloužení doby splatnosti úvěru už schopnost spotřebitele splácet úvěr nezkoumá, protože s prostředky, které fakticky navýšily původní výši úvěru, už bylo na začátku celého procesu kalkulováno. Celková výše spotřebitelského úvěru se tak sice nezvýšila, což bankovní rada připouští, neboť účastník řízení neposkytl spotřebiteli prostředky navíc, avšak spotřebitel musí účastníku řízení splácet podstatně více peněžních prostředků, než kolik „vstupovalo“ do původního posouzení úvěruschopnosti. Zároveň by podle bankovní rady při tomto účastníkem řízení popsaném přístupu mohla nastat situace, že finanční poměry žadatele o úvěr by odpovídaly schopnosti splacení úvěru v řádné době, ale již by neodpovídaly schopnosti splacení úvěru při jeho prodloužení. Je třeba rovněž brát v úvahu časový vývoj a možnou změnu poměrů u spotřebitele, totiž že se mohly podstatně změnit životní podmínky spotřebitele a při řádném posuzování úvěruschopnosti při „prodloužení úvěru“ by již na nový úvěr (či „prodloužení úvěru“) nemohl dosáhnout.

[67.] Bankovní rada opětovně odkazuje na § 86 odst. 1 větu druhou ZSÚ a konstatuje, že klíčovou posuzovanou otázkou je schopnost spotřebitele úvěr splácet, která je při prodloužení doby splatnosti úvěru bezpochyby též ovlivněna dodatečnými náklady, které spotřebiteli jako následek neschopnosti splatit úvěr včas zákonitě vznikají (tj. zejména pokuta a navýšený úrok).

[68.] V souvislosti s opakovanou námitkou účastníka řízení, že zákon o spotřebitelském úvěru nestanoví žádný pevný časový limit, kdy přesně před změnou závazku z úvěrové smlouvy má být posouzení úvěruschopnosti provedeno, bankovní rada připouští, že podle § 86 odst. 1 ZSÚ k posouzení úvěruschopnosti musí dojít „jen“ vždy před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru, přičemž okamžik tohoto posouzení z časového hlediska zákon blíže nedefinuje. Podle bankovní rady je však zásadním kritériem relevance, resp. aktuálnost relevantních informací, která se musí před poskytnutím úvěru vyhodnocovat. Z toho, že je nezbytné, aby úvěruschopnost posuzoval poskytovatel úvěru na základě „nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací“, podle bankovní rady logicky plyne, že uvedené informace musí být aktuální a musí být získány od spotřebitele s krátkým časovým předstihem před změnou závazku z úvěrové smlouvy, resp. prodloužením doby splatnosti úvěru.

[69.] Bankovní rada důrazně odmítá též účelový přístup účastníka řízení spočívající v tom, že není nutné, aby se v rámci prvotního posouzení úvěruschopnosti ověřovalo, zda bude mít spotřebitel dostatek prostředků na úplné jednorázové splacení úvěru za situace, kdy si spotřebitel může prodloužit splatnost úvěru.² Takový přístup však vede k tomu, že ze strany účastníka řízení se při posouzení úvěruschopnosti v podstatě již dopředu počítá s tím, že v případech, kdy disponibilní příjem spotřebitele bude nižší než poskytnutá výše úvěru, dojde zákonitě k tomu, že spotřebitel si bude muset úvěr prodloužit. Úvěr s jednorázovou splatností by tak od účastníka řízení mohli dostat spotřebitelé, kteří by jej nebyli schopni splatit a u kterých by bylo dopředu zřejmé, že budou účastníkovi řízení s jistotou generovat nezanedbatelný zisk z poplatků za prodloužení doby splatnosti úvěru. To se ostatně též stalo.

[70.] K námitce ohledně rozsudku SDEU ze dne 16. 7. 2020 v případě Soho Group odkazuje bankovní rada na body 177 až 180 napadeného rozhodnutí, se kterými souhlasí. Odkaz účastníka řízení je účelový, neboť z tohoto rozsudku nevyplývá, že by smlouvy o úvěru s anticipovanou možností prodloužení doby trvání postavil SDEU na roveň smlouvám s možností přečerpání, a bylo tak k nim třeba přistupovat shodně i při posuzování úvěruschopnosti.

IV. Námitky k údajné nezákonnosti uložené pokuty a k povaze a závažnosti vytýkaných přestupků

[71.] *Účastník řízení dále v rozkladu namítá, že napadené rozhodnutí je nezákonné a nesprávné, jelikož řízení, které mu předcházelo, bylo vedeno v rozporu s právními předpisy, a že se účastník řízení nedopustil jemu vytýkaných přestupků. Pokud by účastník řízení připustil, že se přestupků dopustil a je za ně odpovědný, což však odmítá, pak byla pokuta uložena nesprávným a nezákonným způsobem, ať již jde o určení výše, tak pokud jde o odůvodnění, které neobsahuje všechny relevantní skutečnosti.*

[72.] *Dále účastník řízení z procesní opatrnosti namítá pod jednotlivými písmeny A. až M., jak jednotlivé části označuje v rozkladu, proti uložené pokutě (nepřezkoumatelné úvahy správního orgánu prvního stupně, absence odůvodnění aplikace absorpční zásady atd.) a dále podrobně argumentuje k povaze a závažnosti přestupků (problematika následku, účinku*

² Účastník řízení argumentuje tak, že skutečnost, že spotřebitel má možnost si za poplatek prodloužit splatnost úvěru, je jakousi jednou z proměnných vstupujících do prvotního posouzení úvěruschopnosti.

a škody, k nesprávnému posouzení polehčujících a přitěžujících okolností, zejména pak k nezohlednění polehčujících okolností, viz bod 144 rozkladu), jakož namítá absenci materiální stránky jemu vytýkaných přestupků. Účastník řízení tuto část rozkladu uzavírá, že pokuta je nepřiměřeným trestem.

[73.] Níže bankovní rada vypořádá jednak rozsáhlé námitky účastníka řízení k nezákonnosti a nesprávnosti napadeného rozhodnutí, pokud jde o uloženou pokutu, a v další části námitky k povaze a závažnosti přestupků.

IV.1 K údajné nezákonnosti uložené pokuty

[74.] *Účastník řízení ohledně uložené pokuty uvedl, že mu byla uložena nesprávným a nezákonným způsobem, ať už jde o způsob jejího stanovení, její výši, jakož i odůvodnění všech relevantních skutečností pro její uložení. Nadto se účastník řízení domnívá, že pokuta je nepřiměřená, neboť závěry správního orgánu prvního stupně ohledně povahy a závažnosti přestupku, jakož i ohledně některých dalších hledisek zákonnosti určujících výši sankce, jsou nedostatečně odůvodněné. Účastník řízení je přesvědčen, že správní orgán prvního stupně v jeho případě nesprávně zhodnotil zákonná kritéria pro ukládání sankce a určení její výše.*

[75.] *Dále účastník řízení namítá, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí není patrné, jak konkrétně se jednotlivé okolnosti, jimiž se správní orgán prvního stupně při své úvaze o uložení pokuty řídil, promítly do úvah správního orgánu prvního stupně o výši ukládané sankce (jak byly kvantifikovány). Podle účastníka řízení není možné dovodit, jaká hlediska vedla k uložení konečné výše sankce. Nadto má účastník řízení za to, že z napadeného rozhodnutí není jakkoli patrné, jak byla při ukládání pokuty za sbíhající se přestupky aplikována absorpční zásada a zda a jak konkrétně správní orgán prvního stupně aplikoval § 41 přestupkového zákona. Z vágního tvrzení správního orgánu prvního stupně, že „souběh přestupků zvyšuje závažnost sankcionovaného protiprávního jednání a projevuje se přísnější sankcí“ účastníku řízení nijak nevyplyvá, v jakém poměru se souběžně spáchané přestupky měly na stanovené výši pokuty podílet.*

[76.] *Účastník řízení v této souvislosti zároveň pokládá za nesprávnou volbu nejprísnejší trestného přestupku, resp. při shodné horní hranici sazeb pokut toho nejzávažnějšího ze souběžných přestupků, podle něhož se měla ukládat pokuta, a to přestupku uvedeného ve výroku I. výroková část ii), tj. přestupku spočívající ve velmi závažných nedostacích účastníkem řízení prováděného posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr. Účastník řízení je přesvědčen o tom, že pro určení závažnosti přestupku je právně relevantním kritériem charakter individuálního objektu přestupku, resp. význam narušeného chráněného zájmu, a nikoli konkrétní skutkové okolnosti daného případu.*

[77.] *Dále účastník řízení považuje za nesprávný postup správního orgánu prvního stupně, který výši uložené pokuty poměřoval s výsledky hospodaření a vlastním kapitálem účastníka řízení, přičemž jeho majetkové poměry shledal natolik robustními, že uložená pokuta nemůže být likvidační. K tomu, aby pokuta nebyla likvidační, lze dle účastníka řízení zohlednit sice primárně vlastní kapitál, ale zároveň je nezbytné zhodnotit také jiné okolnosti, např. jeho „cizí“ závazky, které musí hradit, jakož i skutečnost, že mimo jiné z vlastního kapitálu financuje svou podnikatelskou činnost. Nepřiměřený „zásah“ do vlastního kapitálu přitom může ochromit jeho podnikání, což správní orgán prvního stupně nijak neposuzoval. Přiměřenost pokuty je pak dle přesvědčení účastníka řízení potřeba zkoumat též prizmatem výše sankcí ukládaných ve srovnatelných případech, o kterých správní orgán prvního stupně ničeho neuvádí, takže je napadené rozhodnutí v bodě úvah o stanovení výše pokuty nepřezkoumatelné.*

[78.] *Účastník řízení ještě k porovnání výše pokuty k jeho hospodářským výsledkům dodal, že uložená pokuta odpovídá proporcionálně bezmála 10 % jeho zisku dosaženého za období spáchání přestupků, což dle přesvědčení účastníka řízení dokládá zcela zjevnou nepřiměřenost výše pokuty.*

[79.] Bankovní rada odmítá i tyto námitky účastníka řízení jako účelové, nepodložené a nedůvodné. Připomíná, že pokuta má plnit podle teorie a praxe trestního práva funkci a) preventivní, tj. funkci výchovnou, a b) represivní. Jedním sledovaným cílem funkce preventivní je náprava na straně účastníka řízení (význam individuální prevence), druhým cílem je generálně-preventivní účel sankce. Smyslem uložení trestu v konkrétním případě je proto jak výchovné působení na účastníka řízení, tak výchovné působení na další povinné osoby. Pokud jde o represivní účel sankce, ten vychází ze základního předpokladu, že porušení zákona má být potrestáno a trest má být delikventem pocítěn úkorně.

[80.] Podle bankovní rady je přirozené, že účastníci řízení stejně jako účastník řízení v právě posuzovaném případě vnímají uloženou sankci jako nepříjemnou a úkornou, podstatné však je, aby uložená pokuta plnila svoje funkce. Bankovní rada v té souvislosti cituje z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 9/2008-133: „[t]o samozřejmě neznamená, že by pokuta za jiné správní delikty měla ztratit cokoliv ze své účinnosti. Naopak,... aby pokuta za jiný správní delikt naplnila svůj účel z hlediska individuální i generální prevence, musí být citelným zásahem do majetkové sféry pachatele. Odpovídající intenzita majetkové újmy bude v konkrétních případech záviset na řadě faktorů, v první řadě však na závažnosti spáchaného deliktu.“. Tyto závěry dále vyplývají z nálezu Ústavního soudu ze dne 25. 10. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 14/09 (N 183/63 SbNU 117; 22/2012 Sb.): „[j]e samozřejmé, že uložení této sankce je pro pachatele nepříjemné a úkorné, avšak takový účinek je přirozenou a dokonce žádoucí vlastností jakékoli sankce – pokud by tomu tak nebylo, vytratil by se generálně preventivní smysl sankcí.“.

[81.] Pokud jde o způsob a podrobnost odůvodňování sankcí v míře požadované účastníkem řízení, má bankovní rada požadavky účastníka řízení na odůvodnění pokuty v napadeném rozhodnutí za *prima facie* excesivní. Podle bankovní rady je v napadeném rozhodnutí ohledně odůvodnění uložené pokuty uvedeno vše, co uvedeno být má. Bankovní rada v té souvislosti odkazuje na body 190 až 207 napadeného rozhodnutí, se kterými souhlasí. Bankovní rada odmítá, že by na napadené rozhodnutí měly být kladeny přepjaté požadavky a že by bylo nutné požadovat po správním orgánu prvního stupně vyčerpávající reakci na každou dílčí námitku a každý myslitelný aspekt stran kritérií pro uložení pokuty.

[82.] Dále bankovní rada odmítá, že by byl správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí povinen předkládat podrobnou argumentaci a zejména pak kvantifikaci hledisek, které vzal v úvahu při ukládání sankce a že by měl s ohledem na aplikaci zásady absorpce určovat podíl přestupků na výši uložené pokuty. Tyto požadavky nemají oporu v zákoně, správní praxi České národní banky, ani judikatuře správních soudů. Nadto takto postavené námitky účastníka řízení popírají aplikaci absorpčního principu a směřují ve své podstatě k aplikaci zakázaného principu kumulativního. V té souvislosti odkazuje bankovní rada na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 319/2019-63 ze dne 12. 1. 2022, ve kterém soud dovodil, že „Stěžejní je povinnost správních orgánů náležitě odůvodnit, na základě jakých úvah dospěly k uložení výměře (úhrnného) trestu. Správní orgány jsou tedy povinny vyhodnotit veškerá relevantní zákonná hlediska, včetně skutečnosti, že je trest ukládán za více sbíhajících se deliktů, a toto vyhodnocení následně promítnout do odůvodnění svého rozhodnutí. Ukládaná úhrnná sankce musí odrážet konkrétní okolnosti případu a odpovídat zásadě individualizace. Z požadavků na individualizaci však nelze dovozovat požadavek, aby jednotlivá hlediska, která výši úhrnné pokuty ovlivnila, byla kvantifikována. [...] Požadavek

na vyčíslení všech relevantních hledisek by při praktické realizaci byl jen obtížně splnitelný. Konečná výměra sankce totiž není výsledkem úvah o každém relevantním hledisku zvlášť, nýbrž i o všech v jejich vzájemné souvislosti. Celek v takovém případě není jen prostým součtem částí. Stejně tak konečná výměra úhrnné sankce je výsledkem úvah nejen o každém sbíhajícím se deliktu (ať nejtěžším či ostatních), nýbrž i o všech v jejich vzájemné souvislosti. Celek je tak při trestání sbíhajících se deliktů v souladu s absorpční zásadou zásadně „méně“ než součet částí. Vliv dalšího sbíhajícího se deliktu na výši úhrnné pokuty ukládané v souladu s absorpční zásadou primárně za nejtěžší delikt neodpovídá výši pokuty, která by za něj byla uložena, pokud by nebyl spáchán v souběhu ale samostatně. Jde pouze o okolnost, která jde pachateli k tíži při hodnocení nejzávažnějšího jednání. Právě v tom spočívá privilegovaný postih souběhu v souladu s absorpční zásadou.“ (text podtržen bankovní radou).

[83.] Bankovní rada s ohledem na shora popsané shledala správné uplatnění a odůvodnění zásady absorpce správním orgánem prvního stupně v bodě 199 napadeného rozhodnutí. Nadto při ukládání sankce za více přestupků je podle § 41 přestupkového zákona správní orgán povinen se řídit (a to zcela logicky) obecně stanovenými zásadami pro projednávání více přestupků ve společném řízení (tj. ukládat správní trest podle přestupku nejpřísněji trestného, resp. při rovnosti horních hranic sazeb pokut podle přestupku nejzávažnějšího). Z ustanovení § 41 přestupkového zákona správní orgán prvního stupně vycházel, což plyne – byť implicitně – z bodu 199 napadeného rozhodnutí.

[84.] Podle bankovní rady netrpí napadené rozhodnutí neurčitostí ani pro absenci výslovného odkazu na § 41 odst. 2 přestupkového zákona, který stanoví, že jsou-li společně projednávány dva nebo více přestupků, správní orgán může uložit pokutu ve vyšší sazbě, a to tak, že horní hranice sazby pokuty za přestupek nejpřísněji trestný se zvyšuje až o polovinu, nejvýše však do částky, která je součtem horních hranic sazeb pokut za jednotlivé společně projednávane přestupky. Zde bankovní rada zdůrazňuje, že správní orgán prvního stupně tuto možnost nevyužil a účastníku řízení neukládal pokutu v sazbě, jejíž horní hranice by byla takto zvýšena. Z toho, že správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí ustanovení § 41 odst. 2 přestupkového zákona v souvislosti se stanovením výše pokuty nezmínil, a že uložená pokuta nepřevyšovala horní hranici pokuty, kterou bylo možno uložit za nejpřísněji trestný přestupek, mohl účastník řízení bez pochyb dovodit, že mu nebyla ukládána pokuta ve vyšší sazbě.

[85.] Pokud jde o určení nejpřísněji trestného přestupku, ani zde neshledala bankovní rada úvahy a odůvodnění správního orgánu prvního stupně v napadeném rozhodnutí nedostatečné. Bankovní rada zejména odmítá, že by správní orgán prvního stupně nesprávně určil nejpřísněji trestný přestupek, když jako takový označil přestupek ve výroku I. výrokové části ii). Jednalo se totiž dle mínění správního orgánu prvního stupně o nejzávažnější ze souběžných přestupků se shodnou horní hranici sazeb pokut, což také dostatečně odůvodnil. Přestupek spočívá ve velmi závažných nedostatecích v případě účastníkem řízení prováděného posuzování úvěruschopnosti v konkrétních případech žadatelů o úvěr. Správní orgán prvního stupně zde správně vycházel z intenzity porušení zájmu chráněného zákonem a jeho významu a též adekvátně posoudil, že zájem spotřebitelů na řádném průběhu procesu posouzení jejich úvěruschopnosti a intenzita jeho porušení je zde větší, než chráněný zájem v případě přestupku spočívajícího v závadném nastavení systémových opatření, přestože to byla právě tato pochybení, která chyby v případech konkrétních spotřebitelů zapříčinila.

[86.] Bankovní rada odmítá též obsáhlé námitky účastníka řízení týkající se nedostatečného posouzení jeho majetkové situace ze strany správního orgánu prvního stupně a námitky likvidační povahy pokuty. K tomu bankovní rada odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního

soudu č. j. 6 As 122/2022-33 ze dne 29. 6. 2023, který považuje pro případ účastníka řízení za přílehlavý, a to proto, že v něm soud posuzoval situaci, kdy byla uložena pokuta ve výši 1/3 horní hranice zákonné sazby (tj. v podobné poměrné výši jako u účastníka řízení): „Zjevně nepřiměřený je takový trest, který vzhledem k okolnostem konkrétního případu silně vybočuje. Podstatou soudní moderace tedy není hledání „ideální“ výše trestu. Smyslem je korekce, pokud trest zjevně neodpovídá zobecnitelné představě o jeho adekvátnosti a spravedlnosti, přestože trest byl uložen v zákonném rozmezí, správní orgán dodržel všechny zásady pro ukládání trestu a zvážil všechna hlediska pro jeho individualizaci [...]. Stěžovatel tedy stanovil pokutu ve výši blížíci se dolní třetině sazby. Takto uložená pokuta zpochybňuje úvahu soudu, že by tento trest byl zjevně nepřiměřený (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 16/2008-80, č. 1719/2008 Sb. NSS, nebo ze dne 21. 8. 2003, č. j. 6 A 96/2000-65, č. 225/2004 Sb. NSS). [...] Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem, že v nyní posuzovaném případě uložená výše pokuty není zjevně nepřiměřená, žalobci hrozil trest podstatně vyšší.“ (text zvýrazněn bankovní radou).

[87.] Bankovní rada v souvislosti s námitkou účastníka řízení spočívající v tom, že správní orgán prvního stupně nedoložil rozhodování v obdobných či srovnatelných případech, zdůrazňuje, že správní orgán prvního stupně, ani bankovní rada nejsou povinny ve správních rozhodnutích prokazovat, že rozhodly v souladu se svou rozhodovací praxí. K tomu odkazuje bankovní rada na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 415/2021-43 ze dne 22. 12. 2022: „Stěžovatel ovšem neprokázal, že by žalovaná v jeho věci rozhodla v rozporu se svou ustálenou, jednotnou a dlouhodobou rozhodovací praxí. [...] Dovolává-li se tedy stěžovatel ustálené rozhodovací praxe žalované [...], musí ji také prokázat.“ (text potvrzen bankovní radou). Bankovní rada odkazuje také na rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 6 Af 55/2019-83 ze dne 17. 2. 2022, ve kterém soud v bodě 100 konstatoval, že „nepovažuje za potřebné, aby správní orgány ukládající pokuty ve svých rozhodnutích uváděly a obsáhle porovnávaly jiná obdobná sankční rozhodnutí tak, aby bylo doloženo, že dostály povinnosti dle ustanovení § 2 odst. 4 správního řádu“. Tyto závěry jsou podle bankovní rady souladné též s dřívějšími závěry Nejvyššího správního soudu, viz rozsudek č. j. 4 As 228/2019-30 ze dne 29. 8. 2019: „lze poukázat na skutečnost, že není bez dalšího povinností správních orgánů při ukládání sankce v každém jednotlivém případě podrobně popisovat svou rozhodovací praxi“ (text potvrzen bankovní radou), nebo viz rozsudek č. j. 10 As 60/2017-87 ze dne 28. 2. 2018, kde soud uvedl: „Na tomto místě pak NSS dává za pravdu žalované, že není žádoucí, aby každé jednotlivé rozhodnutí o uložení pokuty obsahovalo vymezení se proti jiným případům, které by mohly být podobné případu právě posuzovanému.“.

[88.] Pro odstranění pochybností účastníka řízení však bankovní rada přesto níže odkazuje na rozhodovací praxi v oblasti postihu poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, byť s tou výhradou, že tyto jiné osoby byly sice postiženy za obdobné přestupky jako účastník řízení, ale částečně také za přestupky jiné, jakož u nich byla dána jiná závažnost protiprávního jednání, byly dány jiné skutkové okolnosti případů a také majetková situace přestupců. Nicméně tyto případy dokládají, že závažné protiprávní jednání v oblasti poskytovatelů spotřebitelských úvěrů vedlo v minulosti správní orgán prvního stupně k ukládání pokut v řádech milionů korun českých, a že pokuta uložena účastníkovi řízení ze stávající rozhodovací praxe nevybočuje.

[89.] Společnosti HELP FINANCIAL s.r.o. byla uložena pravomocně sankce 5 400 000 Kč za to, že jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru (i) nedodržovala pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele upravená svými vnitřními předpisy a ani nezavedla jiná vhodná pravidla a postupy pro její posuzování, když nezjišťovala a neověřovala deklarované příjmy a výdaje žadatelů o spotřebitelský úvěr, a dále neověřovala, zda se deklarované údaje o příjmech a výdajích

žadatelů výrazně neliší od příjmů a výdajů, které byly patrné z doložených dokumentů; (ii) při poskytování spotřebitelských úvěrů řádně neposuzovala úvěruschopnost spotřebitele, když a) nedisponovala nezbytnými, spolehlivými, dostatečnými a přiměřenými informacemi dokládajícími deklarované příjmy a výdaje spotřebitelů, b) řádně neporovnala všechny informace o příjmech a výdajích spotřebitele, c) neověřila informace o úvěrech poskytnutých žadateli jinými poskytovateli spotřebitelských úvěrů a d) v případě „refinancovaných“ smluv řádně neposuzovala úvěruschopnost jednotlivých žadatelů o spotřebitelský úvěr, neboť nevkládala do svého informačního systému příjmy žadatelů o další úvěr, které pak nemohly být při posuzování úvěruschopnosti zohledněny; a dále že (iii) neuchovávala dokumenty a záznamy v rozsahu nezbytném pro hodnověrné osvědčení o řádném plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele.

[90.] Dále společnosti Creditstar Czech s.r.o. byla uložena sankce 4 000 000 Kč za to, že jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru (i) řádně nezavedla a neudržovala pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, neboť jí zavedené a používané postupy a pravidla zohledňovaly pouze vybrané výdajové položky; (ii) před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru řádně neposuzovala úvěruschopnost spotřebitele, zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů; (iii) neuchovávala dokumenty nebo jiné záznamy týkající se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele; a dále že (iv) neudržovala řádné administrativní postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, jakož se i dopustila dalších ve výroku sankčního rozhodnutí uvedených přestupků.

[91.] Bankovní rada, pokud jde o rozhodovací praxi a její význam, odkazuje pro úplnost na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 60/2016-156 ze dne 15. 7. 2016, ve kterém soud uvedl: „správní praxe sama o sobě nepředstavuje právní rámec pro ukládání pokut, ale slouží jako referenční hledisko ve vztahu k dodržování zásad rovného zacházení a zákazu libovůle, a je tak významným vodítkem bránícím neodůvodněným excesům při správním trestání a nepředstavuje překážku pro jakékoli změny a rozdíly stanovování výše pokut v jednotlivých případech (srov. rozsudky ze dne 31. 3. 2010, č. j. 1 Afs 58/2009-541, publ. pod č. 2119/2010 Sb. NSS a ze dne 4. 7. 2012, č. j. 6 Ads 129/2011-119).“. Bankovní rada dále odkazuje na rozsudek MS v Praze ze dne 8. 1. 2014, č. j. 7 A 46/2011-33, ve kterém soud konstatoval, že: „v oblasti správního trestání je uplatnění zásady legitimního očekávání [...] velmi omezeno, neboť subjekt porušující zákonem stanovenou povinnost má, legitimní očekávání‘ pouze v rozsahu maximální výše sankce stanovené zákonem“.

[92.] Pokud jde o námitky účastníka řízení týkající se posouzení majetkových poměrů, považuje bankovní rada tyto námitky taktéž za účelové a odkazuje na bod 205 napadeného rozhodnutí, ve kterém se správní orgán prvního stupně dostatečně vypořádal s majetkovými poměry účastníka řízení. Údaje o vlastním kapitálu v řádu stamiliónů korun českých, ani výsledky hospodaření v řádu vysokých desítek miliónů korun českých zjištěné správním orgánem prvního stupně nesvědčí ani v nejmenším o tom, že by uložená pokuta mohla být pro účastníka řízení likvidační. Součástí vlastního kapitálu není cizí kapitál a není povinností správních orgánů pro účely posouzení majetkových poměrů účastníků řízení zevrubně posuzovat bilanci účastníků řízení na aktivní a pasivní straně, jakož i poměr mezi vlastním a cizím kapitálem.

[93.] Pokud jde o rozsah posuzování majetkové situace ve vztahu k ukládání pokuty, lze podle bankovní rady odkázat na obecně platné závěry Nejvyššího správního soudu vyjádřené v rozhodnutí č. j. 2 Afs 90/2022-54 ze dne 25. 10. 2023: „[m]ajetkovou situaci je třeba zkoumat nejen proto, aby nebyla pokuta likvidační, ale i proto, aby byla adekvátní, tedy plnila svou

preventivní i represivní funkci, což znamená, že uloženou sankci musí pachatel správního deliktu pociťovat jako nezanedbatelnou újmu, tedy jako negativní zásah do své majetkové sféry.“. Nejde tedy jen o požadavek na ukládání nelikvidační pokuty, ale správní orgán prvního stupně musel tento požadavek také porovnávat s požadavkem na uložení takové výše, která odpovídá závažnosti protiprávního jednání účastníka řízení.

[94.] Pokud již však účastník řízení namítá likvidační povahu sankce a co má být, resp. nemá být v této souvislosti v napadeném rozhodnutí posuzováno, nelze odhlédnout od toho, že tak činí v rozkladu v rovině akademických úvah. Nedokládá však nic konkrétního k tomu, proč právě v jeho případě a při jeho robustních majetkových poměrech má být uložena pokuta likvidační nebo byť jen neadekvátní. Podle bankovní rady nelze klást na odůvodnění správních rozhodnutí, tím spíše na odůvodnění prvoinstančního napadeného rozhodnutí, nepřiměřené požadavky, neboť sankční správní rozhodnutí nemají být akademickými pracemi, komentáři, ani souhrny a rozborů judikatury. V té souvislosti bankovní rada připomíná rozsah napadeného rozhodnutí (58 stran), rozsah rozkladu (31 stran) a v něm též značný rozsah rozkladových námitek, jakož i rozsah tohoto rozhodnutí o rozkladu. Pokud již tedy účastník řízení namítá, že měla být posouzena jeho majetková situace jinak, avšak netvrdí, ani nedokládá, že by takové posouzení vedlo k jinému výsledku, nebude bankovní rada v napadeném rozhodnutí dále podrobně analyzovat hospodaření účastníka řízení. V míře dostatečně pro uložení sankce totiž posoudil majetkové poměry účastníka řízení správní orgán prvního stupně v bodě 205 napadeného rozhodnutí, se kterým bankovní rada souhlasí a v podrobnostech na něj odkazuje.

[95.] Bankovní rada odmítá jako neopodstatněnou námitku účastníka řízení spočívající v tom, že zjevnou nepřiměřenost výše uložené pokuty dokládá bez dalšího skutečnost, že uložená pokuta odpovídá proporcionálně bezmála 10% zisku dosaženého účastníkem řízení za období spáchání přestupků. Účastníkovi řízení byla uložena pokuta ve výši 7 500 000 Kč, a to (i) při souběhu tří závažných přestupků podle zákona o spotřebitelském úvěru, každý s horní hranicí zákonné sazby 20 000 000 Kč, (ii) při nezvýšené horní hranici zákonné sazby pro uložení pokuty (viz bod 79 napadeného rozhodnutí), a to (iii) za užití absorpčního principu, a (iv) na úrovni cca 1/3 zákonné sazby. Podle bankovní rady byla pokuta uložena ve zcela adekvátní výši. Takto uložená pokuta totiž dostatečně zohledňuje jak závažnost přestupků, tak majetkové poměry účastníka řízení. Ostatně i pro tuto část rozkladu je příznačné, že účastník řízení netvrdí likvidační povahu uložené pokuty, její excesivní výši, nedokládá rozhodovací praxi žalované, která by takovou excesivní výši pokuty uloženou v jeho případě měla dokládat, ale vznáší rozsáhlé a obecné námitky ohledně údajně nedostatečného odůvodnění tohoto aspektu pokuty v napadeném rozhodnutí a konstruuje až absurdní požadavky na odůvodnění sankce, které se navíc míjejí s judikaturními závěry správních soudů.

IV.2 Námitky k povaze a závažnosti vytýkaných přestupků

[96.] *Účastník řízení namítá, že správní orgán prvního stupně v rámci okolností spáchání přestupků přihlédl k systémovému charakteru spáchání těchto přestupků, což měl přičíst k tíži účastníka řízení, avšak již neuvedl, jak konkrétně se tato okolnost měla při stanovení výše pokuty projevit, resp. o kolik měla navýšit „základ“ pokuty. Závěry správního orgánu prvního stupně jsou tak nepodložené a nepřezkoumatelné.*

[97.] *Dále účastník řízení namítá, že správní orgán prvního stupně na základě interpretace právních předpisů obsahujících obecná a nejednoznačná ustanovení dospěl k pro něj překvapivým právním závěrům, které jsou v příkrém rozporu s právní doktrínou. Z literatury pak v poznámce pod čarou cituje českou i zahraniční judikaturu, na kterou odkázal již v předešlých částech rozkladu.*

[98.] *Účastník řízení namítá, že k tomu, zda výše pokuty jemu uložené odpovídá výši sankcí v obdobných, resp. srovnatelných případech, neuvádí správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí ničeho, a již jen proto, je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.*

[99.] *Účastník řízení namítá, že mohl v důsledku nejednoznačně formulovaných povinností a absence „návodu“, jak nejasné zákonné požadavky naplnit, jednat nanejvýš v právním omylu. Účastník řízení zdůrazňuje, že nevznikla jakákoliv újma nebo škoda spotřebitelům (i když si je účastník řízení vědom, že se jedná o přestupky, u nichž vznik škody není obligatorním znakem jejich skutkové podstaty). Dále, že je dosud beztrestný a že přijal opatření k nápravě a učinil kroky k tomu, aby vyhověl požadavkům správního orgánu prvního stupně.*

[100.] *Účastník řízení se odvolává i na obecné správně-právní zásady, dle kterých má správní orgán činit kroky k odstranění nejasností a mezer ve zjištěném skutkovém stavu nebo rozhodnout ve prospěch obviněného, pokud nejsou pochybnosti o skutkových okolnostech vyvráceny (in dubio pro reo).*

[101.] *Co se týká problematiky posouzení naplnění materiální stránky přestupků má účastník řízení za to, že správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí neuvádí, na základě čeho dovozuje, že materiální stránka přestupků byla naplněna v takové intenzitě, že by z ní bylo lze dovodit odpovědnost účastníka řízení za spáchání přestupků. Přitom účastník řízení znovu poukázal na údajnou nejednoznačnost výkladu rozsahu plnění zákonných povinností, či spíše rovnou na jím tvrzenou nesprávnost výkladů právních předpisů prezentovaných správním orgánem prvního stupně.*

[102.] *Účastník řízení namítá porušení zásady zákazu dvojího přičítání (tj. situace, kdy správní orgán přihlédne jako k přitěžující okolnosti k samotnému znaku skutkové podstaty přestupku), které spočívá v tom, že správní orgán prvního stupně přihlédl při stanovování výše uložené pokuty k povaze činnosti účastníka řízení jako k nikoliv řádnému poskytování spotřebitelských úvěrů, a to u regulovaného subjektu, u něhož je poskytování spotřebitelských úvěrů jednou z hlavních podnikatelských činností, přičemž se však daných přestupků může dopustit právě jen speciální regulovaný subjekt, tj. nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru nebo jiná osoba oprávněná poskytovat spotřebitelský úvěr. Účastník řízení pak dochází k závěru, že správní orgán prvního stupně by zřejmě zacházel „mírněji“ s osobou, která podnikatelskou činnost vykonává bez povolení, než s osobou, která k této podnikatelské činnosti má řádné povolení.*

[103.] *Účastník řízení rovněž namítá, že není jasné, jak byly zohledněny polehčující okolnosti, tj. jak byly ve výši pokuty kvantifikovány v jeho prospěch, což má opětovně vést k nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Konkrétně namítá zejména to, že spolupracoval a poskytoval součinnost, změnil své postupy a interní procesy dle požadavků správního orgánu prvního stupně, že nejednal úmyslně, ale nanejvýš nedbale v právním omylu, také že případná absence podpisu je v porovnání s absencí písemné formy smlouvy naprosto nezávažným pochybením, účinek údajných přestupků byl minimální, že právní úprava je obecná, abstraktní a nejasná.*

[104.] *Bankovní rada odmítá námítky účastníka řízení v této části jako účelové a nedůvodné.*

[105.] *Ve vztahu k námitce ohledně systémové povahy protiprávního jednání bankovní rada konstatuje, že rozumí závěrům správního orgánu prvního stupně tak, že přihlédl k charakteru nedostatku u účastníka řízení spočívajících v systémově vadném nastavení postupů a procesů, které se projevovaly dílčími porušeními ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru*

upravujících práva a povinnosti účastníka řízení při poskytování spotřebitelského úvěru. Šlo tedy o systémově vadné nastavení postupů a procesů u účastníka řízení.

[106.] Z bodu 200 napadeného rozhodnutí nicméně vyplývají poněkud obtížně vyložitelné závěry. Tedy, že správní orgán prvního stupně přihlédl k tomu, že drtivá většina dílčích porušení zákona měla systémový charakter (není však zcela jasné, která ano, když šlo o většinu, a která ne), aby však v témže odstavci dále konstatoval, že jako k přitěžující okolnosti přihlédl k tomu, že v případě účastníka řízení nešlo v žádném případě o ojedinělá pochybení. Podle bankovní rady je nutné rozlišovat mezi vadným nastavením systému, znakem systémovosti protiprávního jednání a tím, že pochybení nejsou svou povahou ojedinělá. Bankovní rada proto při přezkoumání výše uložené pokuty vzala na vědomí větší rozsah pochybení zjištěných u účastníka řízení jako okolnost, kterou je (spolu)dána závažnost přestupku, ale nepřihlížela k tomu jako k přitěžující okolnosti a nepřihlížela jako k přitěžující okolnosti ani ke znaku systémové povahy protiprávního jednání. Přes výše uvedené bankovní rada neseznala důvod pro snížení pokuty na druhém stupni, když protiprávní jednání účastníka řízení, jak je popsáno ve výroku napadeného rozhodnutí, považuje bankovní rada ve shodě se správním orgánem prvního stupně za velmi závažné (viz bod 196 napadeného rozhodnutí), kdy současně dílčích pochybení na straně účastníka řízení bylo větší množství, a to vše při vědomí souběhu přestupků a aplikace absorpčního principu (viz bod 199 napadeného rozhodnutí).

[107.] Ve vztahu k námitce ohledně údajné absence škodlivého následku, resp. k námitce, že nebylo přihlédnuto k tomu, že nevznikla škoda ani jiná újma spotřebitelům, bankovní rada odkazuje na § 38 přestupkového zákona. Ustanovení § 38 písm. b) přestupkového zákona hovoří totiž o následku přestupku, jenž je zapotřebí chápat jako konkrétní porušení nebo ohrožení zájmů společnosti v rámci individuálního objektu přestupku.³ Oproti tomu § 38 písm. a) přestupkového zákona se vztahuje k objektu, tedy zákonem chráněnému zájmu a jeho významu, za který správní orgán ukládá správní trest. V případě účastníka řízení se jedná o zájem na řádném poskytování spotřebitelských úvěrů v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru, tedy na ochraně spotřebitelů přijímajících úvěr a vystavujících se zadlužení, jakož před nepříznivými následky pro případ neschopnosti úvěr splácet, což platí tím spíše pro spotřebitele, kterým by úvěr po řádném posouzení jejich úvěruschopnosti být poskytnut nemohl.⁴ To je zájem nepochybně vysokého společenského významu. Následkem přestupků účastníka řízení ve smyslu § 38 písm. b) přestupkového zákona je ale něco jiného, tj. škoda vzniklá přímo spotřebitelům v důsledku poskytování spotřebitelských úvěrů rozporně s požadavky kladenými zákonem na jejich ochranu.⁵ Bankovní rada konstatuje, že vznik vyčíslitelné majetkové újmy spotřebitelů, tj. zákazníkům účastníka řízení, není znakem skutkové podstaty vytýkaných přestupků, a proto ani absence takového účinku nepatří bez dalšího mezi

³ Rozhodnutí NS ze dne 24. 6. 2015, č. j. 8 Tdo 575/2015-28 pak dodává, že „následkem se totiž rozumí porušení individuálního objektu trestného činu v jeho konkrétní podobě, tedy porušení určitého jedinečného vztahu – zájmu“.

⁴ Viz body 41 rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 8/2023-57 ze dne 14. 2. 2024:

„Účelem regulace dané aktuálním zákonem o spotřebitelském úvěru s předobrazem ve směrnici 2008/48/ES je stejně jako u zákona č. 145/2010 Sb. ochrana spotřebitelů před rizikovými úvěry a řešení problému rostoucí zadluženosti domácností (srov. zejména body 8 a 26 odůvodnění směrnice 2008/48/ES, důvodovou zprávu k zákonu č. 145/2010 Sb. a důvodovou zprávu k zákonu č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru).“

⁵ Bankovní rada odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2005, č. j. 6 A 109/2000-73, z něhož vyplývá, že následkem přestupku je ohrožení nebo porušení zájmů, které jsou jeho objektem, tj. zájmů, k jejichž ochraně zákonná skutková podstata přestupku slouží. Dle Nejvyššího správního soudu totiž platí, že zatímco následek má každý přestupek (byť není v zákoně výslovně vyjádřen), účinek nastává jenom u takového přestupku, u něhož je změna nebo alespoň možnost změny hmotného předmětu útoku součástí jeho skutkové podstaty (tj. vznik reálné majetkové újmy, tj. škodlivý následek se materializuje).

skutečnosti, které by měly vést k nižší závažnosti.⁶ Podstatou ohrožovacího přestupku je právě to, že k jeho dokonání postačuje ohrožení zákonem chráněného zájmu.⁷ Pro vznik (správně-právní, přestupkové či trestní) odpovědnosti za spáchání ohrožovacího deliktu proto nemusí dojít ke vzniku majetkové újmy (škody). V případě, že by došlo ke vzniku poruchového následku, jednalo by se o „přímý zásah objektu přestupku“.⁸

[108.] Podle bankovní rady správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí dostatečně popsal, jakých zásadních pochybení se účastník řízení dopustil, přičemž zároveň konstatoval, že vhodnou formou trestu je v daném případě uložení pokuty (viz bod 193 napadeného rozhodnutí), přičemž uvedl kritéria, jimiž se řídil při stanovení její výše. Bankovní rada také souhlasí se správním orgánem prvního stupně, že v předmětném případě nelze, a to ani s ohledem na zásadu subsidiarity správního trestání, přistoupit pouze k projednání věci a neuložení pokuty, případně uložit jen správní trest v podobě napomenutí.

[109.] Jakkoli nebylo v řízení prokazováno, a proto nebylo ani prokázáno, že by účastník řízení způsobil svým zákazníkům – spotřebitelům škodu, tj. nebylo prokázáno, že došlo k materializaci škodlivého následku k přímé újmě spotřebitelů, přesto škodlivý následek nastal. Škodlivý následek totiž nastává už v případě, kdy je dán ve smyslu konkrétního porušení nebo ohrožení zájmů společnosti v rámci individuálního objektu přestupku. Škodlivý účinek v podobě vzniku škody nemusí, ale může nastat, proto byl přestupek spáchán bez ohledu na to, zda škoda skutečně vznikla či nikoliv.

[110.] Bankovní rada s ohledem na shora popsané nesouhlasí s námitkou účastníka řízení, že správní orgán prvního stupně měl zohlednit a nezohlednil absenci škodlivého účinku při hodnocení závažnosti účastníkovi řízení vytýkaného jednání v jeho prospěch, či že ji nevyhodnotil jako polehčující okolnost. Účastník řízení se totiž nemůže ve svůj prospěch rozumně dovolávat toho, že dosud (bez vztahu k jeho přičinění) nenastala, případně nebyla dosud prokázána, zásadní negativní skutečnost v podobě vzniku škody spotřebitelům jako důsledku závažného porušení jeho povinností.⁹

⁶ Viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2015, č. j. 8 As 50/2015-39 nebo rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2012, č. j. 8 As 62/2011-78, ve kterém soud k ohrožovacímu deliktu konstatoval: „[s]oučástí jeho skutkové podstaty totiž není účinek v podobě škodlivého následku, nýbrž pouze ohrožení či porušení zájmů, jež jsou chráněny příslušným zákonem.“

⁷ Viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2016, č. j. 9 As 172/2015-67.

⁸ Viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2015, č. j. 8 As 50/2015-39.

⁹ Viz bod 71 rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Afs 311/2021-112 ze dne 22. 3. 2024: „Ani námitka týkající se nedostatku způsobené škody neobstojí ve stěžovatelem sledovaném smyslu. Přestupek, za jehož spáchání byl stěžovatel postižen, je svojí povahou ohrožovací. I zde lze plně v souladu s městským soudem konstatovat, že součástí skutkové podstaty ohrožovacích deliktů není následek v podobě vzniku poruchy na zákonem chráněných zájmech, nýbrž postačí pouhé jejich ohrožení. Ohrožovací následek v podstatě znamená vyvolání stavu, který představuje pro objekt přestupku (tedy pro určitý zájem společnosti chráněný zákonem) hrozbu jeho poruchy neboli stav nebezpečí. To v dané věci nastalo, neboť stěžovatel tím, že v rozporu se zákonem manipuloval s trhem, ohrozil mj. důvěru investorů v trh. Tímto postupem tedy došlo k ohrožení zákonem chráněného zájmu. Pro určení výše pokuty pak není rozhodující, zda jednáním stěžovatele byla způsobena škoda (případně zda stěžovatel získal neoprávněný prospěch), nlehdě na skutečnost, že v případě daného přestupku lze obtížně stanovit, zda a v jaké výši byla (či mohla být) škoda způsobena. Pokud by bylo prokázáno, že deliktním jednáním stěžovatele vznikla jiným subjektům škoda, případně že jím stěžovatel získal prospěch, jednalo by se pochopitelně o okolnost přitěžující, neboť by se nejednalo již jen o ohrožení zákonem chráněných zájmů; z důvodů výše vyložených však nelze argumentem a contrario dospět k závěru, že neprokázání těchto následků je nutno vnímat jako okolnost polehčující.“

[111.] K námitkám, že právní úprava je obecná a abstraktní, bankovní rada konstatuje, že obecnost a abstraktnost je imanentní součástí právních norem¹⁰ jakož obecně stanovených pravidel jednání, která mají dopad na neurčitý okruh adresátů. To, že je právní norma obecná a abstraktní, není a nemůže být polehčující okolnost. Bankovní rada v souvislosti s námitkou účastníka řízení také odmítá, že by povinnosti stanovené v zákoně o spotřebitelském úvěru, jejichž porušení je účastníkovi řízení vytýkáno, byly stanoveny nejasně či neurčitě. Nejasnost dovozuje účelově a ve svůj prospěch jen účastník řízení. Není povinností správního orgánu prvního stupně, ani bankovní rady vést s účastníkem řízení polemiku ohledně určitosti, či neurčitosti zákonem uložené právní povinnosti. To, že povinnost považuje za nejasně uloženou účastník řízení, neznamená, že se skutečně o nejasně uloženou povinnost jedná. Správní orgán prvního stupně (viz bod 203 napadeného rozhodnutí), ani bankovní rada v tomto rozhodnutí o rozkladu nepovažuje právní úpravu ze nejasnou, nevyložitelnou a odůvodňující aplikaci zásady *in dubio pro mitius*.

[112.] Pokud jde o námitku absence návodu, jak má účastník řízení jemu uložené právní povinnosti plnit, bankovní rada konstatuje, že jde-li o trestání za porušení povinnosti stanovené zákonem (případně přímo účinným nařízením), není podmínkou pro uložení trestu vydání standardu, metodiky, úředního sdělení, nebo dohledového *benchmarku* (společně dále jen „metodika“), který by stanovil návod, jak zákonné povinnosti plnit. Jednak se trest ukládá za porušení povinnosti stanovené zákonem, přičemž znaky skutkové podstaty musí být popsány v zákoně, aby jednání bylo vůbec postižitelné jako trestné. Tedy, co měl účastník řízení činit a nečinil a za co se ukládá trest, jest vymezeno v zákoně. Pokud by nemohla být skutková podstata přestupku alespoň v základních rysech odvoditelná ze zákona bez existence metodiky, pak by nemohlo jít o přestupek stanovený zákonem. Metodika může poskytovat např. informace o rozhodovací praxi, jak byly konkrétní případy posouzeny správním orgánem prvního stupně v minulosti, může podat výklad správního orgánu k neurčitým právním pojmům, a tím posilovat právní jistotu a předvídatelnost rozhodování, ale nemůže *stricto sensu* dotvářet zákon. To platí tím spíše v oblasti veřejného práva a přestupků. Dále i v případě, že by taková metodika byla vydána, neznamenalo by to, že každý jeden neurčitý zákonný pojem by v ní byl vysvětlen v míře akceptovatelné účastníkem řízení. Konečně nelze nevnímat, že účastník řízení může naplnit zákonné povinnosti různým nastavením svých procesů, protože správní orgán prvního stupně nemůže účastníkovi řízení autoritativně stanovit, jak jeho systémy nastavit, nebo určit, který z vícero postupů, které se nabízejí, je pro účastníka řízení adekvátní. Tím by správní orgán prvního stupně nepřípustně zasahoval do autonomní sféry účastníka řízení.

[113.] Bankovní rada připomíná k námitce údajně nejasného výkladu zákona, že judikatura dovodila, že „[p]ři výkladu a aplikaci zákonných ustanovení, která upravují spotřebitelské vztahy, musí obecné soudy respektovat ústavní princip ochrany slabší strany, plynoucí z principu rovnosti vyjádřeného v čl. 1 Listiny základních práv a svobod a zahrnující i princip ochrany spotřebitele, a promítnout jej do svých úvah a posouzení. Připouští-li zákonná ustanovení více výkladových řešení, je ústavně konformní takový výklad, který je pro spotřebitele nejpříznivější (nález ze dne 23. 11. 2017, sp. zn. I. ÚS 2063/17). V tomto ohledu je nutné za nejpříznivější považovat výklad, který povede k tomu, aby byl v co nejvyšší míře

¹⁰ Viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 345/2019-43 ze dne 4. 3. 2022: „Obecností co do předmětu se rozumí, že právní norma obecně vymezuje svou skutkovou podstatu, tedy že nikdy nemůže řešit konkrétní případ; stupeň obecnosti vlastní právní normě je přitom vymezen tím, že právní norma určuje svůj předmět a subjekty jako třídy definičními znaky, a nikoli určením (výčtem) jejich prvků [bliže nález Ústavního soudu ze dne 23. 5. 2000, sp. zn. Pl. ÚS 24/99 (N 73/18 SbNU 135; č. 167/2000 Sb.)].“

naplněn požadavek na srozumitelné informování spotřebitele.“, viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 217/2022-27 ze dne 17. 5. 2023.

[114.] Pokud jde o opětovně vznesenou námitku absence uvedení srovnatelných případů odkazuje bankovní rada na vypořádání v části IV.1 tohoto rozhodnutí o rozkladu.

[115.] K námitce spočívající v absenci znaku materiality bankovní rada uvádí, že k materiálnímu znaku přestupků existuje rozsáhlá judikatura správních soudů, ze které lze dovodit, že ani v tomto aspektu správní orgán prvního stupně nepochybil. Bankovní rada odkazuje například na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2015, č. j. 7 As 63/2015-29, ve kterém soud dovodil: „[o]becně lze přitom vycházet z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje nebo ohrožuje určitý zájem společnosti. Z tohoto závěru však nelze automaticky dovodit, že by k naplnění materiálního znaku skutkové podstaty přestupku došlo vždy, když je naplněn formální znak přestupku zaviněným jednáním [...]. Pokud kromě okolností jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, existují další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti,¹¹ nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být přestupkem. Čím vyšší bude společenská nebezpečnost určitého jednání, tím výjimečnější musí být okolnosti, které by mohly oslabit materiální stránku natolik, že by toto jednání nemohlo být vůbec kvalifikováno jako přestupek“ (text podtržen bankovní radou).¹²

[116.] Společenskou nebezpečnost určitého jednání bude nutné podle bankovní rady posuzovat též ve vztahu k typové závažnosti příslušného přestupku, jenž nachází v zákonné normě odraz v horní hranici zákonné sankce. Zákon o spotřebitelském úvěru stanoví horní hranici zákonné sankce ve výši 20 000 000 Kč, jde tedy typově o velmi závažné protiprávní jednání a od toho nelze odhlédnout ani u relativně méně závažného porušení, což však rozhodně není posuzovaný případ účastníka řízení. Tedy, aby bankovní rada mohla připustit nenaplnění znaku materiality, musely by zde být dány jednak výjimečné a významné okolnosti na straně účastníka řízení a vedle toho *in concreto* zanedbatelná závažnost a společenská nebezpečnost vytýkaných přestupků. Taková situace však u účastníka řízení nenastala.

[117.] Správní orgán prvního stupně nebyl povinen obsáhle popisovat a odůvodňovat v napadeném rozhodnutí, zda došlo, nebo nedošlo k naplnění znaku materiality. Takový závěr o naplnění znaku materiality totiž může – jak dovodila judikatura správních soudů – vyplývat implicitně právě z toho, že jednání bylo považováno správním orgánem za závažné a že za něj

¹¹ K výjimečným a významným okolnostem, které mohou vést k uplatnění znaku materiality, bankovní rada připomíná také rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 70/2020-73 ze dne 7. 6. 2022: „Okolnostmi, jež snižují společenskou škodlivost jednání pro chráněný zájem společnosti pod míru, která je typická pro běžně se vyskytující případy přestupků, mohou být zejména „význam právem chráněného zájmu, který byl přestupkovým jednáním dotčen, způsob jeho provedení a jeho následky, okolnosti, za kterých byl přestupek spáchán, osoba pachatele, míra jeho zavinění a jeho pohnutka“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2022, č. j. 5 As 268/2019-28). Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že při naplnění formální stránky přestupku bude zpravidla naplněna i stránka materiální, nebudou-li v konkrétním případě existovat specifické okolnosti, které by byly způsobily výrazně snížit společenskou škodlivost typickou pro daný přestupek. [...] Nejvyšší správní soud je toho názoru, že správní orgány jakož i krajský soud vzaly v potaz všechny relevantní skutečnosti, které odůvodňují naplnění materiální stránky přestupku. Právní předpisy je v tomto případě nutné vykládat ve prospěch slabší strany smluvního vztahu, kterou je spotřebitel, v jehož ochraně zákonodárce spatřuje zákonem chráněný zájem.“.

¹² K materiálnímu znaku přestupku lze dále odkázat také na rozsudky téhož soudu ze dne 27. 9. 2012, č. j. 1 As 118/2012-23 a ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45.

byla uložena pokuta v určité výši. To, že protiprávní jednání účastníka řízení považoval správní orgán prvního stupně za závažné a naplňující znak materiality je nicméně možné dovodit zejména z bodů 186 a násl. napadeného rozhodnutí, ve kterých se správní orgán prvního stupně výslovně vyjádřil k materiální stránce přestupků (viz zejména bod 203 napadeného rozhodnutí). S tímto posouzením znaku materiality se bankovní rada ztotožňuje.

[118.] K námitce (ne)posouzení úsilí účastníka řízení o nápravu závadného stavu jako polehčující okolnosti, bankovní rada uvádí, že náprava na straně účastníka řízení sama o sobě nemůže vést k rozhodnutí o upuštění od potrestání. Nadto nelze nevnímat, že k nápravě přistoupil účastník řízení až pod tlakem kontroly a následného řízení vedeného správním orgánem prvního stupně, resp. k nápravě vedla účastníka řízení zjevně až hrozba uložení pokuty, která nakonec uložena skutečně byla. Nejedná se o případ, že by účastník řízení měl nebo má za to, že jeho postup při uzavírání úvěrových smluv byl nesprávný a sám iniciativně přistoupil k nápravě. Námitky v podaném rozkladu svědčí o tom, že ani po uložení sankce na svém předchozím jednání nepovažuje účastník řízení nic nesprávného, protiprávního, či v neprospěch spotřebitelů a k nápravě stavu přistoupil právě a jen pod tlakem probíhajícího řízení a při akceptování závěrů správního orgánu prvního stupně, jehož argumentaci však účastník řízení považuje za překonanou. Činí tak v rozkladu např. s argumentem, že fyzicky se podepisovalo a právně jednalo „již tisíce let nazpět“, a že je proto třeba benevolentně vykládat pravidla pro elektronické podepisování, která reflektují technologický vývoj dosažený na přelomu tohoto stolení (viz bod 43 rozkladu).

[119.] Bankovní rada k námitce účastníka řízení odkazuje také na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Afs 30/2021-61 ze dne 7. 12. 2022, ve kterém soud konstatoval: „[i] když stěžovatelka svá pochybení napravila již před vydáním prvostupňového rozhodnutí, tak přesto platí, že udržovala po nikoli krátkou dobu protiprávní stav [...]. Toto protiprávní jednání dosahovalo takové intenzity, že nebylo na místě, aby žalovaná upustila od uložení jakékoli sankce, [...] pokud by stěžovatelce nebyla uložena žádná sankce, nebylo by zaručeno, že proběhnuvší řízení v dostatečné míře výchovně zapůsobí v tom směru, aby se stěžovatelka do budoucna podobného jednání vyvarovala. Nadto trestání má svou dimenzi nejen v rovině individuální prevence, ale také prevence generální a roli hraje i represivní funkce. Pokud by snad mělo být od trestání upuštěno vždy, když pachatel svého jednání zanechá či je napraví, vyprázdní se vůbec smysl sankčních řízení.“.

[120.] Bankovní rada v souvislosti s námitkou účastníka řízení ohledně nápravy závadného stavu dále konstatuje, že s námitkou přijetí nápravných opatření se explicitně vypořádal správní orgán prvního stupně v bodě 202 napadeného rozhodnutí. S tímto vypořádáním bankovní rada jako dostatečným souhlasí.

[121.] K námitce porušení zákazu dvojího přičítání,¹³ bankovní rada konstatuje, že k povaze činnosti účastníka řízení byl správní orgán prvního stupně povinen přihlédnout při určování druhu správního trestu a jeho výměry, a to podle § 37 přestupkového zákona. Podle tohoto ustanovení, se při určení druhu správního trestu a jeho výměry přihlédne u právnické nebo podnikající fyzické osoby k povaze její činnosti. Nedošlo tedy k tomu, že by povahu činnosti

¹³ Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 70/2022-22 ze dne 11. 10. 2023: „Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je třeba zásadu zákazu dvojího přičítání chápat tak, že k okolnosti, která je zákonným znakem deliktu, nelze přihlédnout jako k okolnosti polehčující nebo přitěžující při ukládání sankce. Jednu a tutéž skutečnost, která je v posuzované věci dána v intenzitě nezbytné pro naplnění určitého zákonného znaku skutkové podstaty konkrétního porušení právní povinnosti, nelze současně hodnotit jako okolnost obecně polehčující či obecně přitěžující (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2006, č. j. 4 As 22/2005-68, ze dne 17. 3. 2010, č. j. 4 Ads 66/2009-101, ze dne 29. 10. 2009, č. j. 6 As 22/2009-84, nebo recentní rozsudky ze dne 26. 1. 2022, č. j. 7 As 87/2020-29, či ze dne 16. 9. 2021, č. j. 7 As 47/2021-38).“.

účastník řízení správní orgán zohlednil jako přitěžující okolnost. S přitěžujícími okolnostmi se správní orgán prvního stupně vypořádal v bodě 200 napadeného rozhodnutí a nezařadil mezi ně povahu činnosti účastníka řízení. V bodě 194 napadeného rozhodnutí správní orgán prvního stupně poukázal na to, že přihlížel v souladu s § 37 přestupkového zákona k povaze přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem a k povaze činnosti účastníka řízení. Z toho, že kritérium povahy činnosti účastníka řízení uvedl vedle přitěžujících a polehčujících okolností, jako samostatné kritérium, je patrné, že správní orgán prvního stupně nebral v úvahu povahu činnosti účastníka řízení jako přitěžující okolnost, že se přestupku dopustil účastník řízení jako poskytovatel spotřebitelských úvěrů. Ze strany účastníka řízení se jedná o účelové podsouvání závěrů, které správní orgán prvního stupně neučinil. Podle bankovní rady se s ohledem na shora uvedené o zakázané dvojí přičítání téhož nejedná.

[122.] Bankovní rada odmítá jako ryze spekulativní a nedůvodnou námitku účastníka řízení, že správní orgán prvního stupně by zřejmě zacházel „mírněji“ s osobou, která podnikatelskou činnost vykonává bez povolení, než s osobou, která k této podnikatelské činnosti má řádné povolení.

[123.] Pokud jde o námitky ohledně údajně nedostatečně zjištěného skutkového stavu, odkazuje bankovní rada na vypořádání námitek účastníka řízení v předešlých částech tohoto rozhodnutí o rozkladu. Pokud by bankovní rada shledala nedostatky ve zjištěném skutkovém stavu, pak by to vedlo ke zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení. Nesprávně zjištěný skutkový stav, resp. jak namítá účastník řízení „mezery ve zjištěném skutkovém stavu“ nemohou vést k úvahám o uložení nižšího trestu. Neplatí totiž, že u nedostatečně zjištěného skutkového stavu lze uložit nižší pokutu (protože v takovém případě skutečně platí zásada *in dubio pro reo*). Pokud jsou takové nedostatky ve zjištěném skutkovém stavu, které zakládají důvodné pochybnosti, sankci nelze bez došetření a doplnění skutkového stavu uložit vůbec. To však není případ účastníka řízení. Pro odstranění pochybností tedy bankovní rada jednoznačně konstatuje, že skutkový stav správní orgán prvního stupně, jak vyplývá z napadeného rozhodnutí a správního spisu, zjistil jednoznačně a bez jakýchkoli pochybností.

[124.] Bankovní rada konstatuje, že plnění povinností regulovanou osobou, ať už v průběhu kontroly (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2021, č. j. 1 As 498/2020-29) nebo v průběhu správního řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2019, č. j. 4 As 104/2019-50 nebo rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 2. 2022, č. j. 6 Af 55/2019-83)¹⁴ nezakládá samo o sobě polehčující okolnost. Správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí tedy správně nepovažoval za polehčující okolnost poskytování součinnosti ze strany účastníka řízení v rámci kontroly či v rámci řízení, když účastník řízení neučinil nic nad rámec toho, k čemu byl povinen. Za polehčující okolnost spočívající v poskytnutí součinnosti ze strany účastníka řízení by bylo možné totiž považovat jen nadstandardní spolupráci a poskytování dokladů ze strany účastníka řízení. Jde o praxi již dříve aprobovanou bankovní radou (srov. bod 170 rozhodnutí bankovní rady o rozkladu ze dne 13. 12. 2016, č. j. 2016/142310/CNB/110). Bankovní rada pak při přezkoumání výše uložené sankce k námitce účastníka řízení vzala stejně jako správní orgán prvního stupně v úvahu součinnost účastníka řízení poskytovanou v rámci řízení, ale nepovažuje ji za nadstandardní, a proto součinnost účastníka řízení v souladu se svou rozhodovací praxí a judikaturou nepovažuje bankovní rada ani za důvod pro snížení sankce v řízení na druhém stupni, protože

¹⁴ Citováno podle bodu 112 rozsudku Městského soudu v Praze: „Za polehčující okolnost spočívající v poskytnutí součinnosti ze strany účastníka řízení je dle soudu možné považovat pouze nadstandardní spolupráci a poskytování dokladů ze strany účastníka řízení. Přihlédnout k součinnosti účastníka řízení (žalobce) by tak bylo možné jen za situace, kdy by učinil něco nad rámec toho, co od něj bylo ze strany správních orgánů požadováno.“

účastník řízení nečinil nic nadstandardního, resp. nad rámec toho, co bylo požadováno ze strany správního orgánu prvního stupně nebo k čemu byl povinen.

[125.] Bankovní rada také odmítá, že by měl správní orgán prvního stupně při ukládání pokuty v napadeném rozhodnutí kvantifikovat jednotlivé polehčující okolnosti a ty zřejmě, jak vyplývá z podaného rozkladu, odečítat od před tím předběžně stanovené sankce, tj. že by měl správní orgán prvního stupně stanovit nejdříve výši pokuty, jako by žádných polehčujících okolností nebylo a následně každé zjištěné polehčující okolnosti přiřadit určitou částku, kterou od dříve stanovené výše pokuty bude postupně odečítat. Takto se pokuta v praxi správního orgánu prvního stupně, ani v praxi bankovní rady neurčuje a takovou kvantifikaci jednotlivých okolností, ke kterým má správní orgán prvního stupně přihlédnout při ukládání pokuty, nevyžadují ani správní soudy.¹⁵ Bankovní rada odkazuje na rozhodnutí Městského soudu v Praze č. j. 6 Af 55/2019- 83 ze dne 17. 2. 2022, který ve vztahu k ukládání sankcí konstatoval: „Dle názoru soudu je třeba vždy vnímat rozhodnutí komplexně jako celek a nelze z něj „vytrhávat“ jednotlivé dílčí argumenty, což v případě ukládání sankce platí dle názoru soudu dvojnásobně, neboť skutečností, které musí správní orgány při ukládání sankce zohlednit, je velký počet.“.

[126.] Pokud jde o shrnutí tvrzených polehčujících okolností v bodě 144 rozkladu, bankovní rada odkazuje na vypořádání námitek účastníka řízení shora k neposouzení součinnosti účastníka řízení jako k polehčující okolnosti, nejedná-li se o součinnost nadstandardní, jakož i k tomu, že zjednání nápravy nepředstavuje bez dalšího polehčující okolnost, tím spíše, došlo-li k ní až pod hrozbou sankčního správního řízení a uložení pokuty. K opakované námitce ohledně nejasnosti a abstraktnosti právní úpravy odkazuje bankovní rada na bod 111 tohoto rozhodnutí o rozkladu.

[127.] Námitku, že měl správní orgán prvního stupně zohlednit jako polehčující okolnost to, že účastník řízení jednal v omylu, bankovní rada též odmítá a konstatuje, že jde o námitku nerelevantní a nedůvodnou, protože se mýlí s podstatou odpovědnosti právnických osob. Bankovní rada v této souvislosti odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 317/2021-30 ze dne 21. 7. 2023: „Co se týče zavinění přestupce, v případě přestupků právnických osob zcela absentuje subjektivní prvek zavinění a nastupuje objektivní odpovědnost osoby, jejíž činností k přestupku došlo. Jakýkoli argument stěžovatelky poukazující na její nedbalost se tudíž mýlí s podstatou přestupkové odpovědnosti právnických osob [...]. Tvrzení o „pouhé“ nedbalosti navíc nemůže posloužit ani pro účely polehčujících okolností, čehož se stěžovatelka domáhala, neboť tuto skutečnost nelze ničím prokázat a nelze tak vyloučit ani (nepřímý) úmysl stěžovatelky, např. „ulehčit“ si práci.“. Bankovní rada proto odmítá jako účelová tvrzení účastníka řízení, že na jeho straně mělo jít o naprosto nezávažná pochybení či že šlo o pochybení způsobená nanejvýše nedbalým jednáním, a odkazuje na vypořádání obsažené v částech I. až III. tohoto rozhodnutí o rozkladu.

[128.] Bankovní rada s ohledem na vše shora uvedené neshledala ani porušení zásad správního trestání, jak namítá účastník řízení. V tomto smyslu by naplnění svou povahou

¹⁵ Citováno podle rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 319/2019-63 ze dne 12. 1. 2022: „Požadavek na vyčíslení všech relevantních hledisek by při praktické realizaci byl jen obtížně splnitelný. Konečná výměra sankce totiž není výsledkem úvah o každém relevantním hledisku zvlášť, nýbrž i o všech v jejich vzájemné souvislosti. Celek v takovém případě není jen prostým součtem částí. [...] Nejvyšší správní soud se proto neztotožňuje s tvrzením stěžovatelky, že z podstaty věci či právních principů lze dovodit povinnost správního orgánu v odůvodnění rozhodnutí vyčíslit váhu jednotlivých zvažovaných hledisek. Takový závěr nelze dovodit z obecných právních principů, právních předpisů, ani z judikatury Nejvyššího správního soudu. Na tom nic nemění skutečnost, že některé správní úřady takovou praxi přijaly, je-li v jejich oblasti působnosti účelná a proveditelná.“.

absolutních požadavků kladených účastníkem řízení na správní trestání a odůvodnění sankčních správních rozhodnutí vedlo až k beztrestnosti, když by bylo možné vždy argumentovat, jak ostatně činí i účastník řízení, že případ je složitý, jedinečný a doprovázený výjimečnými okolnostmi, že v napadeném rozhodnutí absenteje kvantifikace polehčujících okolností, nebo že absenteje výčet srovnatelných případů, nebo že právní úprava je nejasná a neurčitá atp.

[129.] Bankovní rada nezjistila v řízení, které předcházelo rozkladem napadenému rozhodnutí, ani v napadeném rozhodnutí pochybení ze strany správního orgánu prvního stupně, která by měla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Skutkový stav byl zjištěn správním orgánem prvního stupně řádně. Výklad právní úpravy v zákoně o spotřebitelském úvěru je v napadeném rozhodnutí též logicky koherentní a správný.

[130.] Bankovní rada neshledala ani porušení zásad správního trestání, v důsledku čehož měla být uložena nepřiměřená pokuta, jak namítal účastník řízení. Výši uložené pokuty považuje bankovní rada za dostatečně odůvodněnou závažností protiprávního jednání účastníka řízení. Volba druhu trestu a uložení pokuty je pak dostatečně podrobně odůvodněna v napadeném rozhodnutí a v dílčích aspektech rozvedena v tomto rozhodnutí o rozkladu. Dále bankovní rada korigovala a doplnila závěry správního orgánu prvního stupně uvedené v bodě 200 napadeného rozhodnutí. To však bankovní radu nevedlo k přehodnocení závěru správního orgánu prvního stupně o výši uložené pokuty.

[131.] Bankovní rada po posouzení věci dospěla k závěru, že napadené rozhodnutí netrpí vadami způsobujícími jeho nesprávnost, či nezákonnost. S ohledem na shora uvedené považuje bankovní rada rozklad za nedůvodný a rozhodla rozklad zamítnout a napadené rozhodnutí potvrdit.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí se v souladu s ustanovením § 152 odst. 5 ve spojení s § 91 odst. 1 správního řádu nelze dále odvolat.

otisk úředního razítka

doc. Ing. Eva Zamrazilová, CSc.
viceguvernérka
podepsáno elektronicky

Ing. Karina Kubelková, Ph.D., MBA
členka bankovní rady
podepsáno elektronicky